

ΙΧΝΗ ΤΙΝΑ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

[Συνέχεια, ἴδε Τεύχος Α']

§ 2. Φρίττω ἀναλογιζόμενος τὴν ἀμηχανίαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων· διότι ὡς ἀλάστορες ὑπὸ θεομητίας, ἢ Ἐρινύων ἐλαυνόμενοι, οὐδαμῶς εὕρισκον ἡτυχίαν καὶ ἀνάπαυτιν, ἐκινδύνεον δὲ πανοσιετρόπως κατὰ πᾶν βῆμα. Χεῖμαρροι καὶ ποταμοὶ βράχαιοι ἀπὸ τὰ σύδεδρα ὄρη καὶ βουνὰ καταφερόμενοι διὰ τοὺς πάντοτε πληθοντίας καὶ ἀκαταπούστως συμπιλουμένους αὐτίθι ἀτμοὺς ἔρρεον μέσσοι τῶν αὐλώνων, ἐπλημύρουσι δὲ πολυλαχοῦ εἰς τὰς πεδιάδας, ὥστε τὸ ἔδαφος ἦτο, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, πλαδαρὸν, ἢ καὶ παντελῶς πληῶδες ἐνίοτε καὶ ἄβατον· ἀλλὰ καὶ τὸ ψύχος ἐπεκράτει ἐν γένει δριμύτατον. Ὅτι δὲ ἐπερίσσευον ὅπως οὖν τοῦ θέρους οἱ κρύσωνες, πλῆθος φυτῶν καὶ ζῶων ἐστειθασμένων ἀνέδιδεν ὀλεθρίας ἀναθυμιάσεις. Τοιοῦτον ἀποτελεσμα ἑπερόν ποτε, κατὰ τοὺς ποιητὰς διάφορα πλουτώνεια ἄντρα, μάλιστα δὲ πάντων τὸ χάσμα τοῦ ἄβου, ὁ φοβερός τοῦ Ἀχέροντος γείτων, ὁ κατὰ σκίος ἐκεῖνος τῆς Καμπαρίας Ἄορος κόλπος (1). Ἀποφεύγουσι δὲ καὶ

ἐφ' ἡμῶν οἱ περιηγηταὶ τὴν φαρμακερὰν τῆς νήσου Ἰάβας κοιλάδα [Γρεβαουπᾶς]· ἐπειδὴ οὔτε ζῶον χερσαῖον τομᾶ νὰ πλησιάζῃ, οὔτε πτηνὸν νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν, χωρὶς νὰ πέσῃ παρευθὺς νεκρὸν ἀπὸ τὴν βουτίαν καὶ τὸν σκοτόδιον. Τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸ παρὰ τὴν Νεάπολιν σπήλαιον· διότι καὶ ἐκεῖ ὁμοίως ἐκπνέουσι ἐλευειῶς πάντα τὰ χαμηλὰ ζῶα, ἅμα προχωρήσωσι εἰς τὰ ἐνδότερα.

Μόνον τὸ πῦρ ἐδύ·ατο κχι' ὀλίγον νὰ μετριάσῃ τὰ δεινὰ ζῶης τοσοῦτον ὀδυνηρᾶς καὶ ἀθλίας, κατακαῖον μὲν ἐκ διαλειμμάτων τὰ πυκνὰ καὶ ἀπέρριστα δάση, καθαρῶν δὲ τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ ἀποσοβοῦν τὰ θηρία, ἐκτός πολυερίθμων ἄλλων ὤρελειῶν.

Πόσον τὸ στοιχεῖον τοῦτο ὑπάρχει ἀναγκαῖον εἰς ὅλην τὴν φύσιν, πολὺ δὲ μᾶλλον εἰς τὸν ἀνθρώπον, ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῆς τῆς καταγωγῆς του ἐπειδὴ πρῶτον αὐτὸ ἐπὶ τῆς κοσμογονίας ἐφάνη ὡς βᾶσις πάντων τῶν ἄλλων κτισμάτων. Διὰ τοῦτο καὶ κἀνέν ἄλλο δὲν ἐπλήθυνεν, οὔτ' ἐσχόρπισε παντοῦ ὅσον αὐτὸ ὁ Δημιουργός. Ἐπειδὴ ὡς κάμιος μὲν καίει τὴν ἡμέραν τοῦ ἡλίου ὁ δισκος, φέγγουσι δὲ τὴν νύκτα εἰς ἀπώτατα ἀποστήματα οἱ ἀστέρεις· ἐκ τούτων δὲ ἡ ἀργόρφωτος σελήνη καταβαίνει ὑπὸ συμπαθείας καὶ πλησιέστερον διὰ τὴν φωτιζὴν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, τὴν ὁποῖαν ἐκκληρώθη ἀνεκαθεν νὰ δορυφορῇ. Ἀλλὰ τὸ φῶς ἀποστίλβει ὁμοίως καὶ καθ' ὅλην σχεδὸν τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ἐπιφάνειαν· διότι τὰ κύματα, αἱ ὑφαλοὶ, αἱ βράχιοι, ἢ παραιγιαλίτις ἄμμος φωσφορίζουσι διαφερόντως εἰς τὰ θερμὰ κλίματα· ἢ δὲ πρῶρα καὶ τρόπις τῶν πλοῖ-

(1) Στραβ. Γεωγρ.
Τόμ. Α.

ων σχίζονται τὴν θάλασσαν, ἀφίενται κατόπιν των, τὸ ὄπλον τοῦ ληστεῦ καὶ τοῦ δολοφόνου, ὁ δὲ δίκαιος καθὼς οἱ δελφίνες, φωτεινοτάτην αὐτὰς ὡς τῶν κομητῶν τὴν οὐρανὸν, ἢ ὁποία μόλις μετὰ ἰκανὴν ὥραν ἀφανίζεται. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἠπειρον μεταφερόμενον τοῦ ὠκεανοῦ τὸ ὕδωρ ἐξακολουθεῖ μέχρι τινὸς νὰ φωτοβολῇ, ἂν καὶ τὸ μικροσκοπίον δὲν ἀνευρίσκη ἐνὸς αὐτοῦ τὸ ἐλάχιστον ζώριον (1). Πολλαχοῦ ἡ τηλαυγὴς αὐτῆς φρικτωρῶς μεταβάλλεται θυμασίως εἰς διάφορα σχήματα· διότι ποτὲ μὲν φαίνονται ὀλοαμπεῖς πυραμίδες εἰς τὸν ἀέρα, ποτὲ δὲ σπειροειδῆς ἔλικες· ἄλλοτε δὲ ποικιλόχροοι φλόγες, ἐθελὲν κἀκεῖθεν ὑπερῶν τοῦ ὀρίζοντος πετόμεναι. Συχνάκις δὲ καὶ τῶν Γουϊνάϊων αἱ θυγατέρες κολυμβῶσαι ὡς Νηρηίδες εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Λιβύης, ἐξέρχονται μετ' ὀλίγον δολφῶται, καθὼς καὶ οἱ παρ' αὐτῶν ἀγρευθέντες ἰχθύες καὶ κόγχοι.

Ἄλλ' οἱ αὐτῶν οἷοι λαμπιῆρες, μὲ τοὺς ὀποίους ἡ φύσις ἠδύνατο νὰ φαιδρῆ τὴν ἀτέλειον νύκτα, ἀνάπτονται τακτικῶς καθ' ἑσπέραν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄλση καὶ τὰ πεδιάδας· ὅθεν ἀκτινοβολοῦσι μὲν μακρόθεν τὰ ὑψηλότερα δένδρα (2) καθὼς καὶ τὰ χαμαίελλα φυτὰ, νερὴ δὲ φωτὸς κινούνται καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν αἰωνίων σιταδῶν τῆς χιόνης τῶν Ἀλπεων. Αἱ πολυπληθεῖς ὅμως λαμπυρίδες δὲν προσωρίσθησαν μόνον διὰ τὴν γενικὴν ταύτην καὶ χαρμύστινον φωτοχυσίαν τῆς φύσεως. Ἐπειδὴ χρησιμεύουσιν ὡς λύχνος καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς τῶν ἀνθρώπων χρείας. Οἱ Ἴνδοὶ δὲν μεταχειρίζονται ἄλλους φανούς· ἀλλὰ προσκαλλῶντες μίαν, ἢ δύο εἰς τὴν κεφαλὴν, ἢ τὸ στήθος φωταγωγῶνται ἀποχρῶντως εἰς τὸν δρόμον των· αὐταὶ δὲ πολλακίς ἀρκοῦν νὰ φωτισῶσι καὶ ὀλόκληρον ὀμαίον, ἢ ἔργοστάσιον. Ὅθεν διὰ τοῦ φωτός των καὶ ἡ Κ. Μερὶν ἐξωγράφει τὰς ψυχὰς (πιταλούδας) τῆς Συριανῆς εἰς τὸ ἀξιολόγον τῆς σύγγραμματος.

Τοιαύτη δαδουχία δὲν ἐξήκει ἴσως εἰς τοὺς ὑπερβόρειους τόπους, ὅπου ἡ νύξ παρατείνεται εἰς τρεῖς καὶ ἑξήμισυ μῆνας. Διὰ τοῦτο ἡ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ ποικίλλουσα καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ φωτός, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰς περιστάσεις, ἐχρυσεν αὐτῶν διαφιλέτατα τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστιόν, τὸ ὁποῖον ποτὲ μὲν ὡς ἡδὺ λυκαυγῆς, ποτὲ δὲ εἰς φάρους τηλαυγείας, ἢ ἐπιμήεις διαφόρων χρωμάτων ταινίας διαιρούμενον, φωτίζει ἀρκούντως τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, ὥστε νὰ ἐνασχολῶνται ἀδιακόπως εἰς τὰ συνήθη ἔργα· σπινθηροβολεῖ δὲ ἐνίοτε καὶ ἀπ' αὐτῆς των τὴν κόμην, ὅταν τὴν κτενίζωσιν.

Ἔμψιτε Θεέ! Ὡς ἡ φύσις παριστάνει τὰ θύματα τῆς Προνοίας Σου· μόνος δὲ ὁ ἀνθρώπος ἐνίοτε εἰς αὐτὰ τυφλῶται! αὐτὸς ἐμελλε νὰ βεβηλώσῃ καὶ τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀγνὸν ἀπὸ τὰς παντεχήμενας χεῖρας Σου· διότι μ' αὐτὸ ἐκπηρᾷ σήμερον ὁ θάνατος ἀπὸ

Ἄβελ πίπτει σήμερον· πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ καταράτου Καῖν.

Ἀλλὰ τὸ πῦρ καίει ἤδη λαθραῖον καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς, εὐρίσκειται δὲ ὁμοίως καὶ εἰς πάντα ἐν γένει τὰ σώματα ὅθεν ἐκπηρᾷ ἀμέτῳ ἀπὸ τὸν χάλυκα ὑπὸ σκληροῦ σιδήρου πλητιόμενον, ἀναλύει ἐκ τῶν ξύλων, ὅταν σφοδρῶς προστριβῶνται πρὸς ἀλληλα, ἐξάπτεται ἀπὸ τοῦ κλάμμου, ἢ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, ὅταν συγκρούωνται βίβως ἀπὸ τὸν ἀνεμον, ἀναφαίνεται αἰρηθῶς εἰς τοὺς σωρούς των χόρτων καὶ ὅταν ὑπάρχουσιν ὑγρά, γενᾶται δὲ παραδόξως καὶ εἰς αὐτὸ τῶν μεθύτων ἀνθρώπων τὸ σῶμα, ὅταν μάλιστα ὑψωσιν εὐτραφεῖς, οὕτως δὲ καταναλίσκονται οἱ δυστυχεῖς εἰκοθεν κυανάς φλόγας καὶ ὑπερβολικὴν δυσωδίαν ἐκπέμποντες.

Ἄν καὶ ἀνέκαθεν οἱ ἀνθρώποι περιεκυκλοῦντο πανταχόθεν ἀπὸ τὸ πῦρ, δὲν ἐδύνατο ἔμῳ νὰ τὸ συλλάβωσι, διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῶσιν ὠφελίμως· ὅτι δὲν διέφερον πολὺ τοῦ Τανιάλου, ὁ ὁποῖος πλησίον τοῦ ὕδατος ἰστάμενος ἀπέθησκεν ὑπὸ διψῆς. Τὸ πῦρ τοὺς διέφευγεν, ὡς Πρωτεὺς διαφόρους μορφὰς ὑποδοῦμενος. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀμοιβαίως τὸ ἀπέφευγον ἀπὸ φόβου, καθὼς τινες λαοὶ τῆς Γροελλανδίας (1). Ὡς ἄγριον δὲ θηρίον ὁμοίως τὸ ἐθεώρουν καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Μαριανῶν νήσων, ὅτε ἀπέθη αὐτοῖσι ὁ Μαγελλάνος, καὶ ἐμακρύνοντο ἀπ' αὐτὸ βλέποντες ὅτι κατατρώγει μάλιστα τὰ ξύλα. Ὅσοι ὅμως ἀπειραθήσαν ἐκ πολυπραγμοσύνης νὰ τὸ ψηλαφήσωσι, δὲν ἐβράδυναν νὰ πληροερηθῶσιν ὅτι κατατρώγει ὁμοίως καὶ τὸν ἀνθρώπον. Τὸ ῥευστιόν πῦρ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ἀνεκάλυψε μὲν ὁ ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Ἡλιουπόλεως μηχανικός Καλλιμάχος, μεταχειρίσθησαν δὲ τότεν εὐδοκίμως οἱ Σαρακηνοὶ κατὰ τῶν Σταυροφόρων, διότι ἐκαῖεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ὡς ἡ νάρθη εἰς διαφόρους λίμνας τῆς Περσίας, δὲν προσένησε πλείοτερον ἐκστασιν.

Πῶς δ' ἄρα γε ἐγείναν κύριοι τοῦ πυρός οἱ ἀνθρώποι καὶ ἄρχας; Μήπως τὸ σύμφαν ἀπὸ αὐτόματόν τινα πυρκαϊά, ὁποίας εἶπομεν ἤδη, λαθόντες δ' ἐπειτα δαλὸν ὑποψύροντες, τὸ διετήρησαν ὑποκάτω τῆς σποδοῦ, ἀπ' οὗ εἶδον ὅτι μετὰ πολλὰς ἡμέρας τοῦ συμβεβηκότος ἀνέλαμπον αὐτόθεν σπινθηρές; Ἡ προστριβόντες ξύλα πειρηθήσαν ἐκθαμβοὶ καπνὸ ἀποθρόσκοντα, καὶ φλόγας ἀνοδομένας; Εἰς τὴν πρώτην τῶν περιστάσεων τούτων ἀπέδιδον τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ πυρός οἱ Φοίνικες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καθὼς καὶ ὁ Βιτρούβιος (2) τὴν δευτέραν δὲ παραδέχοντο οἱ Κινεζοὶ, ἰμῶντες ὡς ἐφευρέτην τὸν αὐτοκρατορά των Σουίγινσιν, καθὼς τὸν Προμηθεὶς οἱ Ἕλληνας. Ἀλλὰ πρὸ πάντων οἱ κερανοὶ κατεβίβαν τὸ πῦρ ἀπὸ τὸν αἰθέρα καὶ ἤναψαν πολλακίς μεγάλης πυρκαϊάς (3).

- (1) Captain Atkins. History of Pennsylvania.
- (2) De architecturâ.
- (3) Πάντες οἱ συγχρόνοι ἡμῶν ὁμογενεῖς ἐνθυμῶνται ὅτι κερανοὶ ἀπειτέρωσαν πρὸ 35 περίπου ἐτῶν καὶ τοῦ Φαλάριδος τῆς Ἡπείρου τὰ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι (Τεπελέρι) ἀνάκτορα.

- (1) Bory de Saint Vincent. Diction class, d' hist. nat
- (2) Bernardin de Saint Pierre, Études de la nature. Person. Voyage aux terres australes.
- (3) Cook, voyage autour du monde.

Ἄσπιδος δὲ καὶ μύδροι διάπυροι, εἴτε λίθοι φλογόντες ἀπὸ διαφόρους πλανήτας, ἴσως δὲ καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρας ἀσποπώμενοι, ἔπεσον πολλακίς ὡς πρηστῆρες εἰς διάφορα τῆς γῆς μέρη (1) καὶ ἐδύνατο εὐκόλως ν' ἀνάψωσι τὴν περικειμένην πυρκαυστον ὕλην. Τέλος ῥύακες πυρός ἐκχεόμενοι ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπὸ τοὺς κρατῆρας τῆς Αἴτης, τοῦ Οὐίσσουϊου καὶ ἄλλων τοιοῦτων ὄρεων, ἐπυρπόλησαν καὶ ἐπύλευε καὶ δάση καὶ εὐκδροῦσας πόλεις. Ὁ δὲ Βυρῶν λέγει ὅτι κατὰ τὰ συντριμμένα ἀπολιθώματα τῶν τοιοῦτων τεραστίων ἐκρῆξαν ἐνίοτε αὐτομάτως ἐξεπυροῦθησαν. (2)

Αἱ φλόγες καὶ ἡ καταναλωτικὴ δύναμις τοῦ πυρός ἐξέπληξαν τοσοῦτον τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε πολλὰ ἔθνη ἐλάτρευσαν τὸ πῦρ, ὡς Θεὸν, εἶον οἱ Πέρσαι τὸ πάλαι, καὶ ἄλλοι δὲ μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὴν Ἀσίαν. Οἱ δὲ ὡς ἱερεῖς τὰ ἀνθρώπινα πάθη μεταλλέοντες ἀγύρται ἐκίουν διαφόρως τοὺς λαοὺς πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον. Οὕτως οἱ Δρυῖται ἐξέπληττον τοὺς ἐχθροὺς μὲ φλόγας· ἄλλοτε δὲ διὰ τῆς θαυματοποιίας των ἐλαμπον τὰ δάση χωρὶς νὰ καίονται (3). Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Ἐλευσίνια καὶ εἰς ἄλλας τελετὰς ἔτρεμον οἱ μυσταγωγούμενοι βλέποντες φλόγας πυρός ἀναδομένας ἀπὸ νάρθαν καίουσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος· ἄλλοι δὲ λαοπλάνοι ἐνήγγουν νὰ ἀνάψῃ αὐτομάτως πυρὰ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. (4)

Τὰ μετέωρα ταῦτα οἱ τυρῶνες, ἡ ἀστραπή, ἡ βροντὴ, αἱ ἐκλείψεις, οἱ διάττοντες ἀστέρες, αἱ βολίδες, καθὼς καὶ οἱ σεισμοὶ κτλ. ἐνέπνευσαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν πρώτην ἰδέαν ἰσχυροτέρου τινὸς καὶ ὑπερτάτου ὄντος· διότι αὐτὰ μόνον ἐδύνατο νὰ τὸν

- (1) Οὕτως ἀναφέρει Διογένης ὁ Λαέρτιος ἐντὸς ἐπὶ τοῦ φιλοσόφου Ἀναξαγόρου ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς πεσόντα· ἄλλους δὲ ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχαίων οἶον Πανναρίας καὶ Πλίριος καὶ Τίτος Λίβιος καὶ Πλούταρχος καὶ Καῖσαρ. Νεώτατοι δὲ ἐξιστοροῦνται τρεῖς Α'. ὁ κατὰ τὸ 1795 εἰς τὸ York. Β'. ὁ κατὰ τὸ 1798 εἰς τὸ Βεγγάλ (Ἰνδία) Γ'. ὁ τῷ 1803 εἰς τὴν Νορμανδίαν τῆς Γαλλίας πεσὼν ἐπὶ τοῦ διασήμου χημικοῦ Chaptal ὑπουργοῦντος. Τότε σταλεῖς ὁ ἀστρονόμος Biot συνέταξε τοσοῦτον λεπτομερῆ καὶ ἐπιστημονικὴν ἐκθεσιν, ὥστε δὲν μὲναι πλέον εἰς οὐδένα ἐλαγίστη ἀμφιβολία. Ὁ σοφὸς οὗτος τὴν διοπετὴν ὑβέλην, τὴν ὁποῖαν ἐλάτρευον οἱ Φρύγες, ἀπέδειξε τοιοῦτον ἀερόλιθον. Ἀλλὰ καὶ ὁ περιήγημος Παλλὰς (Ῥώσος) ἠρῆνυσε μύδροι ἀνακαλυφθέντα παρὰ Κοζάκου εἰς τὴν Σιβηρίαν καὶ ζυγίζοντα 1400 λίτρας· ὁ δὲ Χουμβόλδος εἰργάκεν ἄλλον βαρύνοντα ὡς τεσσαράκοντα χιλιᾶδας λίτρων· τέλος ὁ Βουγγαίβιλ ἄλλον πολὺν ἐτι ὀγκωδέστερον δηλ. ἑκατὸν χιλιᾶδων λίτρων βάρος εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἀμερικανικοῦ ποταμοῦ τῆς Πλάτας. C. P. Orbigny Diction pittoresq, d' hist. nat
- (2) Théorie de la terre· ἴδε καὶ Θεόφρ. περὶ λίθων. Σπίνορ.
- (3) Lucan. Phars.
- (4) Πανσ. Αἰτ. Ἡλ.

φοβίσωσι (Timor fecit Deos) καθὼς ἐδόξαζε καὶ ὁ Στωϊκὸς Κλεάνθης (1). Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν χρόνον ὁ ὀκλήρος στρατιᾶ, ἡ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου καταπολεμούσης τῆς Γαλλίας, κατελήθη ἀπὸ τοιοῦτον πανικὸν φόβον βλέπουσα τοὺς κερανοὺς παρατεινομένους ἐπέκεινα τοῦ συνήθους, ὥστε ἐτράπη εἰς φυγὴν καὶ ἐπέστρεψεν ὅθεν ἦλθε.

Εἰς τοιοῦτους καιροὺς, ὅτε ἡ φύσις ὅλη συνταράττετο, καὶ τὸ πᾶν ἐφαίνετο βεβυθισμένον εἰς βαθὺ σκότος, ἠθῆναιτο εἰ ἄγριοι τὴν σμικρότητα τῆς ὀνιότητος των. Τὸ πάθος δὲ τοῦτο ἠδύνατο ἐτι μᾶλλον εἰς τὰ ζοφερά δάση, ὅπου ἰδιαιτέρως οἱ Δρυῖται ἐτέλουν τῆς θρησκείας των τὰ μιὰρὰ ὄργια. Ὅθεν παραλογίζόμενοι κατὰ τὸ σύνθηρος ἐφαντάζοντο τὸν μέγιστον κατ' αὐτοὺς τοῦ παντός δυνάστην ὡς Θεὸν ὄργης καὶ ἐκδικήσεως. Ἀπ' αὐτὸν προήρχετο ὁ θάνατος· ἀλλὰ μὴ ἤρσκειν εἰς αὐτόν· ἀρα αἱ θυσίαι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἔπρεπε νὰ τὸν εὐχαριστῶσι.

Διὰ τοῦτο ἐκίετο ἡ ζωὴ ἐκρίθη, ὕστερον δὲ καὶ ἐγείναν ἀντάλλαγμα τῆς ζωῆς (2) ὁ δὲ μωρὸς καὶ δεισιδαίμων μὴ διακρίνων τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα ἔσφαζεν ἀναληθῶς καὶ τοὺς ὁμοίους του. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθησαν αἱ θυσίαι τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖαι ἐμόλυναν πάντα σχεδὸν τὰ βάρβαρα τῆς ἀρχαιότητος ἔθνη, (3) Φοίνικας, Αἰγυπτίους, Καρχηδονίους, Ἀραβας, Πέρσας, Σκυθας, Ἕλληνας, Γερμανοὺς, Γαλάτας. (4) καὶ ἄλλους λαοὺς πολλοὺς. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν ἐν Κάνναις νίκην τοῦ Ἀννίβα· θέλοντες νὰ ἐξυμνήσωσι τοὺς θεοὺς· μαθόντες δὲ μάλιστα ἀπὸ τῶν Σιβυλλῶν τὰ βιβλία, ὅτι Ἕλληνας καὶ Γαλάτας ἐμελλον νὰ κυριεύσωσι ποτε τὴν Ῥώμην, ἔθαψαν ζῶντας Ἕλληνα καὶ Ἕλληνίδα, Γαλάτην καὶ Γαλατίδα. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν Ἰριγένειαν, τὴν ὁποῖαν ἐσφαγίασεν ὁ ἴδιος αὐτῆς πατήρ; Τίς δὲν ἐμαθεν ἀναγινώσκων τὴν ἑλλ. ἀρχαιολογίαν ὅτι καὶ οἱ ἡμεροὶ Ἀρχάδες ἐθυσίασαν παιδίον κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Λυκαίων; Ἄλλ' ἡ δεισιδαιμονία αὕτη περιήλθεν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν καθὼς καὶ αἱ ἄλλαι. Πᾶσι σχεδὸν αἱ θρησκείαι πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐδίψων αἶμα! Καὶ πρῶτον μὲν ἐθυσίαζοντο οἱ ἰαχμάτωτοι, (5) εἴτα δὲ ἡ θρησκεία ἐξετάθη κατὰ κλήρον, ἢ αὐθαίρετως ἀπερᾶτιζεν. Οὕτως οἱ Ταῦροι, ἔθνος Σκυθικόν (ὅθεν παρωνομάσθη καὶ ἡ Ταυρικὴ Χερσονήσος) ἐθυσίαζον εἰς τοὺς ἀποθνήσκοντας βασιλεῖς των τοὺς εὐνοστάτους τῶν φίλων. Πόσοι ὅμως ἄρα γε ἐκ τούτων δὲν ἦσαν ἀξιοὶ τῆς ἐπιζήλου ταύτης ποινῆς καὶ διὰ τὰς πράξεις των, ἢ τὴν κατάχρησιν τῆς εὐνοίας των ἡγεμόνων ἐκείνων, μάλιστα δὲ τὰ ψεύδη καὶ τὴν ἐπίβουλον κολακείαν των!

- (1) Cicer, de natura deorum.
- (2) Ἦτο δόγμα τῶν Δρυῶν ἀὴ ζωὴ ἐξαγοράζεσθαι διὰ τῆς ζωῆς.
- (3) Ἡρόδ. Διδῶρ. Σικελ. Πλουτ. Πανσ. Σιγαβ. Τίτος λιβ.
- (4) Καῖσαρ, Πλίρ. Τάκ.
- (5) Victi ma qua dextra cecidi victrice vocatu r. Ovid. Diction, d' antiq.

Εὖγε τοῦ Γέλωνος, διότι τριάκοντα μυριάδας Καρθηδονίων νικήτας μίαν μόνην ἐπέβαλε συνθήκην, ἣτις ὁμῶς περιήρχετο εἰς ὠφέλειαν αὐτῶν τούτων, εἰς τιμὴν δὲ δλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ νὰ παύσῃσι δηλ. τοῦ λοιποῦ τὰς ἀνθρωπίνους θυσίας. Εὖγε ὁμοίως τοῦ Ἀμάσιδος καὶ τοῦ Διφίλου· διότι ὁ μὲν πρῶτος εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὴν Κύπρον κατήγγησε τὴν τοιαύτην ἀνοσιουργίαν.

Ἄλλ' ἡ στὴν ἐὰ αὐτῆ συνήθεια δὲν ἐξέλιπεν ἐντελῶς. Βιάετι οἱ πλουσιώτατοι τῶν Γουινάϊων θυσιάζουσιν ἀνθρώπους εἰς τοὺς ἀποθανόντας γονεῖς των, ἀφ' οὗ τὸς θανατῶσαι μὲ στέφανον ἀκάνθινον ἐπὶ κεφαλῆς! Βιάετι εἰς τὴν νήσον Βαλὴ ἐπικρατεῖ ἡ μεταφρονία. Εἰς δὲ τὴν Ἰνδιάν, ἀφ' οὗ πολυειδῶς ἐταλαιπωρήθησαν ἴσως δι' ὄλου τοῦ ζυζυγικοῦ βίου των, αἱ γυναῖκες ἀναγκάζονται ἀπὸ πατροπαράδοτον νόμον νὰ ῥιπτανται ἐκουσίως εἰς νῆν πυρὰν τοῦ ἀνδρός! Ὁσονδῆποι' ἀνπροώδευσε δὲ χριστιανισμός εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀρχομένην ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, κατ' ἔτος καιοῦνται μέχρι τῆς σήμερον τοιοῦτοτρόπως 700 ὡς 800 γυναῖκες εἰς μόνον τὸ βασίλειον τοῦ Βεγγαλ, μὴ συμμένης τῆς ἐξουσίας τὰ ἐπαγρυπνῆ εἰς τῶν οἰκτῶν τὰ ἀπόκρυφα (1). Ἄλλὰ πυρπολοῦνται ὁμοίως καὶ ἄνδρες πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰνδῶν, ὡς ὁ Ερπεδοκλῆς, ἡ μᾶλλον ὁ παλαιὸς συμπατριώτης των, ὁ Κάλανος.

Ἄλλ' εἰς τί δὲν ἐξοκέλει ὁ παράφορος ἀνθρωπος! Τί δὲν ἐπιχειρεῖ ὀθεοβλαβῆς! Διότι ἴδομεν μέχρις ἐσχάτων κακουργούντας τοσαῦτα τοὺς ἀποτροπαίους ἐκείνους τῆς Ἰσπανίας ἱερεῖς ὡς ὑπηρετας τοῦ Κρόνου μᾶλλον, ἢ τοῦ ἀνεξικακοῦ θεμελιωτοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας ἐλύστων! Ἐπὶ 14 μόλις ἔτη ἡ μυστρά αὐτῆ ἐταίρια ἐδίκασεν ἐπέκεινα τῶν 80 χιλιάδων ἀνθρώπων, διὰ κακοδοξίας, ἢ παραπτώματα συνήθη· ἔκαυσε δὲ πανηγυρικῶς 5 ὡς 6 χιλιάδας, καὶ μυριάδας ἄλλων κατὰ πολλοὺς ἄλλους τρόπους ἐκόλασε. Ποτὲ οἱ ἀνθρωποθύται δὲν ἐφθασαν εἰς τοιαύτην βρῆροβότητα, ἣτις διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 1448 μέχρι τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις κατέστρεψε καὶ τὸ ἱερόν τοῦτο λεγόμενον Ἐταστήριον (2).

Ἄλλ' ὅταν ἔγενε εὐσανάβατος καὶ τραγῆια ἡ ὁδὸς τῆς ἀρετῆς, τότεν δλοκλήρως ὁ ἀνθρωπος καταφέρεται τὸς τέθριππος ἄμαξα εἰς πᾶν εἶδος κακίας, ἕως οὗ καταντήσῃ εἰς τὸ βραβρον. Ὡς ὁ λύκος τὸ πρόβατον ἐνεδρεύει ὁ βρῆρος τὸν ἐχθρόν του· ἄλλοτε δὲ ἐφορμᾷ κατ' αὐτοῦ ἀναφανδόν καὶ ἐκ τοῦ συστάδην· δυστυχία δὲ ἀντὸν αἰχμαλωτίζει! διότι τότε τὸν βασανίζει ποικιλοτρόπως, τὸν κατακαίει, τὸν κρουσγεί, ἢ ἀποτέμνει· διάφορα καίρια τοῦ σώματος αὐτοῦ μέρη, τὰ ὁποῖα φέρει ἔπειτα ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν οἰκίαν

(1) The Indians (I means the sect of their wise mens) lay themselves quietly upon a stuck of wood, and so sacrifice themselves by fire Nay the wives strive to be burned with the corpse of their husbands The Athenaeum 1851.
 [2] Raynal Hist. des Indes.—Joseph Lanallée. Hist des inquisitions.

του (Ἀβυρτηνοί)· ἡ ἐκδέρει ζῶντος τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπιτρέρει ὁμοίως κρατῶν ὡς τρόπαιον ὑψωμένην τὴν κόμην (Ἰροκεζί). Δὲ δυνάμεθα ἴσως νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ ἄγριοι τῶν ἀρχαίων κοινωνιῶν ἐφθασαν νὰ κατατρώγῃσι καὶ αὐτὰς τὰς ἀνθρωπίνους σάρκας! Ἄλλὰ τοιοῦτοι ἀνθρωποφάγοι εὐρίσκονται καὶ σήμερον εἰς τὰς νήσους Κελέβας, τὰς Καρολίνας, τὴν Καλυδωνίαν, τὴν Αὐστραλίαν, τὴν Πολυνησίαν κτλ. (1)

Τοσαῦτα δὲ ὑπάρχει τῆς θηριωδίας ἡ λύσσα, ὥστε ὁ βρῆρος τρέφεται, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὸν λύθρον καὶ τὸ αἷμα, ἐντροφᾷ εἰς τοὺς φόνους, βλέπει περιχάρως τοὺς σφαδαζομένους τῶν στρατιωμένων καὶ ἀκούει ὡς ἄσματα τοὺς θρήνους των! Ὁ ἡγεμὼν τῶν κατοίκων τοῦ Λαγῶς (Ἀφρ) πέμπει ἐκ διαλειμάτων εἰς τὰς ὁδοὺς ὀπλίτην τινα, μετασχηματισμένον εἰς δαίμονα, ὅστις φονεῖ ἀνηλεῶς τοὺς προστυχόντας!

Διὰ νὰ μὴ ὑπολειφθῇ δὲ οὐδεμία ἰδέα ὠμότητος, ἐπὶ προσήματι φιλανθρωπίας εἰς τὸ Darien (Pérou) τὰ ὄρηνα, ἢ ἀδύνατα ἐθυσιάζοντο ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς ἀποθανούσης μητρός των. (2) Εἰς δὲ τὴν Ἀφρικὴν αἱ Μαδεκάσσαι ἀποκτείνουσιν εἰτέτι τὰ ἀνάπηρα τέκνα των, καθὼς ἄλλοτε τὰ κατεδίκασεν ὁ Ἡρώδης τῆς Σπάρτης· ἀνάλητοι δὲ μητέρες παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ὀρενόκου ἐφόρουν τὰς θυγατέρας των. Ἐννοεῖται προσέτι ὅτι πολὺ εὐκολώτερον ἐξέκλινον εἰς ἄλλα συνήθεστερα βρεφοκτονίας εἶδη, εἴτε ἀπὸ ἀκολασίας οἴστρον, εἴτε διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἤδη πολλὰ τέκνα, ὡς συμβαίνει εἰς τὴν Ὀκεανίαν.

Καθὼς δὲ τὸ πάλαι οἱ Δερβίκκι ἐθυσον τοὺς ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα βιώσαντας ἔτη, ἀπῆρχον δὲ τὰς γυναῖκας (3), εἰς δὲ τὴν Σαρδῶ αὐτοὶ οἱ υἱοὶ ἐγένοντο πατραλοῖαι (4) καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους πολλοὶ ἄγριοι λαοὶ ἐφόνευον τοὺς γέροντας. Ἄλλ' ἐπειδὴ λέγεται καὶ πῦρ πυρὸς μαλερώτερον, γίνεται καὶ ὠμότης ὠμότερα ὠμότητος· ὅθεν εἰς τὴν Ἰέρην οἱ Βρεττανοὶ κατήθηον τοὺς ἀποθανόντας γονεῖς των (5), οἱ δὲ Βαϊτὰς τῆς Σουμάτρας καὶ ζῶντας (6). Τουλάχιστον εἰς τὴν Κέα οἱ δυστυχεῖς γέροντες ἀπέθνησκον ὡς ὁ Σωκράτης (7). Εἰς δὲ τὴν Μασσαλίαν οἱ μὴ δυναμένοι νὰ βαστάσωσι τῆς ζωῆς τὸ βρος ἐξήτουν παρὰ τῶν Τιμούχων (τῆς Γερουσίας) τὸ κώνειον.

Μόνον σχεδὸν εἰς τὴν Περουβιανὴν καὶ τὴν Βρασιλίαν εὐρέθησαν τιμώμενοι οἱ γέροντες (καθὼς εἰς τὴν Σπάρτην). Διότι οἱ μὲν Περουβιανοὶ ἐτρέφοντο μὲν δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἀναγκάζόμενοι νὰ φυλάττωσι τοὺς ἀγροὺς ἀπὸ τὰ πτηνὰ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ δὲ ἐκαλλιέργουντο καὶ οἱ ἴδιοι αὐτῶν ἀγροὶ, καθὼς οἱ τῶν ὄρφανῶν, τῶν χειρῶν καὶ τοῦ στρατεύματος· οἱ δὲ Βρασιλιανοὶ ἦσαν οἱ σύμβουλοι καὶ ὄδηγοὶ τῶν λοιπῶν.

Οὕτω τὰ δύο ἄκρα τῆς ζωῆς, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος,

(1) Balby. Geogr. ἔδε καὶ τὰ Ποικίλα.
 (2) Raynal.
 (3-4) Αἰλ. ποικ. Ἰστ.
 (5) Στραβ. Γεωγρ.
 (6) Depping
 (7) Ἡρακλ. ὁ Πορτ

ἡ ἡπιότης καὶ τὸ γῆρας, ἐπατχον ὁμοίως καὶ εἰσέτι ἀπῆρως· πάσχουσι ὑπὸ τῶν ἀρίων.

Ἄλλ' ἀποστρέφομεν ἤδη διὰ παντός τὸ πρόσωπον ἀπὸ θηριωδίας καὶ ἀνοσιούς πράξεις, εἰς ὅσας ἐξέκλινεν ὁ βρῆρος ἀνθρωπος, ἢ μέχρι τοῦδε καταφέρεται, διὰ νὰ ἀνακουφισθῶμεν πρὸς καιρὸν ἀπὸ τὴν ὀδύνην θεαμάτων τοιούτων.

Ἡ αἰουκοῦρία, ἡ μακρὰ δὲν προήλθεν ἄρα γε ἀπὸ ἱστορικῆν ἀλήθειαν; Γὸ περιδείκνον τῆς κηδείας δὲν διεσώθη ὡς σύμβολον τῆς καταργηθείσης ὠμοφαγίας, καθὼς τῶν ζῶων καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰς θυσίας ἀνεπλήρωσαν ἔπειτα ἀπαρχαὶ καρπῶν καὶ ἀκροθινια;

Διὰ νὰ κατασταθῶσι καταπληθτικώτεροι, ἢ καὶ πρὸς καλλωπισμὸν, οἱ βρῆροι λαοὶ ἐπεμελήθησαν ἀρχίθεν ποτὲ μὲν νὰ φέρωσι ῥόδιους καὶ ψέλια, ἢ πτερά εἰς τὰ τὰ τρυπηθέντα πτερυγία τῶν ρωθῶων καὶ τὰ χεῖλη των, καθὼς εἰς τὰς νήσους τοῦ Βίρηνικου Ὀκεανοῦ, εἰς τὴν Γουινέαν κτλ. ποτὲ δὲ νὰ βάρωνται, καθὼς οἱ Καριβοὶ ἐφαίνοντο κόκκινοι ὡς βραστὰ καραβίδες· ἄλλοτε δὲ νὰ καταστίζωνται, τοῦτέστι κεντούμενοι μὲ βελόνην εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐπιπύσσοντας ὑπερονοχρωματικὴν τινα ὕλην νὰ σχηματίζωσι διάφορα σημεῖα ὡς ἱερογλυφικὴν τινα ἱστορίαν τῶν ἀνλων, ἢ τῆς ἐνδόξου γενεαλογίας των. Αἱ Αἰθιοπίαι χαρᾶσσονται, ἢ καυτηριάζονται εἰς τὸ πρόσωπον, οἱ δὲ Αἰθιοπες εἰς τὸ μέτωπον. Οὕτως ἐποικιλούντο ποτε καὶ οἱ Πίικτι διὰ τοῦτο παρονομασθέντες λαοὶ τῆς Σικωτίας· τὸ πάλαι δὲ οἱ Γάπιδες τοῦ Ἀλβίου ὄρους, οἱ Ἰλλυριεῖς, οἱ Θράκες κτλ. (1)

Κύριοι ἤδη τοῦ πυρὸς ὁ ἀνθρωπος ἤρχισε κατ' ὀλίγον νὰ τὸ μεταχειρίζεται εἰς τὰς χρεῖας του. Ἐπειδὴ δὲ αὐτοῦ ἐμελλεν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ καθαρίζωνται οἱ τόποι ἀπὸ τὸν μεμολυσμένον ἀέρα, νὰ ἀποσθῶνται δρασιτικῶς τὰ θηρία, νὰ πλασθῶσι δὲ ὡς ζύμη τὰ μέταλλα, πρῶτον μὲν τὰ εὐτηκτότερα καὶ ἄμικτα ὀπωροῦν ἐξορυττόμενα ὡς ὁ χρυσός, (2) ὁ ἄργυρος, ὁ μόλυβδος, ὁ χαλκός κτλ. ἀλληλοδιαδόχως δὲ ἔπειτα τὰ σκληρὰ καὶ δυσφυροκόπητα· τελευταῖος δὲ πάντων ὁ πρῶτος τοῦ πολιτισμοῦ συνεργός καὶ συνέμπορος, ὁ σίδηρος, διὰ νὰ κατασκευασθῶσι σποράδην τὰ ἀναγκαῖα τατα διάφορα ἐργαλεῖα, οἷον ἡ ἀξίνη, ἡ λόγχη, τὸ ὄνιον, ἄκμων, ἡ σφύρα, τὸ σκέπαρνον, αἱ ῥαπίδες, οἱ ἦλοι

Ἐκτοτε περίπου κρατῶν ὡς σκῆπτρον τὴν ῥάβδον, μεταβληθεῖσαν εἰς καλαύροπα, κατώρθωσεν ὁ ἀνθρωπος νὰ ὑποτάξῃ πρῶτον ἐκ τῶν ἄλλων ζῶων τὰ εὐήθη καὶ ἀνόητα πρόβατα (3), τὰ ὁποῖα ἀπεφάσιε καὶ νὰ κατατρώγῃ βραβηδόν, ἐξάγων αὐτὰ ἀπὸ τὸ μανδρίον, ὡς ὁ Κύκλωψ Πολύρημος τοὺς ἐταίρους τοῦ Ὀδυσσεῦς ἀπὸ τὸ σπήλαιον. Ἄλλ' ἐδοκίμασεν ἱκανὴν δυσκολίαν ἕως οὗ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὴν φριμάσσουσαν αἴγῃ· ἐπειδὴ, ὡς φύσει ἀνεξάρτητος, ἐφευγεν

(1) Στραβ.
 (2) Τὸ μέταλλον τοῦτο, εἰπέρτι ἄλλο εὐρίσκειται καθαρὸν εἰς ψήγματα, ἢ βῶλους, καὶ ὄγκους πολλακτικῆς χειροπληθεῖς, ἢ καὶ μεγαλητέρους.
 (3) Ἄρις. περὶ ζῶων 15,

ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, ὅπου εὕρισκε τὸν πρίνον καὶ τὴν ἐρέικην. Ὁ σχοῖνος ὁμῶς καὶ τὸ κώνειον, καὶ ἡ κίτυσσος, καὶ ἡ τιθυμαλλος, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ λιγνεύονται, τὴν ἡνάγκασαν νὰ καταβιῇ ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ πεδία, ὅπου συχνότερον ἐφόνοντο· ἀλλ' ἐκεῖ τὴν παρερύλαττεν ἐνεδρεύων ἐκ πολλοῦ ἤδη ὁ βοσκός, ὅθεν ἀπροσδοκῆτως ἔπεσεν εἰς τὰς παγίδας του.

Μετὰ ταῦτα τὸ γάλα ποτὲ μὲν ὡς ὕγρον καὶ ἀφρῶδες, ποτὲ δὲ πεπηγός καὶ τυροποιημένον παρετίθετο καθημερινὸν καὶ σὺνθεσις ὄψον εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν τράπεζαν· ἢ δὲ μὴλωτῆ, καθὼς καὶ ἡ αἰγίς, ξηραίνουμένη εἰς τὸν ἥλιον, ἐχρησίμευε ποτὲ μὲν ὡς σισύρα, ἢ ὡς κώδιον [δάπις,] ποτὲ δὲ ὡς πῖλος· ἐνίοτε δὲ ἰδιαιτέρως πω; ὡς γαστήρην ἐγίνετο ἐπιτήδειος καὶ εἰς πεδίλων κατασκευὴν, ἢ μεταβάλλετο εἰς κώρυκον καὶ ἄσκον, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς αὐτοσχέδιον μουσικὸν ὄργανον πρὸς διασκεδᾶσθαι τοῦτε ποιμένους καὶ τοῦ ποιμνίου.

Ὁστρανθεῖς πόρρωθεν τῆς ὀμίης τῶν κρεάτων, προσηλθεν ὀλίγω ὑπερονο καὶ ὁ κύων ἀπὸ τὰ δάστη ὡς αὐτόκλητος παράσιτος· ἐπλησίασε δὲ μὲ τοσαύτην ταπεινώσιν, ποτὲ μὲν σείων τὴν οὐρην, ποτὲ δὲ κατὰ γῆς κυβιστῶν καὶ κυλιόμενος, ἄλλοτε δὲ μινυρίζων, ὥστε καταθώπευε τὸν ποιμένα καὶ ἤξωθη ἀμέσως εὐνοικῆς δεξιότητος· τότῳ δὲ μᾶλλον, ὅτῳ ἤρκειτο εἰς τὰ λείψανα αὐτὰ, ἢ περιστεύματα τῆς λιτοδαίτου τραπέζης· ὅθεν εὐθὺς συμπαραλήθη καὶ διέμεινεν οὐ μόνον ὡς ἀχώριστος συνδιαιτωμῶ, ἀλλὰ καὶ ὑπασπιστῆς τρόπον τινα ἄμισθος εἰς τὰς ὀδοπορίας, καὶ φίλος εἰλικρινέτατος, προσέτι δὲ καὶ ὑπηρετῆς ἐθελοντῆς, καὶ φρουρός ἀγρυπνός αὐτοῦ τε καὶ τῶν βροσχημάτων.

Ἐκτοτε μετέβαλον οἱ λαοὶ πολλαχῶ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, καὶ ἐπαισθητῶς ἤδη ἐξημεροῦντο τὰ ἤθη των. Διέμειναν ὁμῶς καὶ πολλοὶ ὅσοι ἐξημελοῦσθον καὶ εἰτέτι διάγουσι τὸν σκαῖον καὶ πολύπλαγκτον τοῦ φονικοῦ κυνηγέτου βίον (1).

Πράγμα παράδοξον! ὁ ἀνθρωπος δὲν δύναται νὰ αὐξήσῃ τὴν ζωὴν του χωρὶς νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ζωὴν τῶν περὶ αὐτὸν ὄντων· ἐπιθυμῶν δὲ αὐτὸς τὴν ἐλευθερίαν, κλίνει πάντοτε εἰς τὸ νὰ ἀφαιρῇ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων! Ἄν τοῦλάχιστον ὁ ἐξάνδραποδισμὸς περιωρίζετο εἰς μόνη τὰ ζῶα ὡς ἀνωτέρω· ἀλλὰ πρωτίτατα ἐξηπλώθη καὶ εἰς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τὴν κοινωνίαν! Διότι τὸ ἦμασι σχεδὸν τοῦ γένους των ἐδούλευεν ἐκπαλαι εἰς τὸ ἕτερον ἦμισυ. Ἐπαρχαῖα δλοκλήροι, οἷον ἡ Καρία, ἡ Κιλικία, ἡ Παφλαγονία, ἡ Φρυγία κτλ. ἀπέπερον ἀνδράποδα, ὡς προτόντα τινα τῆς γῆς, τὰ ὁποῖα μετεκομίζοντο παμπληθῶς εἰς μακρονοὺς τόπους. Ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἀσία, ἡ Αἴγυπτος κτλ. ἐβριθον ἀνδραπόδων μυριάδες πολλὰ ὑπηρετοῦν εἰς δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ ἔργα, ἰκίνουν ὡς μηχαναὶ ὑπερμεγέθεις λίθους διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν προφυλαίων, τῶν τειχῶν καὶ τῶν πυραμίδων, ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, ἢ ἐνητχολοῦντο εἰς διάφορους τέχνας πρὸς ὠφέλειαν τοῦ δεσπότου [2] Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μὴ ἀρκούμενοι εἰς τοὺς μόχθους, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ὑπὲρ αὐτῶν κατατρώχοντο οἱ

(1) Πλούτ. πότ. τῶν ζῶων φρονιμ.
 (2) Πλούτ. ἐν βίῳ Νικ. Δημοσθ. κτλ.

δοῦλοι οὗτοι, τοὺς ἠνάγκαζον πολλάκις καὶ νὰ μονομα-
χῶσι πρὸς διάχυσίν των! Ἐνίοτε δὲ ὡς γέροντας ἦδη
καὶ ἀχρήστους τοὺς ἀπέπεμπον εἰς νηοῖδιον τοῦ Τιθέ-
ρωος ὅπου ἐλίμωτων διαθρῦλλεται δὲ μάλιστα ὁ Κά-
των κατὰ τὴν περί αὐτοὺς σκληρότητα. Ἄλλ' εἰς μὲν τὴν
Ῥώμην συχνάκις ἤξιούνητο τὰ ἀνδράποδα καὶ ἀπελευ-
θερώσεως, οἱ Σπαρτιῶται ὁμως διατέλουν πάντοτε ἀ-
μείλικτοι πρὸς τοὺς Εἰλωτας.

Τὸ ἐμπόριον τοῦτο τῶν ἀνθρώπων κοινὸν ἄλλοτε
εἰς πολλοὺς τόπους, καὶ μέχρις ἐσχάτων δὲ εἰς τὴν
Κιρκασίαν καὶ ἀλλαχοῦ συνεκεντρώθη ἰδιαιτέρως εἰς
τὴν Ἀφρικὴν. Πάντες σχεδὸν οἱ μικροὶ ἡγεμόνες τοῦ
ἀποκλήρου τούτου τῆς γῆς μέρους δὲν ἔπαυσαν μέχρι
τοῦδε νὰ πολεμῶνται μόνον διὰ νὰ πωλῆσωσι τοὺς
αἰχμαλώτους, τοὺς ὁποίους ἐλπίζουσι νὰ ἀπάξωσι
συχνάκις ὁμως δὲν διστάζουσι νὰ πωλῆσωσι καὶ τοὺς
ἰδίους αὐτῶν ὑπηκόους.

[ἀκολουθεῖ.]

ΠΕΡΙ ΕΝΕΩΝ Η ΚΩΦΑΛΛΩΝ.

Πορευόμενος εἰς Νεάπολιν, ἐπὶ τῆς παλινορθώτου
γενεᾶς τῶν Βουρβῶνων ἐν Γαλλίᾳ, διέτριψα ἡμέρας
τινάς εἰς Τουρίνον. Ἐκεῖ εἶχον φίλον νέον τινὰ δι-
πλωμάτην, τὸν κόμητα d' Apremont, ἀκόλουθον τῆς
αὐτοῦ Γαλλικῆς Πρεσβείας. Μίαν ἑσπέραν ἐν ᾧ συν-
διελεγόμεθα κατέναντι τοῦ πυρός τῆς ἐστίας του,
διότι ἦτον ἐτι χειμῶν, μοὶ ἐδιηγήθη τὸ ἀκόλουθον.
« Ὁ Ἀπεσταλμένος τῆς Νεαπόλεως εἰς Πεδεμόντην
εἶναι, λέγει, Σικελιώτης ἡγὼς δὲ ἦλθε μετὰ τῆς συζύ-
γου του εἰς τὴν πρεσβείαν μας. Ἡ σύζυγός του εἶναι
εὐειδής καὶ πνευματώδης, διὰ τοῦτο ἀγαπᾷ τις νὰ τὴν
βλέπῃ καὶ εὐαρεσιῖται πολὺ νὰ συνομιλῇ μετὰ τὸν ἀνδρατι-
« Ὁ κόμης καὶ ἡ κόμησσα (διότι ἀμφότεροι φέρουσι τὴν
τίτλον) ἦσαν μεμακρυσμένοι ἀπ' ἀλλήλων καθ' ὅλην
τὴν ἑκτασὶν τῆς αἰθούσης, ὅτε συνέπεσε λόγος περὶ
τῶν Σικελιωτῶν, τῶν συμπατριωτῶν των, καὶ τῆς
εὐκνησίας τῶν χαρακτήρων των. « Εἶναι ἀληθινόν,
ἐρίωτᾶ τις ἐξ ἡμῶν, οἱ ἀνευ τῆς βοήθειας τοῦ λόγου
καὶ τῶν χειρονομίῶν, οἱ Σικελιώται συνεοοῦνται πρὸς
ἀλλήλους εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν διὰ μόνης τῆς ἀλλοιώ-
σεως τῆς φυσιογνωμίας; Οὐδὲν τούτου ἀληθέστερον,
ἀπεκρίνατο. Ἐὰν οὕτως ἔχη, ἐπανελαβεν ὁ αὐτὸς μετι-
δῶν, ἐρωτήσατε, σὰς παρακαλῶ, τὴν κόμησσαν διὰ τοῦ
εἶδους αὐτοῦ τοῦ τηλεγράφου, ἐν μὲν οὐ πολὺ μέληρ
νὰ μᾶς δώσῃ ἓνα χορὸν. Εὐχαρίστως, » εἶπεν ὁ κό-
μης. Ἐν βλέμμα (διότι τίποτε ἄλλο πρὸ ἐν βλέμ-
μα) ἀντιλλάγη μετὰ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Τί λοι-
πὸν ἀποκρίνεται ἡ κόμησσα; ἀδύνατον, μοὶ λέγει, πρὸς
τὸ παρόν ἡ Αὐλή μας αὐριον πενηθοφορεῖ. » Ἐπειτα
ἀνίσταται τις ἐξ ἡμῶν, διατρέχει τὴν αἴθουσαν, καὶ
πληρώσας τὴν κόμησσαν, τῇ λέγει « Λοιπὸν δὲν θέ-
λετε μᾶς δώσει ἓνα χορὸν; — Ὅχι! εἶπον τὴν αἰτίαν
εἰς τὸν σύζυγόν μου· εὐθυμία τοιαύτη προσβάλλει τὰ

καθήκοντα· μᾶς ἀπέθανε μία ἡγεμονίς. » Κρίνατε ἐάν
ἔμειναμεν ἐκστατικοί! ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Κ. d'
Apremont· ἀλλ' ἐδέησε νὰ συνομολογήσωμεν ταύτην
τὴν ἀλήθειαν πάντες. »

Τοῦτο μοὶ ἐδιηγήθη σπουδαίως, καὶ ἐγὼ ἐπίσης
τὸν ἤκουσα. Ἡ μυστηριώδης καὶ κοινὴ αὐτῇ γλώσσα
ὑπερβαίνει πολὺ τὴν γλῶσσαν τῶν περιοχῶν παντο-
μίμων τῆς Ῥώμης· εἶναι ὁμως ἀληθές ὅτι ἐκεῖνοι κα-
τεγίνοντο μόνον εἰς χοροὺς. Τὰ καθκρά, ἐκφραστικὰ
καὶ εὐγλωττα κινήματά των, ἠδύνατο ἀκούσως νὰ
φανερώσῃ τοὺς στοχασμούς των. Ὁ Λουκιανὸς διη-
γεῖται ὅτι βασιλεὺς τις τοῦ Πόντου ἦλθεν ἐπὶ Νέρων-
νος εἰς Ῥώμην, καὶ εἶδεν ὑποκριτὴν σοφὸν τὴν χει-
ρονομίαν, καὶ ἐθαύμασε. « Τί θέλεις παρ' ἐμοῦ ἀ-
ναχωρῶν, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὸν Ποντικὸν ἡ-
γεμόνα; ὅ,τι καὶ ἄ μοι ζητήτης ὑπότιχομαι νὰ σοὶ τὸ
ἔδωκω. — Λοιπὸν ἀπεκρίνατο ὁ ξένος, δός μοι τὸν ὑπο-
κριτὴν, τὸν ὁποῖον πρό μικροῦ εἶδον, ἐκφραζόμενον το-
σοῦτον σαφῶς χωρὶς νὰ λαλῇ. Ἐγὼ εἶμαι περιχυκλω-
μένοι ἀπὸ βαρβάρους λαοὺς, οἵτινες λαλοῦσι διαφόρους
διαλέκτους, καὶ ὁ ὑποκριτὴς αὐτὸς, διὰ τῶν χειρονομίῶν
του, δύναται μόνος νὰ μοὶ χρησιμεύσῃ ὡς διερμηνεύς
παρὰ πᾶσιν αὐτοῖς. » — Τίς ἀγνοεῖ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο;
Τίς δὲν ἐθυμείται παρυσθῆ; τὰ ὀνόματα τῶν δύο
πολυθρῦλλῶν μίμων, Ῥοσίου καὶ Βαθύλλου; Τίς
δὲν ἤξεύρει τὸ γοητευτικὸν παίγιόν των, καὶ τὸν θυ-
μασμὸν τὸν ὁποῖον ἐπροξένουν εἰς τὸ θέατρον οἱ θρίμα-
βοι πάθους χωρὶς φωνῆς, καὶ εὐγλωτίας χωρὶς λόγου;
Πολλῶν δὲ πλέον ὀρχηστῆς τις, ὡς αὐτοί, Μεμφίριος
[Memfir] μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρα, ἐξήγει ἐσαφέστα-
τα ἐπὶ τῆς σκηνῆς, βοήθεια τῶν χειρονομίῶν, ἅπαν τὸ
φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ διδασκάλου του.

Γοιαῦτα εὐτελεῖ παίγνια ἐψυχαγωγῶν ποῦ τοὺς
ἀρχαίους εἰδωλολάτραις. Ἀλλὰ, πόσον ἐπαινετιώτερα
καὶ ὑψηλοτέρα εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ προκίσαντος διὰ δι-
δασκαλίας, διὰ γλώσσης, καὶ διὰ γνώσεων ποικίλων
ἐκείνου, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐξῆλθον ἀλαοί,
διότι εἶσι κωφοί· καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι ἔργον τῆς
μιμήσεως, ἀδύνατον νὰ τὸν ἀρθρώσῃ τις χωρὶς πρῶτον
νὰ τὸν ἀκούσῃ! Δὲν θέλω ἀναφέρει τὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν
μας ἐφεύρεσιν ταύτην, ἐπισηθεῖσαν πρὸ ἐνός μόνου ἀν-
δρὸς πρὸς ὄφελος ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ὄνο-
μα τοῦ ἔμεινεν ἀθάνατον, ὡς τὸ εὐεργέτημά του. Πρὸ
αὐτοῦ εἶ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τῷ κόσμῳ ἦσαν
σχεδὸν εἰς ὅμοιαν ἀπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅση καὶ
τῶν οὐρανῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ λατρεύουσι σήμερον, ἐξ αἰτίας
τοῦ ἐφευρέτου τούτου, ἓνα Θεὸν, δοξάζουσι μίαν πί-
στιν, ἔχουσι φίλους συμπολίτας, ζῶσιν ὁμοίως μετὰ
αὐτοῦ εἰ κωφάλαοι, μεμονωμένοι ἐν τ

νά γράφω ἐπεθύμουν ὁμως νά ἀναγινώσκω καί νά γράφω ἐβλεπον συνεχῶς τοὺς νεανίας καί τὰς νεάνιδας ὅτε ἐπορεύοντο εἰς τὸ διδασκαλεῖον, καί ἐπιθύμουν νά τοὺς ἀκολουθήσω. — Πῶς νομίζεις ὅτι ἐξέφραζον οἱ ἄλλοι ἰδέας; — Διότι ἐνθυμούμην ὅτι εἶχον ὁμιλήσει περὶ ἐμοῦ εἰς τὸν πατέρα μου, ὁ ὁποῖος μετ' ἠπειλήσεν ὅτι θέλει μὲ τιμωρῆσαι. — Ἐνόμιζες λοιπὸν ὅτι ἡ κίνησις τῶν χειλέων ἦτο τρόπος τοῦ νά διακρινῶσι τις τὰς ἰδέας του; — μάλιστ' — διατί δὲν ἀνεκίσεις καὶ οὐ τὰ χεῖλη σου ἵνα κοινοποιήσῃς τὰς ἰδέας σου; — διότι δὲν εἶχον προσέξει πολὺ εἰς τοὺς λαλοῦντας, καὶ διότι μοὶ εἶχον εἶπει ὅτι ἔκαμα θυροῦς. — Τί ἐσυλλογίζεσο ὅταν ὁ πατήρ σου σέ διέταττε νά σταθῇς εἰς τὰ γόνατα; — Τὸν οὐρανόν. — Ἡρὸς τίνα σκοπὸν ἀνέπεμπες εἰς αὐτὸν παρακλήσεις; — Διὰ νά τὸν κάμω νά καταβῇ τὴν νύκτα εἰς τὴν γῆν ἵνα τὰ φυτὰ τὰ ὁποῖα εἶδον φυτεούμενα, αὐξήσῃσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ἀνακτιῶσι τὴν υἰγιάν των. » Ὡ! Δόκτωρ, Δόκτωρ ἐγίνωσκας γράφων ἄραγε τὰς ἀποκρίσεις αὐτάς! Δὲν φέρουσιν οὗτοι τύπον διανοίας σκεπτομένης, καὶ εὐνοϊκοῦ αἰσθήματος; Κατ' εὐτυχίαν θέλομεν σέ εὐρεῖν ἐντὸς ὀλίγου δικαιοτέρον πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς σου, καὶ εὐτυχέστερον εἰς τὰς πρὸς τὴν διδασκαλίαν μερίμνας σου.

Αἱ μερίμναι αὗται τοῖς παρέχουσιν οὐ μικρὰς ὠφελείας· διότι αἱ τέχναι τὰς ὁποῖας ἐξασκουσι, κατοικίζουσι τὴν ἐρημίαν των, ψυχαγωγουσι τὸν καιρὸν τῆς ἀργίας των, καὶ πληροῦσαι ἡδονῆς τὴν ζωὴν των, τοὺς εὐρραίνουσι καὶ τοὺς βοηθοῦσι. Πάντες ἐργάζονται ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν διαφόρους ἐργασίας, καὶ ἀποκτιῶσι φήμην κατὰ τὸν οἶον· οἱ **K. K. Boclet** καὶ **Gamble**, ἀριστοὶ γλυφεῖς **Lonistean**, **Peyson** καὶ **Guen** ἐξοχοὶ ζωγράφοι **Winderkher** καὶ **Robert** διάσημοι λιθογράφοι ὁ δὲ **K. Paul de vi** ἀν δεινὸς μαθηματικὸς.

Ὁ Κύριος **Le Noir** συνέγραψε περίεργόν τι ποιημάτιον περὶ τῶν ὁμοιοπαθῶν συντρόφων του. Ὁλίγοι λόγιοι ἄνδρες γράφουσι τόσον κλιῶς, ὡς ὁ **K. Βερτιέρος**, καὶ ὀλιγώτεροι ἐτι ἔχουσι τὴν πολυμάθειαν αὐτοῦ· ὁ υἱὸς δὲ τοῦ στρατηγοῦ **Gazan** νέος πεπαιδευμένος, νοῦς εὐφρῆς μέχρι παραδόξου . . . ἐπιχειρηματίας μέχρις ἀδυνατίου· καὶ τοι κωφάλαος, εἰς τὴν περὶ μουσικῆς πραγματείαν του, διακρίνει ἄριστα τοὺς ὀξείας ἀπὸ τοὺς βαρεῖς φθόγγους· καὶ διὰ μόνης τῆς ἰσχύος τῆς θελήσεώς του ἐννοεῖ μελωδίας ἀφώνους, καὶ ἁρμονίας σιωπηλάς.

Οἱ κωφάλαοι ἔχουσι ποιητάς· οἶον τὸν **K. Πελεσιέρον**, καθηγῆτὴν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τῶν Παρισίων καὶ συγγραφεὶς ἐκκλησιαστικῶν, ὡς τὸν **K. Κλαύδιον Φορροστιέρην**, διευθυντὴν τοῦ σχολείου τοῦ Λουγδούνου. Τέλος, ὑπάρχουσι κωφάλαοι ἐφημεριδογράφοι, ἀγρόνομοι, ὠρολογιοποιοὶ, ναυτικοὶ, πολὺγλωττοι, πολεμισταί, καὶ μεταξὺ τούτων πάντων διακρίνεται ὁ νέος **Κόμης τοῦ Σολάρου**, ὁ γνωστὸς καταστάς διὰ τὴν φήμην τινὰ δίκην, καὶ διὰ τὸ δρᾶμα τοῦ Ἀββάτη **Δελεπαίου**· ὁ κόμης οὗτος ὑπερέτησεν ὡς ἀξιοματικὸς τοῦ ἱπποκοῦ ἐπὶ τῆς πρῆψιν δημοκρατίας, καὶ ἐπεσεν εἰς τὴν συμπλοκὴν τραυματισθεὶς ὑπὸ πολλῶν ἐχθρῶν, ἐπειδὴ μόνος αὐτὸς δὲν ἤκουσε τὸ ἀνακλητήριον τῆς σάλπιγγος.

Τὸ δρᾶμα τοῦ Ἀββάτη **Δελεπαίου** συνειetéρος πολὺ, ὡς εἶναι γνωστὸν, εἰς τὴν ἐν Γαλλίᾳ μιμικὴν τέχνην, ἧτις ἀνεφάνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς μετ' ἐπιτυχίας παρὰ τοῦ **K. Δορβεβάλη** διδασκάλου τῆς ὀρχήσεως εἰς Βορδιγάλην. Ὁ δούξ τοῦ **Ριτχάλιου**, διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας, δὲν ἐτόλμησεν, ἀν καὶ πολὺ πρόεβη, νά δευκινδυνεύτῃ παρατίασιν τινα περὶ τῶν **Γάμων τοῦ Φιγάρου**· « *τερπνοτάτη περιπλοκὴ ἐντοσοῦτω*, εἶχεν εἶπει! ἀλλ' ἐπειδὴ οὕτε τὴν ἀπαγγέλουσιν, οὕτε τὴν ψάλλουσιν, ἀε τὴν χωρεύουσιν»· ὁ δὲ **Δορβεβάλης** συνετάξε τὸν ἄστατον ἐπηρέτην. « *Ἡ μιμικὴ ὁμως χρεωστειτὴ τὸν θρίαμβόν της εἰς τὸ δρᾶμα τοῦ K. Βελλίου*· διότι ὅσοι εἶδον, ὡς ἐγὼ, τὸν **Μοβελῆν** παριστώοντα τὸν Ἀββάτην **Δελεπαίου**, καὶ τὴν **K. Βαρόβην**, ὑποκρινομένην τὸ μέρος τοῦ νέου αὐτοῦ κωφάλαου, διατηροῦσιν ἀνμφιβόλως ζωηρὰν ἐτι ἐν τῇ μνήμῃ των τὴν εἰκόνα τῆς τελειοποιήσεως τῆς τέχνης ταύτης καὶ τῆς ἐκφραστικωτέρας ἐν τῷ θεάτρῳ ἰδέας.

Διατί δὲ κάμνω τὴν παρατήρησιν ταύτην; Διότι ἡ **K. Βαρόβη**, ἡ μετονομασθεῖσα ἔπειτα **K. Ταλμαῖ**, καὶ εἰη ὑπεροχὴ λαβοῦσα τὸν τίτλον κόμητσα, διηγείται οὕτω πως τὸ αἴτιον τὸ χαρακτηρίσαν τὴν ποράσασίν της.

« *Μηχανὴ*, ἧτις ἐχρησίμευε διὰ νά κινῇ τὰς σκηνογραφίας, πίπτει αἶφρην· ὁπισθεῖν τοῦ θεάτρου· κρουγαὶ ἀκούονται· ἕκαστος ὑποθέτει ὅτι μέγα τι δεινὸν συνέβη οἱ θεαταὶ πάντες ἀνίσταται αὐθόρμητως· οἱ **K. K. Βαπιεττή**, ἡ **Γενάρ**, καὶ ἡ **K. Βουργοῖνη**, ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὄντες ἀναγκάζονται νά τὴν ἐγκαταλείψωσι. Μετ' ὀλίγον ὁμως ἐπιστραφέντες ἐνθαρρύνουσι τὸ πολυθύρημον ἀκροατήριον, βεβαιοῦσιν ὅτι οὐδεὶς ἐπληγώθη, καὶ ἡ τραγικὴ ἐπανήλθε πάραυτα.

« *Ἀλλὰ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον αἰεὶποτε θηρεῖται τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ν' ἀπονεῖμῃ δικαιοσύνην, εἰς τοῦ ὑποκριτῆς, παρετήρησεν ὅτι, ἐν καιρῷ τοῦ θυροῦ, ἐγὼ μόνον εὐσεῖνα ὡς κωφὴ εἰς τὴν θέσιν μου πλησίον τραπέζης, θεωροῦσα γεωγραφικόν τινα χάρτην, καὶ μὴ ἐννοοῦσα παντελῶς τὸ συμβάν, ὅπερ διέκλυψε τὴν παρατίασιν. Ὁ τρόπος τῆς φυσιογνωμίας μου ἐδείκνυεν ἀρκούτως ὅτι δὲν ἤσθληθην τὸν ἐλάχιστον φόβον. Τότε ἐκπεπληγμένον διὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν τὸ κοινόν, διὰ τετράκις ἐπανειλημμένων χειροκινήσεων ἐφάνερωσε τὸν μέγιστον θαυμασμόν μου. Ἄχ! αὐτὴν τὴν φορὰν ὁμως ἐγὼ δὲν ἔβρινα πλέον κωφὴ ἢ καρδία μου ἐσκήρτισεν ὑπὸ χαρᾶς . . . ἤσθληθην τὸ μέγεθος τοῦ δραματικοῦ προτερήματος· μου ἐν δὲ μόνον κίνημα ἐκστάσεως, ἢ φόβου ἤθελε καταστρέψει πᾶσαν φαντασίαν.»*

Ἴδετε λοιπὸν πνευματώδη γυναῖκα, καὶ ἐπιδέξιον ὑποκρίτριαν, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ καὶ ἡ διάνοια συνεκνευρώθησαν εἰς τὸ ἄριστον κωφάλαου! Μετ' ὀλίγον, εἰς δεύτερον ἄρθρον, δηλοῦόμενοι πάντοτε ἀπὸ τὸν **K. Βερτιέρον**, θέλομεν πραγματευθῆ περὶ κωφάλαων τοῦ θῆλω· γένους. Τὰ λαμπρὰ δῶρα, αἵτινα ἡ φύσις ἐδώρησεν εἰς τὰς γυναῖκας, παρέχουσιν εἰς αὐτάς κοιλίας ἀφορμὰς, τὸσον μεταξὺ τῶν κωφάλαων, ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν

(Συνέχεια).

Είπομεν όποιοι ήσαν αι δευτερεύουσαι αιτίαι της σιάσεως των Βοέρων (Όλλανδών) ένταυθα δέ προστίθεμεν τας κυρίας και ουλιώδεις.

Η περί καταργήσεως της δουλεμπορείας ιδέα, διδομένη ήδη εις πάσας τας τάξεις του Άγγλικού έθνους, έλαμβανέ τινα θρησκευτικόν ένταυθα και ήθικόν χαρακτήρα. Όθεν παντοίη ήκολούθουν τούς Άγγλικούς στρατούς ευαγγελικοί απόστολοι προς κατήχησιν των άπίστων άλλ' ούτοι έμελλον και' όλίγον να αποβώσι βλαβεροί μέν και εις τούς άρχαίους κατοίκους δια τας δογματικές καινοτομίας των, επικίνδυνοι δέ και εις αυτούς τούς Άρμους τών αποικιών, καθώς και το κήρυγμα της ελευθερίας των άνδραπόδων' επειδή πάντοτε ανεφαινότο οι συνήγοροι των Αιθίοπων, έπιτιμώντες ως αυστηράν μέν την έξουσίαν των κυρίων, ως βίαν δέ την ελαχίστην πρό αυτών εις τας άταξίας των επιβαλομένην ποιήν. Είς πόσα δέ άτοπήματα και όποίας υπερβολάς παρεξέτερέπετο έμφιλοχωρούν το κομματικόν τουτο πνεύμα πληροφоруμέθα και εκ της ιστορίας συγχρόνων συμβεβηκότων εις μέγα μάλιστα θέατρον την Εύρώπην. Άλλ' εις χώραν άπόκεντρον και έρημον άλλων άντικειμένων άντιπερισπώντων την προσοχήν, ό διαπληκτισμός της ισχυρογνωμοσύνης των Όλλανδών και της θεσλαβείας των ελευθεροφρόνων τουτων ιερέων έπρεπε να επαγάγη θλιβερώτερα αποτελέσματα. Όθεν οι πρώτοι διεβάλλοντο υπό των δευτέρων ως ήλίθιοι και αίματοχαρείς, ούτοι δέ πρό εκείνων κατηγορούντο ως έραδιούργοι και ύποκριται, εργαζόμενοι υπέρ της καταστροφής των λευκών, και ύποκινούντες, ή τουλάχιστον έπιτρέποντες πάσας τας διαρπαγάς, τας δολοφονίας και αίρνηδίους έφοδους μάλιστα των Μαύρων.

Οί Άρμους ήσαν ως μεταξύ σφύρας και άκμονος' διότι ένθεν μέν ανεγνώριζον την αλήθειαν των έγκλημάτων, όσα έπέφερον οι Όλλανδοί, ένθεν δέ ως ύπηρεται κυβερνήσεως ταχτικης, εκάκιζον την αυτογνώμονα υπεράσπισιν και χειροδικίον των ύπηόων. Άλλ' απαγορεύοντες τουτο, ώφειλον βεβαίως να αναλάβωσιν αυτοί την προσταίαν των. Και θυως ότε έζήτουν παρά της Κυβερνήσεως στρατιωτικήν βοήθειαν, αυτή άπεκρίνετο ότι ή αποικία καταδαπαα άνωφελώς 6 — 7 εκατομμύρια και' έτος εν καιρώ ειρήνης, επί δέ πολέμου το ποσόν τουτο διπλασιάζεται, και ότι δέν έπερίσειον στρατιωτικά δύναμεις δια να χρησιμεύωσιν εις τοιαύτας χρείας. Αν δέ ύποχωρούντες εις την ανάγκην των πραγμάτων ένέκρινον, ή μετεχειρίζοντο τινα τρόπον περιορισμού της λεηλασίας των Μαύρων ώνειδιζοντο σκανδαλωδώς υπό των Ιεροποστόλων, αι δέ φωνασκίαι τουτων άντήχουν μέχρι της Άγγλίας εις τας αυτόθι γινόμενας συνελεύσεις των όμοφρονούντων και μάλιστα κατά το Exeter Hall. Αι τοιαύται συκοφαντίαι κατεββίζον τούς πλείστους των Άρμους, διότι ίκανοί μάλιστα εξ αυτών άδικως έτι-

τοφλών, δια να δείξωσι την άδιαφιλονέκτητον ύπεροχήν των προς τούς άνδρας. Πράγμα παράδοξον! είτε πτε ρημέναι του λόγου και της όψεως, είτε έξηγουμέναι, βοήθεια της φωνής και των χειρονομιών, αΐται εύρίσκουσιν άείποτε εις τας έρασμίας συνομιλίας των, εις τας μακράς φιλονεικίας των, τας όποίας το πνεύμα, ή φαιδρότης, αι άποκρίσεις, αι ζωηραι έντυπώσεις των γεννώσι, πώς να έμψυχώνωσι τα χαριστάτα θέλγητρα των' αι μάλλον κοφάλαλοι άρέσκοιται να λαλώσι περισσότερον, λέγει ό Κ. Βερτιέρος, όλαι δέ λαλούσι με τσαούτην χάριν!

Ο ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΣ ΧΕΡΟΥΒΙΝΗΣ.

Έπί της δεξιός χειρός έστηριγμένος και αυλόν, της εύφυας αυτου το έμβλημα, κρατών η άριστερα, ό Χερουβίνης σκέπτεται και άνω της κεφαλής αυτου ύπέκειται ή εύλογία της Μούσης. Εύγενείς προέχουσιν οι χαρακτήρες του προσώπου, αλλά το σύολον της φυσιγνωμίας προδίδει υπεραλγές τι αίσθημα, το αίσθημα ότι ήδίκηθη. Κλειστά είναι τα χείλη του, άλλ' έννοώ την μυστηριώδη γλώσσαν των, θαρρώ ότι τα άκούω εκπέμποντα της ψυχής το παράπονον.

« Ό Παζιέλλος, ύπομονή! άλλ' ό Ζιγγαρέλλης! » Ίδου ή ιστορία των όλίγων τουτων μυστηριωδών λέξιων.

Ό άριστος της Ιταλίας Μουουργός έγεννήθη τη 8 Σεπτεμβρίου 1760 εν Φλωρεντία και πολύ ήτον των συνθημάτων αυτου ή φήμη, καθ ήν εποχήν άνέτελλεν ή Ναπολεόντειος δόξα. Ό Ναπολέων έφερεν εκ της Ιταλίας εις τούς Παρισίους έπιτάφιον άγμα συντεθειμένον υπό τινος Μουουργου, του Παζιέλλου, όπερ προσέφερεν εις το Μουσειον. Ό διευθυντής Κ. Σαρέτης προσέθηκε και άλλο επικήδειον του Σρανηγου Χόσ (Hoche) ποιηθέν μέν υπό Σενιέρου, τοισθέν δέ υπό Χερουβίνη. Τουτο δυσήρστησε πολύ τον Ναπολέοντα, όστις μετά την μουσικήν πλησιάσας τον Χερουβίνην ειπε μετά πικράς ειρωνείας ότι ό Παζιέλλος είναι ό άριστος των Μουουργων, κατόπιν δέ τουτου έρχεται μόνος ό Ζιγγαρέλλης.

Ό Χερουβίνης έπιθύρσειν. « Ό Παζιέλλος, ύπομονή! άλλ' ό Ζιγγαρέλλης... » και ούδέν άλλο άπεκρίθη.

Ύπομονή, έλεγε κατόπιν εις φίλους του, εάν ή άηδών πάυη το κελάδημά της και κρύπτεται εις το φύλλωμα, άκούσασα το άπαίσιον πτερόγισμα ενός κόρακος κροάζοντος τον άηδη έπιθάνατον ύμνον του' άλλ' ό λέων ό γενναίόψυχος έμπνέει την άπελπισίν εις την καρδιαν μας εάν, προδίδων την εύγενή φύσιν του, ζητήση να κατασπαράξη τα άσθενή άλλ' ώραία πλάσματα του δημιουργου.

Ό Χερουβίνης τιμώμενος πάντοτε, άπέθανε την 15 Μαρτίου 1842, άλλ' ούδέποτε έλησμόνησε την κατά της εύφυας άδικίαν της εύφυας.

F. X. Z.

Χερουβίνης ο Μουουργός.

μωρήθησαν, αβρηνθίως μετακαλούμενοι, καθώ: ο το σούιον εύδοκιμήτας Βενιαμίν Δουρβάν μετετεθη εις την άκμήν των κοινών έλλιδών και της γενικη, εύχρηστικητος. Τούτο δέν φαίνεται παντελώς παράδοξον εις τον έθνομύμενον, ότι δύο εκ των ειλικρινεστάτων της Γαλλίας φίλων ύπουργοί Αγγλοι, ο Πήλ, και Αβερδην, ήναγκάστησαν σχεδόν να έπαυληώσιν πόμενον δια τής κατή την Γαίτη διαβολάς και βλάστηργίας τριβολιμαίου τινός Ιεραποστόλου του Πρίσταρ!

Εκ τής άβεβιάου και άνωμάλου τούτης καταστάσεως έπαθον όμολογουμένως οι Ολλανδοί ώ: άπροσιάτευτοι. Αλλά μετά την κατή το 1819 έπέρρομήν, ήτις έβλαψε πολύ την άποκία, άπεδείχθη ότι οι συνιστάτες αυήν είχαν δικαιομα να άπειριώσιν κροκτιοτέραν ύπεράσπιτιν. Τότε ή Κυβέρνησις, δια τήν έκατιώση τον αριθμόν των στατιζόντων εις την μητρόπολιν, ήναγκάστη να μεταστήρη εις τήν Ακρωτήριον πολλούς άγογούς. Διεν έδωκε 50 χιλ. λιρών, είτε 4.250,000 φράγκων προς θηραπειάν άρρώων χρειών τής άποικίας. Οι δέ νεοί άτοικοι, παραληθθέντες εκ τής τάξεως βιομηχάνων και γεωργών και στρατιωτών άπομάχων, ή άπολυθίντων μετά το 1815—21, κατοικήσαντες τήν έπαρχίαν τής Αλθωνίας, την κειμένην επί των μισθρίων αυτών τής Κτηροετίας, άήγειραν έμφυγον, ούτως ειπείν, προπύργιον κατή των βαθύρων, άντεσταθμιζόν δέ συγχρόνως και τής μεμψιμοιρούντας Ολλανδούς. Αλλά οι Αγγλοι μεταναστεύσαντες μετεκόμισαν αυτόθι και τά πολιτικά των δικαιώματα, καθώ: και τας έθνικάς των δοξατίας. Ωστε ή άπελευθέρωσις των δούλων έβουηθείτο περισσότερο και εκ μόνης τής περιστάσεως ταύτης. Μόλις τώ όντι κατακαθέντες έπεχείρησαν να ύπεραπίζωνται τά γενικά συμφέροντα δια τής τυπογραφίας, ότι δέ ουί ήδύνατο να μαντεύωσι καν οι προκάτοχοί των (Ολλανδοί) ήρχισαν ήδη να πραγματοποιώσιν αυτοί, ώ: γνωρίζοντες πώς να άπαιτώνται προς την Κυβέρνητιν, ή το Κοινοβούλιον, πώς δέ να παρασκευάζωσιν ύπερασπιστάς και συμμάχους, αλλιστα δέ δια των έφημεριδών τής πιτιρίας των. Δια ταύτα άπό το 1822 ήδη ή άρχισαν την βουλήν να διορίση ανακριτικόν συνέδριον, προτρέπον εις τά καλή την Κυβέρνητιν, έπειτα κατή το 1822 έζητήσαν δι άναφοράς και Συνταγματικόν χάρτην κατή δέ το 1825 άπήνησαν την έλευθοροτυπίαν, βαθμηδόν δέ κατήνησαν να απολύωσι πάντας τούς δημοτικούς θετρούς και τά δικαιώματα τής ατομικής έλευθερίας. Τό Συνταγμα όμως δέν έδόθη ευθύς, ώ: μη ύποχρεουμένης ήθθεν εις τούτο τής Κυβερνήσεως κατή την μετά των Ολλανδών συναιολογίαν του 1806. Αλλά άντί τούτου ή Κυβέρνησις προθυμήθη να καταστήρη έκτελεστικόν τι συμβούλιον, τό όποιον μετ' ου πολυ μετεβλήθη εις νομοθετικόν, διέπον πάνταν την άποπεράτωσιν των τοπικών ύποθέσεων. Αρχοντας δέ των άποικιών ώ: ύπουργού του Λόρδου Ρούστελ, συζητήθη και ο περι Συντάγματις λόγος, ώστε παρεδέχθη μεν αυτό ο Στάνλεϋ, άπέδωκε δέ έπειτα ο Γκρεϋ, άν ται δια περιστάσεις διαφόρους: παρεμπερούσας άνεβλήθη μέχρι τούδε ή δημοσίευσίς του.

Η φίλις και δημορροσύνη των Ολλανδών και των Αγγλων ύπήρξεν άνεκτήθει ειλικρινής ύπερ του κοινού καλού. Αλλά και ή Κυβέρνησις συνετέλεσε πολυ εις τούτο διότι κατή το 1833 έψήφισε και πίτωσιν 20 000,000 (50,000,009! φράγκων) προς άπολύτρωσιν των άδραπόδων, δια έδούλευον έτι ώς ύποζύγια εις τής άποικίας τής (1) Πάντες οι λαοί τότε έπευφήμησαν εις τό φιλόανθρωπον τούτο ευεργέτημα τώπω μάλλον, δια παρή την έπικρατούσταν σφαλεράν τινων ύπόληψιν, ή διατήρησις των άδραπόδων άπέβηνα σχεδόν διατηρησιόερα παρά την των έλευθέρων έργατων (2). Αλλά οι έκταλι προωριζόμενοι να εργαζώνται πώς άνά γε κατ' αρχάς έμελλον να μεταχειρισθώσι την έλευθερίαν των, ειμή περιπλάωσιν ώ: τυχοδιώκται και κλέπτοντες. Τούτο πραγματικώς συνέβη πολυ λαχού προς μεγίστην βλάβην των λευκών κατοίκων κατή εις την Γαλόνησον, και την Γουίτιαν, και την Ιαμαϊκήν, και την Τριάνδα και άλλου.

Εις τό Ακρωτήριον όμως μετά την άπελευθέρωσιν των άδραπόδων ειτέβαλον εκ νέου οι δημογενεις αυτών Κάφροι, προχωρήσαντες μέχρι και τής Γραχανόπολεως (Γραχαμπόλεως) πρωτεύουστος τής Αλθωνίας, δηρόντες, διαρπαζόντες, κτιόντες και κατήστρέροντες άδιακρίτως τό προστυχόν. Οι δέ Αγγλοι και Ολλανδοί, άν και κατελήθησαν εις άπροόπτου, άπέκροσταν συνελθόντες τούς Κάφρους: ο πολυπονος όμως ούτος πόλεμος μόλις έπεραιώθη κατή το 1835 (3)

Μετά τό συμβεβηκό: τούτο οι πηθόντες άποικοι ήλπιζον ότι ή Κυβέρνησις ήθελε τούς βοηθήσει, ή τούλαχιστον τούς δικαιώσαι: Αλλά ήπατήθησαν πάλιν. Ο πολέμαρχος Βενιαμίν Δουρβάν άποκρούστας τούς πολέμιους, συμπεριέλαθε εις την άποικίαν τό μεταξυ του

(1) Οι δούλοι, ή θεράποντες γεωργών, οι εξαγορασθέντες κατή το 1833 εις τό Ακρωτήριον, δια λιρ. 1,193,095 ή 29 827,125 φράγκων ήσαν 29,111.

(2) Η δαπάνη ύπερ ενός άνδραπόδου, συμπεριλαμβανομένων πάντων, δηλ. τροφής κατή τε τας εργασίμους και έορτασίμους ήμέρας, ένδυμασίας, κατοικίας, περιέρχεται εις 2 γρ. και 50|00 κατή πάσαν ήμέραν: ενφ' ο μισθος του άπλου και ξένου εργάτου εις την Ευρώπην δέν ύπερβαίνει τό εν γρ. και 50|00. Σημειωτέον ότι τό άνδραπόδον έχει τό σίββατον όλον άγιερωμένον εις ιδίαν τον ώφέλειαν, και λιεργούν τον κηπόν του κτλ.

Σ. του Μεταφρ' Ιωως τοιαύτη καταστάσις και ή κατάστασις των άδραπόδων και άλλων τινων τόπων, ώστε οι χωροδεσπόται δέν φαίνονται τόσορ αξιωμακάριστοι, όσον κοινώς τούς νομίζομεν.

(3) Τό τάγμα, τό όποιον κατεδίωξε τούς Κάφρους, διωκόντων του Βενιαμίν Δουρβάν εντέκειτο εκ 3154 άνδρων: εκ τούτων δέ 1515 ήσαν τακτικοί στρατιώται, 1689 κάτοικοι μετά 6 τηλεβόλων ή δέ όπισθοφυλακή διαμεύρασα εις τά μεθόρια, περιελάμβανεν ως 2,000 δηλ. 516 τακτικούς στρατιώτας, 620 πολιτας και 965 Χοτεντότους μετά 4 τηλεβόλων.

Φίου Ρίβερ και του Γράν Κεϊ συμπεριλαθάνόμενον τόπον, τον όποιον ώνόμασεν Αδελαιία, απαγορεύσας και εις τούς Κάφρους να ένδιτριβώσιν αυόθι. Χάρην δέ τούτου έπεχείρει να ανεγείρη και στρατιωτικούς τινας σταθμούς επί των όχθών του χωρίζοντος αυτήν εις δύο ίσα μέρη ποταμού (Βουφάλου). Και τα μεν κτίσματα ταύτα εκλήθησαν έπειτα Κιγγ Ούίλιαμ Πόου (Ουίλελμούπολις), τα δέ φρούρια λεγονται Μουρβράις, Γαρός, Λανδόν κτλ. Δια να ασφαλίση όμως τας θέσεις ταύτας, άποίκισε μεταξυ των δύο Φόσ και Βουφάλου τούς πιστούς αναειχθέντας Χοτεντότας, και τούς Φιγγίους, καταφυγόντας εις την Αγγλικήν προστασίαν, ώ: λείψανα φυλής τινος, εξαδραποδοισθείσης εκπαλαι παρά των Κάφρων, και κατασφραγίσθη. Ταύτα δέ ποιών έσκόπευεν ο Βενιαμίν να μακρυνη τούς Κάφρους προς ανατολάς μέχρι του Γράν Κεϊ, διαμενούσης δέ ανατοκήτου τής μεταξυ αυτου και του Βουφάλου χώρας, να καταστήρη αυτθ. οχυρώματα, όπισθεν δέ τούτων άποικίαν τινά Μαυρων, προωρισμένη να ύποστη την πρώτην προσβολήν τής έφόδου κτλ.

Κατ' αυτον τον τρόπον ή άποικία ήλπιζεν ότι άπηλλάγη παντός κινδύνου εις τό έξή: Αλλά οι πολιτικοί τής Αγγλίας, παρά των θρησκευτικών έταιριών ύποκινούμενοι, έμέμθησαν τας πράξεις του άρχιστρατήγου. Οθεν τώ 1836 ο ύπουργός των άποικιών Λόρδος Κλένελγ, άήγγειλε προς αυτον ότι ή Κυβέρνησις άπεδοκίμαζε πάτα τα γενομενα, και τον διέτατε να άποχωρίση εκ τής νέας έπαρχίας Αδελαιδος: άποδιδούς δέ εις τούς Κάφρους, ότι ποτέ δέν κατειχον νομίμως και άποδοδειγμένως, και άποκαταστήτας εις τον Φίσ ποταμόν τά παλαιά τής άποικίας όρια, να αφήση έλευθέρους επί τής άρισιεράς αυτου όχθης τούς έγγχωριους, Αλλά κολάζων τό άδικημα ο άρχων των άποικιών, έμήγε συγχρόνως ότι διορίσθη ιδιαίτερος στρατιωτικός διοικητής, έμπειπιστευμένος τήν φυλακήν των δρίων, νέος τις ίθαγενής λοχαγός, Ανδρέας Στρόκενστρουμ λεγόμενος, άυψωθείς πρώτος αυτός εκ των συμπατριωτών του εις την τάξιν του Ιππότου τής Μεγάλης Βρετανίας και Ιρλανδίας κτλ. Αλλά ούτος άπέφυγε τοσοϋτον παρά πάναν προσδοκίαν, ώστε και μετά μακράν άπουσίαν εκ των πραγμάτων, διαμένει μέχρις ούρούματος μισητός και άποτρόποιος εις την άποικία.

Επολιτεύθη δέ άνεπιτηδείως ο άθ.ωπος ούτος διότι από χριστιανικόν, άνόητον όμως, ή τούλάχιστον άκαιρον κινούμενος ζήλον, προσεφέρετο όμοίως πρώτε τούς λευκούς και τούς Μαύρους, έπικαλών τούτο εξίσωσι: έώπιον των νόμων. Αλλά οι Κάφροι ουί έγνωρίζον ουί ενόουν νόμους. Δια τούτο έπολλαπλασίασθησαν έκιοτε αι κλοπαι και βιασπραγίαι και κακώσεις επί των μεθορίων. Εις την έξωτερικήν δέ ταύτην μάστιγα προσείθη και των άπελευθέρων ή κησεία, καθώ: και των Κάφρων, εις τούς όποιους έδόθησαν διαβατήρια δια να φέρωσι γεωργούς εκ τής πατριδος των. Ύπερ των δύο τούτων τάξεων πεμφθέντες εις τήν άποικίαν δια τής Αγγλίας εκκλινον πάντοτε εις τούς Μαύρους, από ματαίας φιλοφροσύνης προλήψεως. Επειδή δια την έλαχιστην προς άλλήους διαφοράν

δούλοι και κύριοι, ή λευκοί και μαύροι, άποικοι και κλε ται αίγίς, ή βοός έπρεπε να προσέλθωσιν εις τον έκτακτον δικαστήν, από 10 και 15 λεύγας μεμακρυσμένα χωρία, και να λείπωσιν από τας οικίας των δλοκλήρους εβδομαδας ήσαν δέ εύτυχείς αν έπιστρέψαντες δέν εύρισκον την οικίαν των διηρηπαγμένην. Ο δέ κατηγορούμενος είχε πάντοτε τό δικαίωμα δαπάνη του δημοσιου ταμείου να κλητεύη όσους ήθελε μαρτυρας, ως προθύμους δια τούτο πάντοτε να καταμαρτυρήτωσι. Μόνος ο όρκος των έχθρών κατεδίκαζε τον άποικον, Αλλά έγνωρίζον τί έστιν έπιτορκία οι βάρβαροι;

Ο λοχαγός Χάρβης λέγει ότι εκτός των 80 χιλιάδων Κάφρων, άνδρών αναλήθτων, φιλομάχων και λαφυραγωγών οι Ολλανδοί έβλάπτοντο και υπό των Χοτεντότων, ως τυχοδιωκτών, δηνηρών και μεθύσων, καθώ: τελευτατον και ύπ' αυτών των άπελευθέρων. Βοεινοπαθουν δέ τόσω μάλλον, όσω άφ' ου έβλεπον ότι εσφάττοντο αι γυναίκες: και τά παιδια, εκίοινο δέ αι οικιαι και οι όγροι και διηρηπάζοντο τά ποιμνιά των, έπειτα κατηγορούτο αυτοί ως πρωταίτιοι των ιδίων αυτών δεινων. Δια τούτο ως ήδικημένοι οι κάτοικοι των μεθορίων άπέσεισαν τον ζυγον τής έθνικήτοτος πάντες, έκραύγασαν υπό θυμού και άγανακτήσεως ως εκ ενός στόματος κατή των διατάξεων, άφ' ου έμαθον ότι έμελλον να ανακριθώσι και περι του προς τούς Μαύρους τρόπου των. Χιλιάδες οικογενειών άπεφάρισαν τότε να μεταναστεύωσι περαν των προς βορράν όρίων, δια να συζήτωσι με άλλους τινας Ευρωπαιους, ή άποικογενεις χριστιανούς, οτινες πρό πολλών έτων καταφυγόντες εις ξένην γην, διέμειναν μέχρι τούδε έλευθεροι και ήτυχοι, χωρίς τινα σχέσιν με τούς Αγγλους. Και έγνωρίζον μεν ήδη ότι ήτο εκδεδομένος νόμος περι εκτάσεως τής δικαιοδοσίας των κατή τό Ακρωτήριον δικαστηρίων μέχρι τής 25 μοίρας πλατους: Αλλά ενόμιζον αυτον ως μη γενόμενον, ή εις άχρησίαν περιπεσόντα. Οθεν άνεχώρησαν εις λόχους και φυλαγας διηρημένοι, όδοιπορούντες κατή μικρούς σταθμούς, δια μακρών άμαξών, κινουμένων από 5 και 6 θύων ζεύγη, σύροντες δέ κατόπιν και έλόκληρα ποιμνια, τά όποια έπρεπε να θόσκωσι και να ποτίζωσι. Μα δέ των νομάδων τούτων φαλάγγων, συγκειμένη εξ 130 συγγενών, ειλεν όδηγό: ως πατριάρχην όγδοηκονταετη τινα γέροντα, τον Ιακωβον Ούης, τον όποιον οι αέν εκάλουν πατέρα, οι δέ πάππον και άλλοι θειον. Φερομένη δέ άδιακόπως δι άγνωστων και έρήμων τόπων, έλαβε καθ' όσον πορα παντων δεξίωσιν και φιλοξενίαν, μάστιγα δέ εις τό Γραχαμύουν. Αλλά άτου προχώρησε μεχρι τινός, οι μεν υπο του Λουδοβικου Τρεσάρ συμβουλευόμενοι ήθελον να κατασταθώσιν εις την Πορτογαλικήν άποικίαν Δελαγιά, άπεθνήσκον δέ έλευθέρως ή υπό νόσων, ή υπό των Κάφρων προσβληθέντες: οι δέ διςχυρίζοντο να μη μακρυνθώσι πολυ τής άποικίας, κατασκηνούμενοι παρά τον Οράγκην ποταμόν, ή τούς ρύγκας του πλησίον των συμπατριωτών άρχαίων: έλπίζοντες ότι ή Αγγλική Κυβέρνησις δέν ήθελε τούς επηρεάσει: άλλοι δέ ενέκρινον να προβώσι μέχρι του Port natal, όπου άδιάτακτον τι άπίκίομα ήτο ήη εξ Αγγλων του Ακρωτηρίου, του λοχαγου Γάρδινες, του

Φίρουαί και των άλλων, οι οποίοι είχαν ήγορασμένην παρά των έγγχωρίων μεγάλην χώραν. Έν τούτοις δέ συνωμολόγουν συνθήκας συμμαχικάς και έπιμαχικάς μετά των συναπαντωμένων Ιθαγενών φυλών, υποσχόμενοι να αποτίσωσι ουχι μόνον της τροφής την τιμήν, αλλά και του τόπου το μίσθωμα, φιλοτιμούμενοι δέ να αποδείξωσι διά των έργων ότι τα κατ' αὐτῶν παρά των Ιεραποστόλων σπερμολογούμενα ήταν συκοφαντία. Συγχρότως όμως εύρίσκοντο έτοιμοι πάντοτε να αποκρούσωσι διά των όπλων πᾶσαν έπιβουλήν, ή έρροδοι των Αιθίοπων, ως πολλάκις έπραξαν κατά τινος φατριάρχου Μαιτελλικότζ, έπιπερόντος εξαίφνης.

Άλλ ή άβέβαιος αυτή κατάσταση δεν έδύνατο να διαρκέσθι επί πολύν, διότι ζώντες κατά παραβολήν Ιεανῶς απ' άλλήλων ένόησε απέχουτας, διά να εύρίσκωσι τάς αναγκαίας εις τά βροσκήματα των νομάς, άπέβηλον άνεπιτιμήτως την ιδέαν της ενόητος, ήτις μόνη έμελλε να τους σώσθι! Ένώ δέ ήτι έκινδύνευον σχεδόν να διαιρεθώσιν εις δύο όδηγούς αντίπαλους, ένεφανίσθη μεγαλειπήβολός τις και άνδρείος άρχηγός ο Π. Ρετιέφ, κάτοικος μέν άρχαίος κατά τό 1820 του Γραχατιούρου, πλούσιος δέ και ως έμπορος και ως άρονόμος: έπειτα δέ στρατιωτικός χρηματίας υπό τον Στόκενστρον, με τον όποιον όμως δεν συμβιβάσθη ποτέ κατά τά φρονήματα και τον χαρακτήρα.

Δεχθείς την έκλογήν ούτος προανήγγειλεν διενεργήσθαι υπερασπισθην έμην τά συμφέροντα της κοινότητος, υπενθυμίζων ότι όστις χύνει τό αίμα άνθρώπου, θέλει ιδεί τό ίδιον αυτού αίμα υπ' άλλου χυόμενον. Έκτοτε δέ ήλθε παντελώς ή τύχη τον άποικισόντων, διότι και ή κυβέρνησις διαφόρους έκανόνισθη, και τά δικαιώματα και τά καθήκοντα πάσης τάξεως: έλευθέρων και άπελευθέρων, λευκών και Αιθίοπων, προσδιορίσθησαν και νόμοι και δικαστήρια έθεσμοθετήθησαν.

Ο Ρετιέφ έσκόπευε να κηραστήσθι την κοινωνίαν ταύτην εις την χώραν του Πόρ Νατάλ: διότι ως δευτερεύς προέβλεπεν ήδη ότι ή Αγγλία δεν ήθελεν επιτρέψθι ποτέ άποικισμόν εις τά περίξ του Άκρωτηρίου. Ηλπίζεν όμως ότι κατασταθείσαν την πειραϊάν μεγαλοφύχως προσηρομένη ή Αγγλική κυβέρνησις δεν ήθελε καταδεχθην να την ένοχλήσθι, τόσω μάλλον, όσω και προς τους Αγγλους άποικισθέντας πρό πολλών ήδη έτών εις τό Port Natal έπολιτισθη γενναίως. Έκτός τούτου διάφοροι έπιστολάι, άρχόμεναι από τό Port d'Urban, τό κέντρον του νέου νεοοικισμού, ένεαθάρουν και προσεκάλουν τους Όλλανδούς. Άλλά και ή ήγεμών εκείνων των τόπων (του Port Natal) τοίς έπέσχετο πᾶσαν συνδρομήν και υπεράσπιτιν, ως έχθρός του παρ' αὐτῶν καταπολεμηθέντος Μεταλλικάτζ. Οτι όμως ο Ρετιέφ απήλαθε να διαπραγματευθην μ' αυτόν ο ήγεμών ούτος, Διγγάν λεγόμενος, συνδιαλλαγήν ήδη με τον παλαιόν έχθρόν του, παραλαβών δέ και άλλους τοιούτους, συνώμοσε την εξώλειαν των Ευρωπαίων: όθεν επί διαφόροις προφάσεσιν άνέβαλε πάντοτε των συνθηκῶν την έκτέλεσιν εις τον Φεβρουάριον. Ο δέ (Retief) ήμᾶς, νέα πάλιν παρεσκευάζετο έκστρατεία: τή δέ

αν και υπέβλεπεν ήδη την έπιβουλον του Μαύρου δολιότητα, δεν έδειλάτε να φανη κατά τον ώρισμένων καιρόν με ήλην διακοσίων ίππέων, έβδομήκοντα έθελοντάς και τριάκοντα υπηρέτας. Άλλ' ο Διγγάν, προσκαλέτας τους Όλλανδούς εις τό άρχείον του, διά να τους φιλοφροσήσθι πριν άναχωρήσωσι, τους κατέσφαξεν αίφνηδώς άπαντας.

Εύθύς ύστερον ο Διγγάν έπεμφε δέκα χιλιάδας στρατιωτών και κατά των λοιπών Όλλανδών, τους όποιους περιεκύκλωσαν πάνταχόθεν: έρόνευσαν δέ εξ αὐτῶν 616, τουτέστιν 120 γεωργούς, 155 γυναικάς και 250 Μαύρους! έπισαν όμως και έχθροί πολλοί, όπως λέγεται. Ηδη δέ πλησιάζοντες του χειμῶνος, οι ποταμοί έπλημμύρουν και ή έπιμειξίς των διαφόρων παρεμβολών διεκόπητο: όθεν οι Όλλανδοί δεν ήδύνατο να κινηθώσιν εις έκδικήσθιν. Άλλά περί τάς αρχάς ήτι του έαρος 400 εκ των μαχηματιών ώρμησαν όμοθυμαδόν ίππεις τή 6 Απριλίου 1838, υπό του Πιέτ Ουδ και Ποιγιέτερ διοικούμενοι, όστι αν αι φωναί των άγρίων δεν εξέπληττον τους ίππους των, ή νίκη ήτιλε, αποθή ολοσχερής: άπόλεσαν δέ και αυτοί δέκα, εξ ων έτυχε και ο Πιέτ Ουδ, και ο δωδεκαετής υίός του, πεζών περι τό πτώμα αυτού του πατρός, τό όποιον υπερασπίζετο. Αύθημερόν δέ ήλθον εις χείρα: και 800 άποικοι του Πόρ Νατάλ, εξ ων 300 πυροβολιστάι, ως συνεννοηθέντες μετά των Όλλανδών πρότερον. Η μάχη υπήρξε λυσώδης, και έρονεύθησαν τά δύο τρίτα των άποικων, άλλα και τρία τάγματα του έχθρου εκ χιλίων άνδρων έκαστον κατεθραύσθησαν.

Η έκδικησις αυτή ως άτελής δεν ευχαρίστησε τους Όλλανδούς, άλλ ήμποδίζοντο να προχωρήσωσι περαιτέρω και από την χειμερινήν του έτους ώραν. Τότε έδέχθησαν εις τό στρατιοπέδον των δύο αξιωματικούς Αγγλους, αναγγέλλοντας την υπέρ αὐτῶν των άλλων συμπατριωτών προσπάθειαν και μέριμναν. Διότι πάντες σχεδόν οι περιλειπόμενοι, ή καθυστερήσαντες έπεμπον έρόδια προς τους ριψοκινδυνεύοντας άδελφούς των τούτους, οιον τροφάς και όπλα, και σπέρματα και γεωργικά εργαλεία, των όποιων έπασχον ήδη έλλειψιν: τούτον δέ τον χριστιανικόν όντως έρανον εκόμιζον οι ειρημένοι άπόστολοι.

Οι δυστυχείς ούτοι μετανάσται έθαυμάσθησαν ουχι μόνον διά την καρτερίαν εις τά δεινά, άλλα και την ευπειθειαν εις τους νόμους και τους άρχοντας. Αν και έχωσιν άφθονα τό μεθυστικά ποτά, δεν κατήνησαν ποτέ εις παροιρίας και τά εκ της κραπάλης άτοπήματα, ουτε εις έριδας, άλλα διάγουσι μέν λιτοδιαίτως, περιβάλλονται δέ ευσχημόνως, ουδέποτε όμως φαίνονται άκακενδύται: και αι μέν χήραι άποζώσιν εκ του κοινου έλέου, τά δέ παιδία συχνάζουσιν εις τά σχολεία, ή φυλάττουσιν ως ποιμένες τα βροσκήματα. Τέλος πάντων διαμαρτύρονται κατά της άνδροποδοκαπηλίας: άλλα μέμφονται μόνον την Αγγλίαν, ότι εκ των λυτρων, τά όποια έπιτήμως υπέσχετο, μόλις έδωκεν εις αυτούς μετά την άπελευθέρωσιν τό τρίτημόριον.

Έπιθόντος του έαρος, ειτε του φθινοπόρου καθ' ήμᾶς, νέα πάλιν παρεσκευάζετο έκστρατεία: τή δέ

27 Νοεμβρ. 1838 τετρακόσιοι έβδομήκοντα όπλιται, υπό 50 άμαξών παρακολουθούμενοι, ενίκηθησαν στρατηγούτος του Α. Ρ. Ουίλλιαμ Πραιτωρίου, όσους μετά ένα μήνα ανήγγειλεν από την πρωτεύουσιν του Διγγάν (22 Δεκ. 1838), ότι πεποιθότες εις την δικαιοσύνην και εις την προστασίαν του θεου, έζήτησαν από τον έχθρόν τά όπλα των δολοφονηθέντων συμπολιτών πάντων: έπειδή δέ ουδεμιός ήξιώθησαν άπαντήτως, προπαρασκευάσθησαν εις μάχην. Άλλ' οι έχθροί έπεφάνθησαν πολλαπλάσιοι. Διά τούτο μη έχοντες άλλην σωτηρίας έλπίδα ώρμησαν και' αὐτῶν, προηγουμένου του ίππικου, και οι άποικοι έρόνευσαν περι τους τριτοχιλίους, όστι ο ήγεμών των Ζουλούς άπεφάσισε να καθύσθι την καθεδραν του άμα τους ειδε πλησιάζοντας εις αυτήν, όπου εύρηκαν έπειτα τά όστια των δολοφονηθέντων και απέδωκαν εις την μήμην των τά τελευταία της αγάπης καθήκοντα.

Τούτων γενομένων, ο Διγγάν απέχωρησε προς βορράν, προεινών την ειρήνην και αποδίδους τά άρπαγέντα ποίμνια και μέρος των λαβύρων, υποσχόμενος δέ τελείν εις τό έπειτα άποζημιώσιν των δολοφονηθέντων, οι δέ Όλλανδοί, μη θέλοντες να άποστραθώσιν της Αγγλίας, έζήτησαν την έγγυήσιν της: άλλ' αυτή δεν έστέρξεν ούδαμώς: να μεστολαθήσθι.

Έκτοτε δέ, παραιτημένης της άβεβαιότητος ταύτης, οι πλείστοι έγκατέλιπον τον Διγγάν, μετά δ ένα μήνα και ο άδελφός του Πάνδα, έλθών να ζητήσθι την φιλίαν των Όλλανδών, ανηγορεύθη παρ' αὐτῶν άρχηγός των Ζουλούς: κατά δέ τον Φεβρουάριον του 1839 εκίνηθησαν όμοι κατά του Διγγάν ως κοινου πολεμίου. Νικηθείς δέ παρ' του ίδιου του άδελφου ούτος ητύμοβλησε προς τους Αμαζούρους, όστινες και τον έδολοφόνθησαν.

Έπειδή δέ ο Διγγάν ειχεν ήδη έσφραγισμένην την περι παραχωρήτως, ή αναδατομού και κληρουχίας γης μετά του Ρετιέφ συθήκη, εύρεθείσαν έπειτα εις τον θύλακόν του, οι Όλλανδοί, προλαβόντες, κατέσχεον την χώραν. Αμέσως δέ μετά την νίκην οι πλείστοι αὐτῶν άρταντες τάς σκηνάς, ήλθον εις τας πεδιάδας του Πόρ Νατάλ περιχαρείς, ως ποτε οι Αιγύπτιοι εισερχόμενοι εις την γην της έπαγγελίας. Διότι και αυτοί μετά πολλής και ούχ ήτιτον μεγάλας θλίψεις εισήλθον εις την νεωτέραν ταύτην Χαναάν. Εκ του πρώτου δέ ήδη έτους μετά ταύτα εκαλλίεργησαν τους άγρούς, ανήγειραν εκκλησίας, έκτισαν οικίας, συνώκισαν πόλεις, άρχισαν βιομηχανικάς έπιχειρήσεις, κατέστησαν έπαύλεις και έτελειοποίησαν τά της διοικήσεως. Αν δέ ούτως ευημερούντες, έφρόντιζον να εξεσφραλισθώσιν και ως προς την Αγγλίαν, ήθελον παύσει διά παντός πάσχοντες. Άλλ' ή Αγγλία έφαινετο άμφιγυμωμένοσα περι του πρακτέου. Ούτω κατέσχε μεν στρατιωτικώς τον όρμον του Πόρ Νατάλ, και παρακαλούμένη να παρέμβη κατά του Διγγάν άδιαφόροι. Μετά ενιας δέ μηνος ύστερον απέχωρησε και ποτέ μεν άπηγόρευε την έμπορίαν των όπλων έπέκεινα των όρίων της άποικίας, ποτέ δέ πάλιν ο Λόρδος Ρούσελ έγραφεν ότι ή Κυ-

βέρνησις έστέργε να αναγνωρίσθι αυτονόμους τους Όλλανδούς, διορίζουσα μόνον ως πολιάρχην της άποικίας εν εκ των 24 μελών του συμβουλίου της.

Πέντε δλόκληρα έτη διήρκεσαν αι τιαυται παλιμβουλίαι της Αγγλικής Κυβερνήσεως, δηλ. από του 1836 μέχρι του 1841: όθεν οι Όλλανδοί ήναγκάσθησαν να κηρυχθώσιν ανεξάρτητοι.

(άκολουθεϊ).
Ξαβ. Ραυμόνδ.
I. N. A.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, ή περιγραφή τοπογραφική άρχαιολογική και ιστορική της περιωρούμου ταύτης μεγαλοπόλεως και των εκατέρωθεν του κόλπου και του Βοσπόρου προαστείων αυτής, απ' αὐτῶν που των άρχαιοτάτων χρόνων άγρι και καθ' ήμᾶς, μετά πολλῶν και ποικίλων εικόνων και των άπαιτουμένων τοπογραφικῶν τε και χρονολογικῶν πινάκων προς διασάφισιν της Βυζαντινής ιστορίας υπό Σκαρλάτου Δ. του Βυζαντίου συνδρομή φιλοτιμῶ του ευγενεστάτου άρχοντος Ποστολτικού Σωτηρίου Καλλιάνου, ή και προσανερέθη. Τόμος Α'. περιέχων την έντοδ και περίξ τειχῶν Κωνσταντινουπόλεω. Αθήνησιν εκ του τοπογραφείου Ανδρέου Κορμηλά, 1851, εις μέγα όγδοον. Προλεγόμενα, σελίδες ιθ'. κειμένου σελ. 616, εικόνας 23 και έδε πίναξ τοπογραφικός.

Έπιλαμβανόμενοι μικράς επικρίσεως τούτου του πρό τεσσάρων περίπου μηνών έκδοθέντος πονήματος, εν πρώτοις έπαινούμεν την φιλογενή προαίρεσιν του κυρίου Καλλιάνου, όστις όχι πρώτην ταύτην φοράν έμφανίζεται εις τό Πανελλήνιον ως προτάτης των γραμμάτων και τό κατ' αυτόν, δεν άφίνει να διακοπή και εν τοίς καθ' ήμᾶς χρόνοις ή άγλαοφανής εκείνη σειρά των Ζωσιμαδών, Καπλανών και λοιπών αιδίου μνήμης άνδρων. Εν Ελλάδι, άευ γενναίας χρηματικής συνδρομής ιδιωτών βιβλία τοιαυτα πολυδάπανα, όσον τό προκείμεον, αδύνατον είναι να εκδίδωνται, διότι (γνωστός ο λόγος) τό έθνος ήμῶν είναι μικρόν και οι άγορασταί έπομένως όλιγοι.

Δεύτερον κρίνομεν άξίαν παντός έπαινου και την διάθεσιν του Κυρίου Σκαρλάτου, εξ ής όρμηθείς έπιλοπόνθησε τό παρόν βιβλίον και παρορμώμεν αὐτόν να έμείνη σταθερός μέχρι της άποπερατώσεως του έλου έργου, βέβαιος ών, ότι ουχι έαυτῶ μόνον άδει και ταίς Μούσαις, ως λέγει, άλλα και άλλοις συχοίς, όσοι των καλῶν όντες έρασταί, και φιλοτιμίας έθνικής εύμοιροῦσι. Παρακαλούμεν όμως αὐτόν συγχρόνως να μη δυσανασχετήσθι, αν κατοτέρω αναγνωσθι τινάς ήμων έλευθερίας παρατηρήσεις επί του πονήματός του, άλλα να πισκεύσθι, έτι διά μόνον τό συμφέρον της επιστήμης έγράψαμετ. Αν δέ ή τινές αὐτῶν των παρατηρήσεων, ή και όλαι, δεν τῶ φανώσιν όρθαί, άς μεμρθθι την κρίσιν ήμῶν, ουχι δέ ποτέ την προαίρεσιν. Ουδέις μάλλον ήμῶν έκτιμα τους

τοιούτους συγγραφικούς πόρους, τούς μετὰ τούτων ἰκανῶς εἰς τοιαύτας συγγραφάς, ἀπερίσπεν ἔπειτα δυσχερεῖαν συνεζευγμένους; οὐδεὶς μᾶλλον ἡμῶν φιλοτιμείται ὅπως πλουτισθῆ ἢ ἀρτιγενῆς ἡμῶν φιλολογία μεθ' ἑαυτὸν, εἰ δυνατόν, πρωτότυπα καὶ μαλίστα τοῦ τοιούτου γένους, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦσιν ἰδίως ἐργάτας Ἕλληνας καὶ κατὰ τοῦτο σύμψωνοι εἴμεθα μετὰ τὰ λέγει ἐν τοῖς προλεγόμενοις ὁ Κύριος Σκαρλάτος, κατὰ τοσοῦτον μόνον αὐτοῦ διαφωνοῦντες, καθ' ὅσον νομίζομεν, ὅτι αἱ εὐάριθμοι τῶν Εὐρωπαϊῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀποτυχία ἠπιώτερον πρέπει νὰ ἐπικρίνωται παρ' ἡμῶν, ἀναλογιζομένων τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα, ὅσα κατώρθωσαν καὶ κατορθοῦσι ἐν τῇ ὅλῃ φιλολογίᾳ οἱ ὁμοίῳνοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, ὧν εἴμεθα εἰσέτι μαθηταί. Τῶν προλεγόμενων δὲ τούτων τοῦ Κυρ. Σκαρλάτου ἰδίως τὴν 14. σελίδα ἀναγνόντες, ὅπου ἡ μετριοφροσύνη καὶ ἀπάθεια τοῦ ἀνδρὸς καταρτίζεται, εὐελπιστομεθα ἐκ προσομιῶν, ὅτι εὐμενῶς θέλει ἀποδεχθῆ τοὺς λόγους ἡμῶν καὶ θέλει διακρίνει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν, ὡς μὴ ἄφριλε, συχνῶν παρ' ἡμῖν κακοχόλων ἐπικριστῶν.

Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρ. Σκαρλάτου ὁμολογούμενης γενναῖα ἄμᾳς συγχωρηθῆ ὅμως νὰ εἴπωμεν, ὅτι κατὰ πάντα δὲ εὐχαριστεῖ ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἐν τῷ προκειμένῳ πρώτῳ τόμῳ τοῦ ὅλου συγγράμματος. Ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἐπεριμένομεν τελειότερον τι, ἂν καὶ οὐχὶ τὸ ἀπολύτως τέλειον. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲ ἤθελεν εὐρεῖ ἡμᾶς τόσον ἀπαιτητικούς, ἂν ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου του καὶ μαλίστα τὸ πρὸς διασάφην τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ἂν ἡ πρόθεσις αὐτοῦ ἢ σαφεστάτη τοῦ νὰ παράσχη τι ὡς ὁλόν τε περροντισμένον, δὲν μᾶς ἠναγκαζε καὶ ἄκοντα νὰ γείνωμεν ἀπαιτητικοί.

Πολλὰ μὲν τὰ κατὰ καὶ τὰ διδακτικὰ τοῦ βιβλίου, ἀλλ' οὐχὶ τσαυτὰ, ὅσων χρῆζει ἢ ἐνεστῶσα τῆ, τισαυτῆς τοπογραφικῆς φιλολογίας κατὰστασι. Καὶ πρῶτον πάντων, διὰ τὰ ἀειτιολογησόμενα ὅπως οὖν τὴν κρίσιν ἡμῶν, λέγομεν ὅτι ἡ μέθοδος, τὴν ὅποια, ἠολοῦθησεν ὁ συγγραφεὺς, δὲν φαίνεται ἢ ἀρίστη. Εἰς τοιαυτὴν ὕλην, τόσον περιπεπλεγμένην, τόσον σκοτεινὴν, τόσον συγκεχυμένην ὡς ἐκ τῆ, φύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ αἰῶνος καὶ τῶν Βυζαντινῶν πραγμάτων ἔπρεπε μέθοδος ἐκλεχθεῖσα καλλίων νὰ φέρῃ τὴν ἐπιθυμητὴν εἰς τὸ σκόπιον διαύγισαν, καὶ τοῦτο διὰ περινενοημένης καὶ ἐντέχνου μεταχειρίσεως τῆς πολυμοίους ὕλης ὡστε ὁ ἀναγνώστη, τὸ τέλος τῆς ἀναγνώσεως τοῦ βιβλίου φθάσας, νὰ γνωρίζῃ τί τὸ σαφὲς καὶ βέβαιον, ὁ πορίσθη, τί τὸ μὴ βεβαιὸν ἀδιασάφητον καὶ τῆ εἰσιολογία παραδοτέον, καὶ οὕτω ν' ἀναπαυθῆ. Μέθοδος ἄλλη καλλίων ἂν ὤδηγεῖ τὸν συγγραφεα, ἤθελε παρασχεῖ αὐτῷ οὐ μόνον προσφυστιέραν διαίρεσιν τῆς ὅλης ὕλης, ἀλλὰ καὶ ἤθελε τὸν ἀπαλλάξει πολλῶν παλαιολογιῶν, ἀκαρτεζοῦσα τὸ μὲν σύγγραμμα κατὰ πολὺ συντομώτερον καὶ εὐωότερον, τὸ δὲ πορίσματα εὐπεριληπτότερα εἰς τὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰσάνοισιν. Ἀμὴν ὑποκρούσῃ δὲ τις ἐνταῦθα. Τίς ἢ καλλίων αὕτη μέθοδος, τὴν ὅποιαν οὐ ζητεῖς; διότι, ἐλευθέρως ὁμολογοῦμεν, θέλει μᾶς βάλλει εἰς τινὰ στενοχωρίαν περὶ τῆς ἀποκρίσεως. Ἀποκρίεται, νομίζομεν, εἰς ἐκεῖνον νὰ εὐρη αὕτη τὴν μέθοδον, ὅστις ἐμμελητήσας

καὶ αὐτος ὁμοίαν τινὰ νὰ συντάξῃ. Ἡ ἀνάγκη τέχνας κατεργάζεται. Ἡμεῖς δὲ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην δὲν ἐνεβάλομεν ἡμᾶς αὐτοὺς, ὡστε νὰ ὑποχρεωθῶμεν καὶ νὰ καταδείξωμεν τὴν καλλίονα, ἢ ἀρίστην περιηγητικῶν, ἢ τοπογραφικῶν βιβλίων μέθοδον. Οὐχὶ ὡς συγγραφεῖς ἡμεῖς, ἀλλ' ὡς φιλομαθεῖς ἀναγνώσται ἐκφραζόμεθα, ὅτι δὲ εὐχαριστεῖ ἡ τοῦ βιβλίου τούτου μέθοδος. Ὅλίγα δὲ τινὰ μόνον μεθοδικὰ εἰς ἐκεῖνων, τὰ ὅποια, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἡμετέρας κρισεως, ἔπρεπεν ἄλλως ἐν τῷ βιβλίῳ νὰ ἔχωσιν, ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, διὰ νὰ μὴ φανώμεθα ἐκτρέποντες τὸν λόγον εἰς ἀοριστην φέρου ἀξίον.

Ἐπεθυμούσαμεν νὰ ὑπῆρχεν ἐν ἀρχῇ τοῦ συγγράμματος ἐκθεσις ἀκριβῆς ὅλων τῶν περὶ Κωνσταντινουπόλεως γραφέντων βιβλίων (ὅσα δηλαδὴ περιῆλθον εἰς γνῶσιν τοῦ συγγραφέως) παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων μετὰ σημειώσεως καὶ τοῦ ἔτους καὶ τοῦ τόπου ὅτε καὶ ὅπου ἐτοπώθησαν, ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν χειρογράφοις εἰσέτι μεόντων καὶ ἐν βιβλιοθήκῃ ἀποθησαυρισμένων. Ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐπείραξε τοῦτο εἰς ὀλίγα μόσον βιβλία, ἄλλων δὲ τοπογραφίων, ἢ ἄλλως πῶς τὰ Βυζαντινὰ διασπαρσάντων παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων, καὶ οὐχὶ τῶν ἀσημοτάτων, ποιῆται μνησιν ἐπ' εὐχαρίας ἐν τῷ κειμένῳ καὶ ἐν ταῖς σημειώσεσιν, ὡς ἔτυχε, χωρὶς τῆς ἐπιθυμητῆς ἀκριβείας, περιττὸν ἴσως τοῦτο νομίζασι: ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης, ἀτελῶς οὕτω πληροφροῦμενος, πολλὰκις ἀγνοεῖ, τίνας καὶ ποῶν χρόνων οὗτοι οἱ γρηψαλτες καὶ ποῶν τινὰ σκοπὸν προέβητο, καὶ οὕτω μένει ἐν ἀμφιβολίᾳ περὶ τοῦ πόσον προωδοποιήθη ἡ σύνταξις τοῦ ποιήματος εἰς τὸν ἡμέτερον συγγραφεα, ὡς καὶ περὶ τοῦ πόσον δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ἐκ διαφορῶν ἔρευνῶν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

Ἐπεθυμούσαμεν προεῖτι, τὸ ἱστορικὸν τῆς πρὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Βυζαντινοῦ νὰ ἐξετίθετο πλέον διακεκριμένως ἀπὸ τῆς λοιπῆς πραγματείας καὶ νὰ μὴ φαίνεται, ὡς καὶ εἶναι, κατὰ πολλοῦ, λόγῳ ἀεπρῆς.

Ἐπειτα, μαρτυρίαι ἀρχαίων καὶ νεωτέρων συγγραφέων, περὶ οὐσ' ὠδεστατων μάλιστα ἀντικειμένων, εὐκταῖον ἦτο νὰ μὴ λείπωσι συχνὰ, ἢ νὰ παρτίθενται γενικῶς πως, πολλὰκις χωρὶς σημειώσεως τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ κεφαλαίου, ὅπου εὐρίσκονται. Καὶ εἰδῶ δὲν οὐκ αἰετὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ βιβλίου δὲν ἦτο ἀρχαιολογικός, δὲν ἦτο ἀκριβῶς ἐπιστημονικός, ἀλλ' ὅτι συνγραφή διὰ τὸν πολὺν ὄμιλον. Ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου καὶ τὰ προλεγόμενα αὐτοῦ καὶ ἡ γλῶσσα δὲ αὐτοῦ (περὶ ἧς κατωτέρω) τὸ ἐναντίον ἀποσπασίονται. Γώρα δὲ, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς περὶ τὰς τοιαύτας παραπομπῆς ἀκριβείας ἐν πολλοῖς μένει ὁ ἀναγνώστης ἐνδοξάζων, ἂν πρέπει νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τινὰς ἐκθέσεις. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, μετὰ λύπην μας τὸ λέγομεν, εἰς τὴν περιγραφῇ τῶν κυριωτάτων ἐκ τῶν ὁπωσοῦν σωζομένων ἐν Κωνσταντινουπόλει μνημείων εἰς τὰ τεύχη δηλαδὴ, τὰ ὕραγωγία, τὸν ἱππόδρομον, τοὺς θολοκίους καὶ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τὰς Ἕλληνας

καὶ ἡ Λατινικὰς, καὶ ἰδίως τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀκριβητῶς μόνον γίνεται μνησιν.

Πρὸς τοῦτοις, τί ὑπάρχει ἐν Κωνσταντινουπόλει σήμερον καὶ τί ἱστορεῖται ὡς ὑπῆρχεν ποτὲ, ἀρκεῖντως δὲ διασαρτίζεται ἐν πολλοῖς. Τοῦτο δὲ σημεντικώτατον ἐλαττωμα. Ἀντιφάσι τοῦ συγγράμματος ὁ ἴσως σχετικῶς καταδεικνύεται εἰς τὸ ὅλον τοῦ ποιήματος. Ἡμεῖς δὲ γνωρίζομεν μὲν καλῶς, ὅτι ὁ συγγραφεὺς καὶ γέννημα καὶ θρέμμα ὦν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπῆγεν ἑμῶς πάλιν πέρυσιν εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συγγραφῆς, τοῦ αὐτοῦ, ὁμοίως δὲ καὶ εἰς Παρισίους ἐπ' αὐτῷ τότῳ, ἀλλ', φαίνεται, δὲν ἤρκεσαν οἱ κόποι τοῦ ἐκεῖνοι ἀπλητοῦντο καὶ ἄλλοι, ὡς δυσκόλου οὕτως ἐν Βυζαντίῳ τῆς ἐπιτελέσεως τῶν ἀρχαιοτήτων διὰ πολλὰ αἶψια. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ βιβλίου, ἀπλῶς εἰπέη, βλέπει πᾶς τις, ὅτι τοιοῦτον ἔργον ἀπῆται μακροχρονιωτέραν διατριβὴν περὶ αὐτό, ἢ ὅσην φαίνεται καταβάλων ὁ ἄλλως λίαν φιλόπονος ἀλλὰ καὶ πολυάσχολος συγγραφεὺς, ὅστις συγγρόνως σχεδὸν περὶ πάντας ἐξεδόκε καὶ αὐτὰς καὶ ὀγκώδες τῆς Ἑλληνικῆς Λεξικόν. Διὰ ταῦτα, ὅτι πρὸ ἐνὸς περὶ τοῦ ἔτους ἐδημοσιεύοντο ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐφημερίταις δοκίμια τινὰ ἐκ τούτου τοῦ τοπογραφικοῦ βιβλίου καὶ οἱ εἰσάγοντες τὰ ἀρθρα ἐκεῖνα ἀνυπομῶως ἐπερμένομον τὴν ταχέαν τοῦ ὅλου ἐκδοσιν καὶ τὴν ἐπροκάλουον παντοίως τρόποις, ἡμεῖς καθ' ἡμᾶς αὐτοῦ τῷ ὀγκῶμεθα νὰ ἀρτοπορήσῃ ἀκόμη πρὸς ὄφελος τῆς φιλολογικῆς μετῶν.

Ἡ θέλομεν δὲ μακρογορησεῖ, ἂν ἐφέρομεν ἐνταῦθα μαρτυρία συγκεχυμένων περιγραφῶν μνημείων, ἐσφαλμένων πληροφοριῶν, ἀντιφάσεων ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ τοῦ συγγράμματος καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ μακρογορία δὲ ἤθελεν ἀποβῆ ἀναγκαῖα τὸ μὲν ὡς ἐκ τῆς ἀνομορφῆς τῶν τοιούτων ἐπιληψίμων, τὸ δὲ ὡς ἐκ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἤθελομεν μεταχειρισθῆ εἰς ἐμπέδωσιν τῶν ἡμετέρων ἀποδείξεων καὶ ἰσχυρίσεων. Ἐξ αὐτῶν ὅμως ἤθελεν ἴσως καταδειχθῆ, ὅτι οὐχὶ βραθυμία ἢ ἀνικανότης τοῦ συγγράμματος, ἀλλ' ἔλλειψις χρόνου τοῦ ἀπαρατήτως ἀναγκαίου εἰς τηλικαύτης συγγραφῆς κατάρτισιν, ἐπήνεγκε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐλαττωμάτα.

Καθόλου ὅμως εἰπέη ἡ Κωνσταντινουπόλις ἐγνωρίσθη παρ' ἡμῖν ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου κάλλιον ἢ πρότερον, παλαιὰ τινὰ σφάλματα διαδοχικῶς συντηρούμενα πρὸς τοῖς τοπογράφους, εὐτυχῶς διωρθώθησαν, ζωηρῶς παρεστάτη ἢ τῶν τόπων φύτις, οἱ ἐκεῖ οἰκοῦντες λαοὶ καὶ, ὅσον ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ ἦτο δυνατόν νὰ γένη καὶ ὁ βίος καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἐξεκονίσθησαν εὐφρῶς. Περιέχει δὲ τὸ ὅλον καὶ πολλὰ διασκεδαστικὰ καὶ δὴ καὶ διδακτικὰ ἐκ τῆς ἱστορίας ἀνέκδοτα, φιλοκαλῶς ἐκλελεγεμένα καὶ ἐκτεθειμένα σποράδην, αἵτινα τὸ ξηρόν τῆς περιγραφῆς τῶν τόπων ἀποσοβοῦντα πολλὴν εὐκαίρως παρέχουσι τὴν ψυχαγωγίαν. Ἀσμένως ὁμολογοῦμεν τοῦτο, ὡς μὴ ἀνεχόμενοι νὰ φανώμεν ἀφιλόκαλοι περὶ τὰ τοιαῦτα τῆς βιβλίου πλονεκτικῆματα. Ἴσως ὅμως κάλλιον ἦτο, ἂν ἐν ταῖς παρεκδόσεσι ταύταις ἐλείπον τινὰ χωρία σφόδρα ἐνθουσιώδη ὑπὲρ τῆς κρατούσης φυλῆς, ὡς καὶ ἐν ὑπὲρ τοῦ Φαναρίου ἐν οὐ δέοντι, ἢ τοῦλάχιστον

ἀν' ἐξετίθετο τὰ τοιαῦτα μετριώτερον πως: ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῷ συγγραφῆ: δὲν διαμαχομέθα μετ' αὐτοῦ, ἂν καὶ ἠδυνάμεθα ἀνιστασόμενοι ἐλλόγως, καίριά τινὰ νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ πρώτου μάλιστα ἀντικειμένου. Ἄλλ' ἔπρεπε τὸ βιβλίον καὶ ἐν τῇ γείτονι ἐπικρατείᾳ νὰ διαδοθῆ, καὶ οὕτως ἠπιώτερος τις ἀντιλήψις τῶν ἐκεῖ πραγμάτων ἐφάνη ἀναγκαῖως ὑπηρετούμενη.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ τοιούτων ἐν δὲ τῇ β'. σελίδι τῶν Προλεγόμενων ἠδύατο, καθ' ἡμᾶς, νὰ λείπῃ καὶ ἄλλη τις ἐπίσης ἀκαιρος ὑπεραπολογία τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ἧτις κατὰ μέγα μέρος ἐστιγματισθῆ δικαίως ὑπ' ἀνδρῶν, τὰ πρωτεῖα φερόντων ἐν τῇ ἱστοριογραφίᾳ. Διὰ νὰ παρακινήσῃ ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς εἰς σπουδὴν τῶν Βυζαντινῶν πραγμάτων τοῦ; Ἕλληνας δὲν ἦτο οὐδεμία ἀνάγκη νὰ παραστήσῃ αὐτὰ, εἰ καὶ συντόμως, ὅπως δὲν ἦσαν καὶ νὰ πλοιστεῖ ἡμᾶς ἔπειτα, ὅπως συγκαλύπτωμεν τὴν νῦν ἡμῶν τῶν πατέρων ἡμῶν, περιστελλομένης εἰς εἰλίχισον εἴτε ἐπιλήθμον ἐν ἐκεῖνοις τοῖς χρόνοις εὐρίσκειται. Ἄλλὰ ταῦτα ἐξέφυγον, ὡς φαίνεται, τὸν συγγραφεα ἀκουσίως. Ἡμεῖς δὲ αὐτὰ, καὶ τοι συντόμως εἰρημένως, δὲν ἐκρίναμεν καλὸν νὰ τὰ παραδράμωμεν ἐν σιωπῇ: διότι νομίζομεν ὅτι ἡ εὐσφοροῦσα μερίς τοῦ ἔθνους ἀποτροπιάζεται τὸ ἐπιβλαβὲς τῶν τοιούτων ἰδεῶν. Ὁ Ἕλληνας (ἐκφραζόμενος δὲ τὴν ἐνδομυχον πολλῶν πεποιθησιν) ὁ Ἕλληνας χρῆζει ἀληθοῦς ἐλευθεροστομίας, εἰ καὶ πικρᾶς, οὐχὶ δὲ περιστολῆς τοῦ κακῶ ἢ μεγαλοποιήσεως τοῦ καλοῦ, τοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ του, ἂν μέλλει νὰ ἐβοποθήσῃ ποτὲ καὶ νὰ μὴ περιπέσῃ πάλιν εἰς τῆς ἀστοργούς ἀγκάλας πάλαι ποτὲ ἐκπνευσάτης ἐποχῆς. Χαίρομεν δὲ ἀνευρίσκοντες αὐτὰς ταύτας τὰς ἰδέας μας εἰς ἄλλα πάλιν τῶν προλεγόμενων καὶ τοῦ κειμένου μέρη, ὅπου ὁ συγγραφεὺς ὑπὸ τοῦ φύσει ἀπρόληπτου πνεύματος τοῦ εὐτυχῶς ὀδηγηθεῖς, ἀντιφάσει μὲν εἰς ἐαυτὸν ἀλλ' ἀντιφάσει τιμῶσας τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνεγράψεν.

Περὶ τοῦ ὕφους τῆς συγγραφῆς λέγομεν, ὅτι γλαφυρὸν μὲν εἶναι, ὡς ἐν γένει μέχρι τοῦδε γνωρίζεται τὸ τοῦ Κυρίου Σκαρλάτου, καὶ ἐνιαχοῦ ὑψοῦμενον εἰς κάλλος ἀρχαῖον, ἀλλ' εἰς τινὰ μέρη ἀποβαίνει ὑπὲρ τὸ δέον ἀνώμαλον, διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶμεν τὴν δύστηνον ἐκείνην λέξιν, τὴν ἀπὸ τοῦ μακαρίτου Κοραῖ συτήθη γενομένην. Τὰ ὅρια δηλαδὴ τῆς νέας καὶ τῆς παλαιᾶς Ἑλληνίδος φωνῆς συγγέονται ἐνίοτε εἰς τὸ πόνημα τοῦτο οὕτως, ὅπως δὲν δύνανται, νομίζομεν, νὰ ἐπιδοκιμάσῃ ἡ τοῦ καλοῦ λεπτῆ αἰσθησις. Καὶ δὲν θέλομεν μὲν εἰς οὐδένα νὰ ἐπιβάλωμεν γλῶσσαν, ὡς μὴ ἔχοντες βεβαία οὐδὲ τὸ δικαίωμα, ἀλλ' ἂς μᾶς συγχωρηθῆ νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὴν ἐνιαχοῦ σύγγυσιν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ἑλληνικῆς, ὅπως ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἀναφαίνεται, ὀλίγοι τῶν παρ' ἡμῖν θέλουσιν ἐπιδοκιμάσει, ἢ ἴσως οὐδεὶς.

Αἱ εἰκόνες τέλος, αἱ συνοδεύσασαι τὸν πρῶτον τοῦτον τόμον, εἶναι ὀλίγαι ἀπᾶσιον δώρημα εἰς τοὺς φιλοκαλῶς Ἕλληνας καὶ εὐχῆς μόνον ἔργον ἦτο, ἂν ὄλαι ἦσαν τῆς αὐτῆς ἐξεργασίας τῶν Παρισίων καὶ αἱ ἀπὸ ὀλιγωτέρων προσωπογραφῶν, πλείστοροι ἀπεικονίσαις μνημείων παρετίθεντο, μάλιστα τῶν ἀρ-

χσιών· ἀλλὰ τοῦτο, φαίνεται, δὲν ἐξηριᾶτο κατὰ τὸ παρὸν ἐκ τῆς θαλήσεως τοῦ συγγραφέως· δυνατόν δὲ ἴσως νὰ διορθωθῇ τοῦτο τὸ ἀτόπημα ἐν τοῖς ἐφεξῆς τόμοις. Ὁ δὲ τοπογραφικὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως χάρτης καὶ διὰ τὸ μέγεθος καὶ διὰ τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἀκρίβειαν καὶ ἐνέργειαν εὐχαριστεῖ, τολμῶμεν εἰπεῖν, πληρέστατα.

Οὕτω παρεδόθη εἰς τὸ φιλόμουσον κοινὸν βιβλίον, εὐχὴ ἄξια νὰ κοσμηθῇ (κατὰ τὴν τετριμμένην φράσιν) τὴν βιβλιοθήκην ἐνὸς ἐκάστου τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἄξια ν' ἀναγινώσκεται ὑπὸ παντὸς φιλοτιμουμένου περὶ τὴν γνῶσιν τῆς πατρίου ἱστορίας καὶ νὰ παρορμηθῇ εἰς ἀπεργασίαν τελειοτέρων τοῦ τοιοῦτου εἴδους συνταγμάτων, κατ' αὐτὴν τοῦ συγγραφέως τὴν ἐκφράσιν.

Καταπαύομεν ἐνταῦθα τὸν ἤδη μακρότερον τῆς ἀρχικῆς ἡμῶν προθέσεως ἀποβάντα λόγον, εὐχόμενοι πλείστους ὅσους ἀγοραστὰς εἰς τὸν Κύριον Σκαρλάτον καὶ περιμένοντες καὶ τὴν συνέχειαν καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ βίου ἔργου, ἧτις, εἴμεθα βέβαιαι, ἐπ' αἰσιωτέροις οἰωνοῖς ἤθελε τελεσθῆ, ἂν καὶ ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν ἐφιλοτιμεῖτο (ὡς εἶπον ἡμεῖς καὶ ἄλλοι) νὰ μεταχειριεθῇ ἐπαξίως τὸν ἄσκον καὶ δημωφελεῖ τοῦτον ἄνδρα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ.

ΦΥΣΙΚΗ.

ΠΕΡΙ ΦΩΤΟΣ.

(Συνέχεια)

Ἐς ἐγὼ ψάωμεν τώρα καὶ ἄς ἐξετάσωμεν τὴν ζώον καὶ τὰς διαφόρους ταινίας, ἢ ἀκτίνας αὐτῆς. Πρῶτον παρατηροῦμεν ὅτι περιέχει ἀκτίνας ἐχούσας τὴν δύναμιν νὰ φωτίζωσι, καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ τὰς διαφόρα χρώματα ἀποτελεῖται συμπεραίνομεν λοιπὸν ὅτι τὸ φῶς περιέχει ἀκτίνας φωτιστικὰς. Ἐπειτα ἐὰν θέσωμεν θερμόμετρον εἰς τὰς διαφόρους ἀκτίνας, ἢ τοῦλάχιστον εἰς τρεῖς τὴν ἰσοειδῆ, τὴν πρασίνην καὶ τὴν ἐρυθρὰν παρατηροῦμεν ἐκ τῆς διαφόρου ἀνσθένσεως τοῦ θερμομέτρου ὅτι ἡ ἰσοειδὴς ἀκτίς ἔχει τὴν ἐλαχίστην θερμότητα καὶ αἱ κατώτιν αὐτῆς μεγαλύτεραν μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς, ἧτις εἶναι θερμότερα πᾶσων. Ἐὰν δὲ πρὸς τοῦτοις θέσωμεν καὶ ἐν ἄλλο θερμόμετρον κατωτέρω τῆς ἐρυθρᾶς παρατηροῦμεν παραδόξως ὅτι ἀναβαίνει εἰς περισσότερον· τὸ αὐτὸ δὲ τὸ φαινόμενον μᾶς ἀναγκάζει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὄχι μόνον αἱ φωτιστικαὶ καὶ ἀκτίνας ἔχουσι διάφορον θερμαντικὴν δύναμιν, ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἀκτίνας ἀόρατοι μὲν δηλ. μὴ φωτιστικαί, ἔχουσι ὅμως εἰς μείζονα βαθμὸν τὴν θερμαντικὴν δύναμιν, καὶ δυνάμεναι διὰ τοῦτο νὰ ὀνομασθῶσιν ἰδίως θερμαντι-

καί. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐὰν ἐκθέσωμεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ῥηθειῶν ἀκτίνων ταινίαν χάρτου χημικῶς παρεσκευασμένου καὶ εὐπροσβλήτου ὑπὸ τοῦ φωτός, ὅπως τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὰς φωτογραφικὰς εἰκόνας, παρατηροῦμεν ὅτι μεταβάλλεται τὸ χρῶμα τοῦ χάρτου ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀκτίνων, ἀλλ' ὄχι εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν, π. χ. ἐνῶ εἰς τὴν ἐρυθρὰν ἀκτίνα μένει σχεδὸν ἀμετάβλητον, εἰς τὴν ἰσοειδῆ γίνεται μέλαν, καὶ πολὺ περισσότερο πέραν αὐτῆς· ὅθεν τὸ φαινόμενον τοῦτο μᾶς ὁδηγεῖ νὰ ὑποθέσωμεν πάλιν, ὅτι ὄχι μόνον αἱ φωτιστικαὶ ἀκτίνας τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ἔχουσι διάφορον χημικὴν ἐνέργειαν, ἀλλ' ὅτι τὸ φῶς κρύπτει καὶ ἄλλας ἀόρατους ἀκτίνας, αἵτινες ἐνεργοῦσι χημικῶς εἰς μείζονα βαθμὸν καὶ ὀνομαζοῦνται ἕνεκα τούτου χημικαί. Οὕτω λοιπὸν διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ διαφόρα μέρη, τὰ ὁποῖα συνιστοῦσι τὸ λευκὸν φῶς, ἢ τοῦλάχιστον τοιαῦται εἶναι αἱ οὐσιωδέστεραι τροπολογίαι τῆς αὐτοτελοῦς καὶ ἀκεραίας ἐκτικῆς δυνάμεως· μεταξύ δὲ τῶν μερῶν τούτων αἱ μὲν φωτιστικαὶ ἀκτίνας εἶναι αἱ καθιστῶσαι τὰ σώματα ὁρατὰ καὶ κοσμοῦσαι καὶ διαλαμπρύνουσαι τὴν τοῦ παντός δημιουργίαν αὐταὶ χορηγοῦσιν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ κυκλῶν, εἰς τὰ ἄνθη τὰ ποικίλα καὶ ἄφθονα χρώματα καὶ τὰς λεπιοτέρας καὶ ζωηρότερας τροπολογίας καὶ παραλλαγὰς αὐτῶν· αἱ δὲ θερμαντικαὶ διαχέουσι πανταχοῦ ζῶον καὶ κίνησιν ἀναπτύσσουσαι τὰ σπέρματα, ὑποκινούσαι τοὺς ἀνέμους καὶ ἀνακινῶσαι τὰ ὕδατα· αἱ δὲ χημικαὶ τέλος διὰ τῆς διεργασίας ἐργείας τῶν διαχωροῦσιν εἰς ἅπαντα τὰ σώματα ἄνευ ἐξαιρέσεως, καὶ παράγουσιν εἰς τὰ μέρη αὐτῶν μεταβολὰς ποικίλας, τῶν ὁποίων μόνον τοὺς γενικὸς χαρακτήρας διορίζομεν, χωρὶς νὰ δυνθῶμεν νὰ κατοπιεύωμεν καὶ τὸν μεταξύ αὐτῶν σύνδεσμον.

Ἐς μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐνεργείας τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπὶ τῆς ἐργασίας φύσεως, καὶ κατὰ πρῶτον ἄς ἐξετάσωμεν τὴν ἐκ τῆς φωτιστικῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν φυτῶν προερχομένην ἐπιδρῶσιν. Ἐὰν εἰσχωρήσωμεν εἰς τὰ βλάστησάντων, τῶν ὁποίων τὰ πρῶτὰ φυλλώματα δὲν ἀρίνουσιν ἐλευθέρην ἔσοδον εἰμὴ εἰς ὀλίγας μόνον ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, καὶ λάθωμεν εἰ τῶν ἐκεῖ βλαστάνοντων φυτῶν ἐν διὰ τὸ παραβαλῶμεν πρὸς ἄλλα ὁμοία τοῦ βλαστάνοντος εἰς ἐλεύθερον μέρος ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ φωτός, θέλωμεν ἀπορήσει διὰ τὴν μεγάλην διαφορὰν, ἧτις θέλει ὑπάρχει μεταξύ αὐτῶν. Ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη θέλει εἶναι εἰς μείζον, ἐὰν ἡ σύγκρισις γείνη μετὰ ὁμοία φυτὰ τῶν τροπικῶν κλιμάτων, τῶν ὁποίων ὁ ζωηρὸς χρωματισμὸς ὑπερβαίνει κατὰ πολλὰ τὸν χρωματισμὸν τῶν φυτῶν τῶν ἡμετέρων χωρῶν. Τὸ ὑπὸ τὴν σκιάν ἀναβλαστῆσαν θέλει εἶναι ἀδύνατον, ὡχρὸν, ἄχρουν σχεδὸν, ἐνῶ τὸ ὁμοίον τοῦ τὸ παρὰ τὴν ὄδιν ὑπὸ τὸ φῶς ἀναπτυχθὲν θέλει εἶναι πράσινον, καὶ πλήρες ὀργασμοῦ καὶ δυνάμεως. Τὰ φύλλα τῶν φοινίκων τῆς Ἀφρικῆς, ἧτις εἶναι ἡ πατρίς αὐτῶν, παραβαλλόμενα πρὸς τὰ φύλλα τῶν ἡμετέρων φοινίκων, ἢ τῶν βλαστάνοντων εἰς τὰ φυτοκομεία τῆς ἀρκτικής Ἑυρώπης, παρομοιάζονται προκίσεως μετὰ ζωντανὰ χρώματα· εἰς τὸ πράσιον τῶν ἡμετέρων φοινίκων θέλει φανῆ ὡχρὸν

καὶ ἀσθενές. Τούτων δὲ καὶ τῶν παραμοίων διαφορῶν ἢ ἀμεσὸς αἰτία δὲν εἶναι ἄλλη εἰμὴ τὸ διαφύρον ποτὸν τοῦ φωτός, ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὁποίου βλαστάνουσι τὰ φυτὰ, καὶ καταδεικνύει τὸν στενὸν σύνδεσμον, ὅστις ὑπάρχει μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ χρωματισμοῦ τῆς βλαστῆσεως. Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν μυστηριωδῶν τούτων σχέσεων καταγίνονται ἀνεπιδότως οἱ φυσικοὶ καὶ πολλὰ ἤδη φαινόμενα καὶ πειράματα ἀποδεικνύουσι θετικῶτατα ὅτι τὰ χρώματα εἶναι ἀποτελέσματα τοῦ φωτός· ἀλλ' ὅς προεξέωμεν ἐνταῦθα μήπως πλανηθῶμεν καὶ σφαλῶμεν εἰς τὰ συμπεράσματά μας.

Τὸ φῶς δὲν ἔχει ἀπόλυτον δύναμιν ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ παράγῃ τὰ χρώματα· ἀλλὰ τὰ σώματα ἔχουσι ἐν ἑαυτοῖς τὴν δύναμιν καὶ ἰδιότητα νὰ ἀποσυνθετοῦσι τὸ φῶς, καὶ τινὰς μὲν τῶν ἀκτίνων ν' ἀπορροφῶσιν, ἄλλας δὲ πάλιν ν' ἀντανανκλώσιν κατὰ τὸ χρῶμα τῶν ἀντανανκλωμένων τούτων ἀκτίνων φαίνονται καὶ τὰ σώματα χρωματισμένα. π. χ. ἐρυθρὰ, ὅταν ἀντανανκλώσιν τὴν ἐρυθρὰν ἀκτίνα, πράσινα ὅταν τὴν πρασίνην, λευκὰ ὅταν ἀντανανκλώσιν ἀπάσας τὰς ἀκτίνας, καὶ μέλανα, ὅταν ἀπορροφῶσιν αὐτάς. Ὀρυκτὸν π. χ. ἐξορυχθὲν πρὸ μικροῦ ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς γῆς ἐμφανίζει τὰ ζωηρότερα χρώματα ἅμα ἄνθη εἰς τὸ φῶς, ἂν καὶ δὲν εἶχον ἐνεργῆσαι πρότερον ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνας· ἐπίσης βρυστὸν, παρασκευασθὲν ὑποχρημικῶς εἰς τὸ σκότος τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ δύναται πολὺ καλὰ νὰ ἔχῃ ὠραϊότατον χρῶμα· ἐκ τούτου, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὸ χρῶμα εἶναι ὡς εἶπομεν, ἰδιότης ἐνυπάρχουσα εἰς τὴν ὕλην αὐτὴν, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν. Γνωρίζομεν δὲ μόνον ὅτι ἡ ἰδιότης τοῦ ἀντανανκλῆν ταύτην, ἢ ἐκείνην τὴν ἀκτίνα καὶ τοῦ ἀπορροφῆν τὰς λοιπὰς δὲν ἐδωρήθη εἰς τὸ ὀρυκτὸν ὑπὸ τοῦ φωτός. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται ἐπίσης καὶ εἰς τὰ φυτὰ. Φυτὸν ἀναβλαστῆσαν εἰς τὸ σκότος ἔχει τοὺς κλώνας τοῦ ἰσχνούς, ἀνευ χρώματος, καὶ ἀσυγκρίτως μακρῶς, ὡς νὰ ἔτεινον διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ φθάσωσι ταχύτερον εἰς τὸ φῶς· ἐὰν δὲ τὸ ἐκθέσωμεν εἰς τὸ φῶς ἡμέρας τινὰς παρατηροῦμεν ὅτι οἱ βλαστοὶ ἀρχίζουσι νὰ χρωματίζονται, καὶ βαθμηδὸν πρασινίζουσι. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὴν περιστασίαν ταύτην τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐνέργησεν εἰς τὸν ἴσθον τοῦ φυτοῦ, καὶ ὅτι μετέδωκεν εἰς αὐτὸ τὴν ἰκανότητα τοῦ ἀντανανκλῆν τὰς ἀκτίνας ὠρισμένον τινὸς χρώματος. Ἐκ τούτου λοιπὸν συνάγεται ἀναμφισβητήτως, ὅτι καθ' ὅσον ἀπορῶν τὰ φυτὰ ἐν γένει τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπηρεάζει τὸ χρῶμα τῶν, καὶ ἕνεκα τούτου ἐπιβοηθεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βλαστῆσεως.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην νὰ μᾶς καταστήσῃ καταφανέστεραν δὲν ὑπάρχει ἄλλο καταλληλότερον μέσον εἰμὴ ἡ σύγκρισις τῶν φυτῶν τῶν διαφόρων ζωνῶν τῆς γῆς. Ἐὰν παραβαλῶμεν τὰ κολοσσαῖα δένδρα τῆς διακεκαυμένης ζώνης μετὰ τὰ μεγάλα ἄνθη καὶ τὰ ποικίλα καὶ πυρρόσυλπνα χρώματά των, πρὸς τὰ μικρὰ φυτὰ τῶν ἡμετέρων εὐκρατῶν χωρῶν μετὰ τὸν μετριόφρον χρωματισμὸν, καὶ πρὸς τὰ σπιθαμιαῖα τῶν ποικίλων χωρῶν, πόσον θέλωμεν ἐσπλαγῆ διὰ τὴν δια-

φορᾶν. Εἰς τὰ φυτὰ μας ὁποῖα σμικρότης, πᾶσον ταπεινὰ χρώματα! εἰς τοὺς γόνους τῶν θερμῶν χωρῶν ὁποῖα ἐκθαμβοῦσα λαμπρότης καὶ μεγαλοπρέπεια! καὶ ἐὰν τις μᾶ, ἐρωτήτῃ πόθεν προέρχεται τοσαύτη ἀνομοιογένεια καὶ διαφορὰ, δὲν θέλωμεν διατάσει νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἡλίου, ὅστις εἰς τὰς θερμοτάτας ἐκίνας χώρας διαχέει τὰς ἀκτίνας τοῦ ἐμπύρου φωτός τοῦ ἐπὶ τῶν δημιουργημάτων τῆς χειρὸς τοῦ ὕψιπτου καὶ τὰ περικαλύπτει μετὰ κομῆματα μυριάκις λαμπρότερα τῶν λαμπροτάτων ἐνδύματων τῶν Βασιλεῶν τῆς ἀνατολῆς. « Οὐδεμία γλῶσσα, λέγει τις περιηγήτρια, δύναται νὰ ζωγραφίσῃ τὴν λαμπρότητα τῶν πεδιάδων τῆς Βραζιλίας καὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων, τὴν ἀπειρον ποικιλίαν τῶν μορφῶν, τὰς ἀντιθέσεις τῶν χρωμάτων καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ἀναπύσεως. Τὰ μεγαλύτερα δένδρα τῶν χωρῶν τούτων εἶναι κεκαλυμμένα μετὰ λαμπρότητα ἄνθη, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ῥοδόχρουν, τὸ κυανόν, τὸ χρυσοκίτρινον, τὸ πορφυρῶν, τὸ ἐρυθρὸν, ἀναμιγνύονται μετὰ ὅλους τοὺς βαθμοὺς τοῦ πρασίνου. Ὁ μεγαλύτερος Βομβὰξ, ὁ Μόρας μετὰ τὸ σκοτεινὸν φύλλωμα καὶ τὰ λευκά ἄνθη, ἢ σικκὴ, ἢ φυλὴ τῶν λοβοφόρων, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς χώρας αὐτὰς λαμβάνουσι ἀσύτρεχες μέγεθος, καὶ μυριάδες ἄλλαι τῶν γιγάντων τοῦ δάσους ἀντιπαρατίθενται πρὸς τὸν κομψὸν φοινίκα, τὴν ἀκακίαν μετὰ τὸ χάριον ἀνάστημα, τοὺς ἑκατοστοπήχεις καλάμους, τὰ κολοσσαῖα σταχυοειδῆ φυτὰ, καὶ τὰς μυριάδας τῶν δειδροειδῶν περιδίων. Περιπλοκάδες καὶ ἄλλα ἑλλικοφόρα φυτὰ περιπλέκουσι τοὺς λεπτοὺς τρυφεροὺς κορμούς των περὶ τὰ δειδρίλια, ἐνῶ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ γένους ἔχοντα τὸ πάχος σχοινοῦ χονδροῦ, ἀναβαίνουσι τὰ πλέον εὐμήκη δένδρα, ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων καταπίπτουσι πάλιν μέχρι τοῦ ἐδάφους διὰ ν' ἀναβῶσιν ἐκ νέου, καὶ νὰ ἐξαπλωθῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον ἀναμιγνύοντα τὰ φύλλα καὶ ἄνθη των, καὶ κατακοσμοῦμενα μετὰ τὰ λαμπρὰ καὶ στίλβοντα τῶν ὀρχοειδῶν ἄνθη. Τὸ ἔδαφος εἶναι κεκαλυμμένον μετὰ ἀδιαχώρητον καὶ αἰετοπεπρασίνην βλάστησιν, τῆς ὁποίας ἡ ἀφθονία κρύπτει καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν μάρανσιν καὶ φθίσιν τῆς φύσεως. »

Εἰς χώραν ὅμως, οἷα ἡ ἡμετέρα, ὅπου ἡ φωτιστικὴ δύναμις δὲν εἶναι τόσον ἀφθονος, ὁ οὐρανὸς ὄχι τόσον αἴθριος, καὶ τὸ ἔδαφος ὄχι τόσον γόνιμον, εἰς τοιαύτην χώραν τὰ διαφόρα φυτικά προϊόντα δὲν ἔχουσι χρώματα τόσον ζωηρὰ καὶ στίλβοντα. Καὶ ὅμως τὰ πάντα εἰς τὴν φύσιν εἶναι εἰς ἀρμονίαν καὶ πανσόφως ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ προσηρμοσμένα. Τὰ λαμπρὰ χρώματα τῶν ἀνθῶν τῶν τροπικῶν χωρῶν δὲν ἤθελον οὐδόλωρ διαπρέψαι εἰς τὸν ἀμυδρὸν φωτισμὸν τῶν βορείων μερῶν, ὅπως τὰ ταπεινὰ χρώματα τῶν ἀνθῶν μας ἤθελον ἐκμηδενισθῆν ὑπὸ τὰς ἀκτίνας λαμπροῦ καὶ στίλπνου φωτός. Αἱ παρατηρήσεις αὗται ἀποδεικνύουσι τρανώτατα ὅτι τὸ φῶς καὶ ὁ χρωματισμὸς τῶν φυτῶν εἶναι στενωτάτα συνδεδεμένα. Ἀπαιτεῖται ὅμως εἰσαεὶ ἰκανὴ μελέτη καὶ ἔρευνα πρὸς ἐσακρίβωσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ χρωματισμοῦ τῶν ἀνθῶν, καὶ τοῦ πρασίνου τῶν φυτῶν χρώματος. Τὸ πράσινον τοῦτο τῶν φυτῶν

χρώμα χρωσταιται εις ὕλην ἀνθρακοῦχον, σχηματιζομένην εις τὰς κυψέλας τῶν φυτῶν, τὴν ὁποίαν οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι φυσικοὶ ὠνόμασαν chlorophylle, τὰς μὲν λέξεις ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης λαβόντες, μὴ διατηρήσαντες ὅμως εἰς τὸν σχηματισμὸν τοὺς περὶ συνθέσεως κανόνας αὐτῆς, καθὼς δεικνύουσι καὶ τόσαι ἄλλαι σόλικαι ὀνοματοθεσίαι εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας· ἡμεῖς δὲ ἠδυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν χλωρογόνον. Τῆς ὕλης ταύτης ἡ μόρφωσις ἐξαρτᾶται ὡς ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων ἀπεδείχθη ἐκ τῆς ἠλιαστικῆς· ὅθεν πᾶν φυτὸν, τὸ ὁποῖον ἐβλάστησεν εἰς τὸ σκότος δὲν εἶναι πράσινον· ἀμα ὅμως ἐκτεθῆ εἰς τὸ φῶς, ἀμέσως ἀρχίζει ἐν αὐτῷ ἡ μόρφωσις τοῦ χλωρογόνου, καὶ μετὰ τὸν καιρὸν τὸ φυτὸν γίνεται πράσινον, μόνον διότι ἐμορφώθη εἰς τὰς κυψέλας αὐτοῦ ἡ ῥηθεῖσα ὕλη. Δυνάμεθα λοιπὸν ἄνευ δισταγμοῦ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ παραγωγή τοῦ χλωρογόνου εἶναι ἀποτέλεσμα δυνάμεως τινος διεγειρομένης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν φυτῶν ὑπὸ τοῦ ἠλιακοῦ φωτός. Πειράματα δὲ ἀπ' εὐθείας γινόμενα ἀπέδειξαν καὶ ἐσαφήνισαν πρὸς τοῦτοις ὅτι τὴν ἐνέργειαν ταύτην εἰς τὰ φυτὰ ἐξασκοῦσι μόνον αἱ ἰδίως φωτιστικαὶ ἀκτίνες τοῦ φωτός, ὅχι δὲ καὶ αἱ θερμαντικαί, ἢ αἱ χημικαί. Τὸ ἐφεξῆς περιέργον φυσικὸν φαινόμενον παρατηρήθη εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀμερικῆς ἐπιβεβαιῶν τὰ ῥηθέντα πειράματα. Εἰς τὰ ἐκτενῆ δάση τῶν ῥηθέντων μερῶν τῆς ἠπείρου ταύτης συμποικνοῦνται ἐνίοτε τὰ νέφη τόσον, ὥστε διακόπτουσι ἐντελῶς τὴν διόδον τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων. Τοιαῦτα νέφη περιεκάλυψάν ποτε ὀλόκληρον ἐπαρχίαν μετὰ σκότος ἕως εἰκοσι σχεδὸν ἡμέρας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τὰ φύλλα τῶν φυτῶν βοηθούμενα ὑπὸ τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὑγρασίας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐφθασαν σχεδὸν εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ μεγέθους των. Γενομένης ὅμως τῆς βλαστήσεως ἄνευ τῆς ἐνεργείας τοῦ φωτός, τὸ χλωρογόνον δὲν ἀνεπτύχθη εἰς τὸν κυψελῶδη ἴσθον, καὶ τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων μείναν λευκὸν παρεῖχεν παράδοξον θέαν. Τέλος ὅμως δισσεκέσθησαν τὰ νέφη, ὁ ἥλιος ἐπέχυσεν πάλιν τὰς χρυσὰς του ἀκτίνας ἐπὶ τῶν δένδρων, τὸ χλωρογόνον ἐμορφώθη ἀμέσως καὶ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων τὸ δάσος ὀλόκληρον ἐνεδύθη τὸ πράσινον ἐν θυμῷ του. (ἀκολουθεῖ).

ΔΙΟΝΑΙΑ Η ΜΥΣΙΟΠΑΓΙΣ.
(*Dionaea muscipula* Lin.)

Τὸ περιεργότανον τοῦτο φυτὸν φέσται εἰς τὰ κάθυγρα καὶ σκιώδη μέρη ἐν Καρολίνη, ἔχει δὲ ὕψος 6—7 δακτύλων. Τὰ ἄνθη του εἶναι λευκά, σχηματίζοντα μικρὸν καὶ ἐπαχρὸν κόρυμβον, καὶ σύγκειται ἀπὸ κάλυκα πενταμερῆ, στεφάνην πενταπέταλον, στήμονας (ἢ ἄρρυνα ὄργανα) 10, καὶ ὑπερον (ἢ θήλυ ὄργανον) ἓν, μετὰ στίγμα πτεροειδές· ὁ καρπὸς αὐτοῦ εἶναι κάψα μικρὰ μονόχωρος πολύσπερμος.

Ὀνομάσθη τὸ φυτὸν τοῦτο *Μυσιοπαγίς* διὰ τὴν περιεργότητα φαινόμενον τὸ ὁποῖον παρουσιάζει· διότι ἐν τῇ ἡμερᾷ καὶ ἀταραξίᾳ του συλλαμβάνει ὡς ἄριστος μυιοθήρας ὅλας τὰς μυίας καὶ ἕντομα, ὅσα τολμήσωσι νὰ πλησιάσωσι καὶ ἐγγίσωσι τὰ φύλλα του.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀποδώσωμεν τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς αἰσθησὶν τινα, διότι τὰ φυτὰ δὲν ἔχουσι τοιαύτην, καθὼς τὰ ζῶα, οὐδὲ εἶναι προικισμένα μετὰ συνείδησιν τῆς ὑπάρξεώς των· ἡ Διωναία συλλαμβάνει τὰ ἕντομα ἕνεκα παραδόξου τινος μηχανισμοῦ τὸν ὁποῖον ἔχουσι τὰ φύλλα τῆς.

Τὰ φύλλα ταῦτα φύονται ὅλα παρὰ τὴν ῥίζαν, καὶ ἔχουσι τοιοῦτον ὄργανισμόν. Ἐκαστὸν αὐτῶν σύγκειται ἀπὸ ἓνα μίσχον πεπλατυσμένον ὡς ἐκεῖνον τῶν φύλλων τῆς Πορτοκαλέας· ὁ μίσχος οὗτος φέρει τὸ κυρίως φύλλον, τὸ ὁποῖον ἔχει δύο λοβούς· ὑπερτρογγύλους καὶ ὠπλισμένους κατὰ τὰ πέρατα μετὰ ἀκανθωτοὺς ὀδόντας· ἐν μέσῳ δὲ τῶν λοβῶν, ὅπου συνήθως εὐρίσκειται τὸ μεσαῖον νεῦρον, ἀπὸ τὸ ἄνω μέρος τοῦ φύλλου εὐρίσκονται εἰς τὴν ἑξῆς ἀδένας ὅτιες εἶδρα εἰδικῆς τινος ἐρευθιστικότητος· οἱ ἀδένες οὗτοι δταν ἐγγιχθῶσι προξενοῦσι ταχέως τινὰ συστολὴν τῶν δύο τοῦ φύλλου λοβῶν, οἵτινες ὀρθούμενοι καὶ πλησιάζοντες, διασταυροῦσι τοὺς εἰς τὰ πέρατα αὐτῶν ἀκανθώδεις ὀδόντας.

Ἀπὸ τοὺς ἀδένας τούτους ἐκπέμπεται προσεῖτι ὑγρὸν τι, προκαλοῦν τὰ ἕντομα εἰς συμπόσιον, ἀλλὰ μόλις ταῦτα πλησιάσωσι πρὸς αὐτοὺς, μόλις τοὺς ἐγγίσωσι, καὶ ἐν ἄκαρπῳ οἱ λοβοὶ τοῦ φύλλου ὀρθοῦνται, διπλῶνονται, καὶ τὰ περικλείουσι.

Ὁ τοιοῦτοτρόπως συλληφθεὶς αἰχμάλωτος προσπαθεῖ διὰ βιαίων κινήσεων τῶν πτερῶν καὶ ποδῶν του νὰ ἐλευθρωθῆ· ἀλλ' ὅσον ζῶηται καὶ συνεχεῖς εἶναι αἱ κινήσεις του, τόσον περισσότερο συσφύγγονται τὰ δύο μέρη τοῦ φύλλου, καὶ διασταυροῦσι τοὺς περὶ τὰ ἄκρα των ὀδόντας· διότι αἱ κινήσεις τοῦ ἐντόμου ἐρεθίζουσιν ἐτι περισσότερο τὸς ἀδένας. Τότε δὲ μό-

νον ἀνοίγει τὸ φύλλον, ὅταν τὸ ἕντομον παύσῃ πᾶσαν κίνησιν, ἀλλὰ τότε τοῦ εἶναι καὶ ἡ ἐλευθερία περιττὴ, διότι ἐκ τῆς πίεσεως καὶ τῆς τῶν λοβῶν συσφύξεως ἀπώλεσε τὴν ζωὴν.

Τὸ ἀληθῶς θαυμαστὸν τοῦτο φαινόμενον εἶναι ἐν ἐκ τῶν ὀλίγων ἅτινα παρατηροῦνται εἰς τὸ Βασιλείον τῶν φυτῶν, καθὼς αἱ ἀποτόμως γινόμεναι κινήσεις χαρᾶ κτηρίζουσιν ἰδίως τὰ ζῶα, καὶ οὐχὶ τὰ φυτὰ.

Παρατηρήθη δὲ οὗ, ἐὰν διὰ μιᾶς τριχὸς ἢ ἄλλου τινος λεπτοῦ ὄργανου ἐρεθίσῃ τις συχνὰ καὶ διηνεκῶς τοὺς ἀδένας τούτου τοῦ φυτοῦ, ἢ κατ' ἀρχὰς δραστηρίᾳ ἐρευθιστικότητος των μετριάξῃ, καὶ τέλος χαλαροῦται καὶ παύει. Ἡ παύσις ὅμως αὕτη εἶναι πρόσκαιρος, διότι μετὰ παρέλευσιν 24 ὥρων ἡμερίας, ὁ ὄργανισμὸς ἀνακτᾷ τὴν πρώτην αὐτοῦ δραστηριότητα καὶ ἐπαναλαμβάνει τὰ αὐτὰ φαινόμενα.

Θ. Γ. Ὀρφανίδης.

ΑΒΡΑΑΜΗΣ, Ο ΕΒΡΑΙΟΣ ΤΟΥ ΤΥΝΗΤΟΣ. (1)

Κατὰ τὰ 1836 ἀπέβιωσεν ἐν Ἀλγερίῳ Ἑβραῖός τις καταλιπὼν εἰς ἐσχάτην ἐνδειαν τὴν οἰκογενεῖάν του, συνισταμένην ἀπὸ τὴν γυναῖκά του, ἓνα υἱὸν καὶ δύο θυγατέρας. Μετὰ τὴν ἐνταφίαν τῶν πατρὸς ἐπώλησεν ὁ υἱὸς, ὅστις ἐκαλεῖτο Ἀβραάμης (Ἀβραάμ) μικρὰ τινα λειψύνα τῆς πατρικῆς περιουσίας, παρέδωκε τὰ ῥηθέντα χρήματα εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὰ ἀδελφὰς του, καὶ ἐσύστησεν αὐτὰς εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν μακροῦ τινος συγγενοῦς των. Αὐτὸς δὲ ἀεχώρησεν ἀμέσως ἀπὸ τὸ Ἀλγέριον καὶ μετέβη εἰς Τύννητα ἐλπίζων νὰ εὕρῃ ἐκεῖ τύχην, ἢ τουλάχιστον νὰ δυνηθῆ νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Φθάσας δὲ εἰς Τύννητα ἐπαρουσιάσθη μετὰ τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς ἰθαγενείας καὶ τὸ διαβατήριόν του εἰς τὸ Γάλλον πρόξενον, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἄδειαν ὅπως μετέρχηται ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὀνηλάτου. Τὴν ἄδειαν ταύτην λοβῶν εὐκόλως ὁ Ἀβραάμης, ἐμβῆκεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Τούρκου τινός, ὅστις ἐμίθωνεν ὄνους πρὸς μεταφορὰν ὕδατος καὶ ἰππασίαν. Ὁ Ἀβραάμης ἦτον μὲν ὠραῖος νέος καὶ εἶχεν εὐγενεῖς τρόπους, ὑποχρεοῦτο ὅμως νὰ κάμνῃ τὰς βχυτεράς καὶ χονδροτεράς ἐργασίας τοῦ σταύλου, ἐπεὶδὴ ἦτο πτωχὸς καὶ τὰ ἐνδύματά του ἐσχισμένα, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐν τοσοῦτῳ ἐπέτρετο ἐνίοτε μετὰ τοὺς ἀσκού;

(1) Τὸ παρὸν μικρὸν διήγημα παρασιάζει περιπετειᾶς ἀλλοκότους ὁποῖας ἀπαντᾷ τις μόνον εἰς τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμάς, ἢ εἰς τὰς μυθολογίας, ὡς εἰς τὸν μύθον τοῦ Ἀκρασίου καὶ τῆς Λαράης καὶ εἰς ἄλλους. Οὐχ' ἦτιον ὅμως κατὰ τὴν μαγικὴν ταύτην ῥῆσιν ἐπώλησεν ὁ Ἀβραάμης ἄνευ ἀναβολῆς τοὺς ὄνους, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλγέριον, ὅπου φθάσας περιεφέρετο ἀπὸ τῆς πρώτης μεχρὶ τῆς ἐπέ-

τοῦ ὕδατος εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἐνδεῶν οἰκουμένας συνοικίας τῆς πόλεως, καὶ ὅταν ποτὲ ἤλαυνε τὸν μετὰ ὕδωρ φορτωμένον ὄνον του διὰ μιᾶς στενῆς ὁδοῦ, ἀπήντησεν ἐρχομένην συνοδίαν γυναικῶν καθημένων, ὡς συνεβίβηται εἰς Τύννητα, ἐπὶ ὄνων, ἐστολισμένων μετὰ λαμπρὰ σάγματα. Ἐσπρωξέ λοιπὸν τὸν ὄνον του κατὰ μέρος διὰ νὰ τὰς ἀφήσῃ νὰ περάσωσι, ἀλλ' εἰς τὴν αὐτὴν στιγμήν ἐφθασεν ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος στρατιὰ καμήλων, αἵτινες ἐφέρον στενοχωρίαν καὶ ταραχὴν εἰς τὴν διάβασιν. Εἰς τὸν θόρυβον τοῦτον ἀνεσῆθη μικρὸν ἢ καλύπτρα μιᾶς τῶν γυναικῶν, καὶ ὁ Ἀβραάμης εἶδε τὸ περικαλλές πρόσωπόν της. Τρωθεὶς ἀμέτως ἐπέσπεσε νὰ ἐξετάσῃ τὰ περὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀνεκάλυψεν, ὅτι ἡ ὠραία νεάνις ἦτο θυγάτηρ πλουσίου Ἑβραίου καὶ ἐκαλεῖτο Ῥεβέκκα. Ἐκτοτε λοιπὸν κατεκυριεύετο ὁ Ἀβραάμης ἀπὸ μόνην τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ πλουτήσῃ ὥστε νὰ λάβῃ εἰς γυναικὰ του τὴν Ῥεβέκκαν. Μόλις δὲ οἰκονόμησεν ὀλίγα χρήματα καὶ ἀμέτως ἠγόρασεν κλητέρα ἐνδύματα. Μετὰ τὴν μεταβολὴν δὲ ταύτην μεταβλήθη καὶ τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας του, διότι ὁ κύριός του προβιβάσας ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα τῆς μισθώσεως τῶν πρὸς ἰππασίαν ὄνων. Τυχαιῶς πρώτη σχεδὸν ἡ Ῥεβέκκα ἐμίθωσεν τοὺς ὄνους του διὰ νὰ μεταβῆ μετὰ τῆς συνοδίας της εἰς τὰ ἐμπορικὰ ἐργαστήρια, καὶ εἰς τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν εἶτε κατὰ τύχην εἶτε ἀπὸ γυναικείαν φιλαρέσκειαν παρεσῆθη πάλιν ἡ καλύπτρα τῆς νέας. Οὕτως εἶδε πάλιν ὁ Ἀβραάμης τὴν ἀγγελικὴν μορφήν της Ῥεβέκκας, καὶ ὡς φαίνεται τὸ ὠραῖον τοῦ ὀνηλάτου ἀνάστημα, καὶ τὸ ἐμπαθὲς καὶ πυροειδὲς ἐρωτικὸν βλέμμα του δὲν δυσηρέστησαν οὐδέλως τὴν Ἑβραῖαν νεάνιδα. Ἐκτοτε συνεβaine πάντοτε νὰ συνοδεύῃ ὁ Ἀβραάμης τὴν Ῥεβέκκαν εἰς τοὺς περιπάτους της, καὶ εἰς αὐτὸν ἐσυγχωρεῖτο πολλάκις νὰ τὴν βλέπῃ ἀπερικάλυπτον.

Ἀπὸ σφοδρὸν ἔρωτα ὁ νέος φλεγόμενος ἐστειρετο ἐκουσίως καὶ τῆς ἀπολύτως ἀναγκαίας τροφῆς, οἰκονόμησε τοιοῦτοτρόπως ὀλίγα τινα χρήματα καὶ ἠγόρασεν ἓνα ὄνον. Βαθυμῆδον δὲ ἀποκτησας περισσότερα κατώρθωσε νὰ ἀγοράσῃ πλείονας καὶ νὰ μισθώσῃ καὶ ὑπηρετίας. Ἀποῦ δὲ ἐτόμισεν ὅτι εἶχεν ἤδη ἄρκετὰ ἀνεῦρε τὸν πατέρα τῆς Ῥεβέκκας καὶ τοῦ ἐζήτησε τὴν θυγατέρα του εἰς γυναῖκα. Ἄλλ' ὁ πατὴρ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς οἵτινες δὲν ἐτόμιζαν τὸν Ἀβραάμην ἰκανῶς πλούσιον καὶ εὐπόλητον, τὸν ἀπέβριψαν μετὰ περιφρονήσεως. Μόνη δὲ ἡ Ῥεβέκκα τὸν παρήγγειλε διὰ τῆς γηραιᾶς τροφῆς της, ὅτι δὲν συμμερίζεται τὴν γνώμην τῆς οἰκογενείας της. Ἡ παρηγορία αὕτη τὸν ἐεθαῖρυνε ἐτι περισσότερο εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἐσυμβουλεύθη λοιπὸν μάγον τινὰ περὶ τοῦ πρακτέου, καὶ οὗτος τοῦ εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀλγέριον, καὶ νὰ δεχθῆ τὴν πρώτην προσφορὰν, ἣτις θέλει γίνοιαι πρὸς αὐτὸν, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι· διότι τοιοῦτοτρόπως θέλει πλουτήσῃ καὶ θέλει ἀπολαύσει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας του. Κατὰ τὴν μαγικὴν ταύτην ῥῆσιν ἐπώλησεν ὁ Ἀβραάμης ἄνευ ἀναβολῆς τοὺς ὄνους, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀλγέριον, ὅπου φθάσας περιεφέρετο ἀπὸ τῆς πρώτης μεχρὶ τῆς ἐπέ-

ρας εις τας αγιας προσδοκων την προρρηθεισαν μυστηριώδη προσφοράν, ηεις όμως δεν επαρουσιάζετο.

Εν τοσοῦτῳ πλουσία τις Γαλλίς, προβιθηκυία ὀπωσον τὴν ἡλικίαν καὶ χήρα, εἶχε παρατηρήσει τὸν Ἀβραάμην, καὶ ἐστειλε μίαν τῶν ὑπηρετριῶν τῆς διὰ τὴν μάθη τὴν εἶναι καὶ ποῦ κατοικεῖ. Τὴν ἐπιούσαν τὸν παρακαλεσε νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτήν, καὶ ἡ χήρα κατεγοητεύθη ἀπὸ τὸν εὐγενῆ τρόπον τοῦ νέου μάλλον, ἢ ἀπὸ τὸ καλλὸς του. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ Γαλλίς τραφεῖτα ἐπρωτεῖνα νὰ τὸν ὑπανδρευθῆ, καὶ ὡς ἀμοιβὴν τῆς συγκαταθέσεώς του νὰ τοῦ χάρισθῃ ἱκανὸν μέρος τῆς περιουσίας τῆς. Ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἦτο μὲν τοιαυτῆ ὀποιᾶν δ' Ἀβραάμης ἐπροσδόκα πρὸς ἐπιτυχίαν, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τῆς προφητείας τοῦ μάγου τὸν ἔκαμε νὰ τὴν παραδεχθῆ. Ἐνυμφευθῆ λοιπὸν τὴν Γαλλίδα καὶ ὀλοκληρον ἕως ἔξῃσε μεγαλοπρεπῶς καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον εὐτυχῶς. Μετὰ ταῦτα ἐπροφασίσθη ὅτι εἶχεν ὑποθέσει εἰς Τύννητα, καὶ ὅτι ἐπρεπε νὰ μεταβῆ καὶ νὰ διατρίψῃ ἐπὶ τινι καιρῶν ἐκεῖ. Ἡ γυνὴ του δὲν ἐναντιώθη οὐδόλως, καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ τὸν συνοδεύσῃ διὰ νὰ μὴ τὸν ἀρήρῃ μόνον ἀλλ' εἰς τοῦτο ἀντετίθειεν ὁ Ἀβραάμης, καὶ οὕτως ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἱκανὴν χρημάτων ποσότητα, ἀνεχώρησε μόνος.

Εἰς Τύννητα ἐπαρυσίσθη πάλιν εἰς τὸν Γάλλον πρόξενον, ὅστις ἐξεπλαγῆ ὅχι ὀλίγοι διὰ τὴν τόσον μεγάλην μεταβολήν του. Ὁ πῶν πτωχὸς καὶ ῥακενδύτης Ἰουδαῖος ἐφόρει τῶρα ἐπενούτην μεταξωτὸν χρυσοκέντητον, ζῶνι ἐπίτηξ μεταξωτὴν, πλατεῖα ἀναξυρίδα ἐκ λεπτοκατῶ ἐριούχου ὑράτματος, ὑποδήματα ἐρυθρὰ καὶ περὶ τὴν κεφαλὴν ποικιλόχρου σάλιον κασμιρικόν. Τὸ γένειόν του μετὰ φροντίδος περιποιημένον ἐπιτετεν ἐπι τοῦ στήθους ἀδμαντιοκόλλητος δὲ λαβὴ μαχίρας ἐσεῖχε τῆς ζώνης καὶ λευκοταῖος μανδύας περιέβηκε ζωγραφικῶς τὸ ὠρατόν του ἀναστηκ, ἐνῶ ἐκ τοῦ ἄλλου μεροῦς ἐκάλυπτε τὴν μεγαλοπρεπῆ στολήν, ἥτις ἀντεβίεν εἰς τὰ ἐν Τύννητι νομιστέμεγ, καθ' ἃ δὲν ἐπιτρεπεται εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ φορῶσιν ἄλλα, εἰμὴ μελανόχροα ἐνδύματα.

Ἄνευ ἀναβολῆς, διευθλνθῆ πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς Ῥεβέκκας καὶ εὐρὼν αὐτὴν ἀγαμον, ἀνεένωσε τὴν περιγὰμου πρότεσίν του, καὶ μαλίστα μὲ καλητέραν ἐπιτυχίαν ἢ πρότερον διότι τὸρὰ ἐφαίνετο πλούσιος καὶ σημαντικὸς, καὶ ἡ ἀτημέλητος ἐπιδείξις τοῦ πλοῦτου εἰς τὴν ἐνδύματίαν του ἔκαμε τὴν ἀπαιτουμένην ἐν τύπωσιν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ γονεῖς τῆς Ῥεβέκκας ἐκ τῆς πρότερον διατριβῆς του εἰς Τύννητα ἐγνώριζον τὸν Ἀβραάμην ὡς ἴμιον, τὸν ἐθεώρησαν καὶ τότε ὡς τοιοῦτον, καὶ χωρὶς νὰ ἐξετάσωσι τὸν τρόπον δι' οὗ ἀπεκίτησε τὰ πλοῦτη, τοῦ ἔδωκαν τὴν Ῥεβέκκαν εἰς γυναῖκα. Ἀφοῦ παρήλθον ἕξ μῆνες ἐπροσκάλεσεν ὁ πρόξενος τὸν Ἀβραάμην καὶ τὸν ἐκοινοποίησεν ὅτι ἡ γυνὴ του εἰς Τύννητα ἐρωτᾷ περὶ αὐτοῦ, ἀνησυχοῦσα, διὰ τὴν πολυχρόνιον ἀπουσίαν του. Κατ' ἀρχὰς εὐρέθη ὁ Ἀβραάμης διὰ τοὺς λόγους τούτους εἰς ἀμηχανίαν μετὰ ταῦτα παροργισθεὶς ἠρνήθη τρανώτατα, ὅτι εἶχεν ἄλληλν γυναῖκα ἐκτός τῆς Ῥεβέκκας. Ἐμολόγησεν ὅμως ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Γαλλίς εἶχεν ἐρωτευθῆ εἰς αὐτὸν χωρὶς ὁμως νὰ ἔχη ἐπ' αὐτοῦ νο-

μίμουσ ἀπειτήσεις. Ὁ πρόξενος δὲν ἤξευρε τί νὰ πειτεύσῃ, διότι τὰ διαβατήρια τοῦ ἀνθρώπου ἦσαν τακτικά, ἢ προτέρα εἰς Τύννητα διαγωγῆ του παραδειγματικῆ καὶ διὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἀρνούμενον γάμον ἐν Ἀλγερίῳ δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία πρόχειρος ἀποδείξις. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Ἀβραάμης εἶχεν εὐλίγην μόνον παρουσίαν πνεύματος ἤθελεν ἀπαλλαγθῆ ἀπὸ τῆς στενοχωρίας ἀνευ οὐδεμιᾶ. Ζημίαις δισοῖ εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ πολυγαμίαι αἱ δύο του γυναῖκες ἠδύναντο νὰ συζήτωσιν ἃ καὶ ἡ ἑτέρα τούτω, ἦτο Ἐβραῶπαια. Ἡ θέσις του λοιπὸν ἦτον μὲν περιπεπλεγμένη καὶ δύσκολος, οὐδόλως ὁμως τοιαυτῆ ὥστε νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἀπελπισίαν. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Ἀβραάμης ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ προξενεῖον φαίνεται ὅτι κατελήφθη ἀπὸ ἀνεξήγητον πανικὸν φόδον καὶ ὅτι ἐφρονολαβησεν. Ἐκτοτε λοιπὸν ἐνεφώλευσεν εἰς τὸν νοῦν του ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ βούλησις τῆς εἰμαρμένης εἶναι νὰ παραδῶτῃ εἰς θάνατον τὴν Ῥεβέκκαν. Διὰ νὰ ἐκτελέσῃ δὲ τοῦτο ἔκαμεν ἀπάσας τὰς προπαρασκευὰς μετὰ μεγίστης σκέψεως. Ἄλλ' ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ οὐσιδαίμονία, ἀπὸ τῆς ὀποιᾶν ἐκυριεύετο, τὸν ἔκαμαν νὰ μὴ τὴν θανατώσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀλλὰ νὰ παραδῶσῃ τὴν ζῶνιν τῆς εἰς τὴν τύχην· διότι ὡς φαίνεται εἰς τὴν φρονολαβείαν του τὸν ἤλθεν ἡ ἰδέα, ὅτι πιθανὸν ἢ θέλησις τῆς θεῖας προνοίας εἶναι νὰ σώσῃ τὴν Ῥεβέκκαν. Ἐπιστεῖθη λοιπὸν τὸ σχέδιόν του εἰς τὸν πλοίαρχον Ἑλληνικοῦ πλοίου καὶ κατῶρθωσε διὰ πλούσιων δωρημάτων νὰ λάβῃ τὴν βοήθειάν του. Συγχρότως δὲ ἐδημοσίευσεν ὅτι μέλλει νὰ μεταβῆ εἰς Ἀλγερίον διὰ νὰ ἀποδείξῃ ψευδεῖς τὰς γελοίας φήμας, αἰτινες διεδοθησαν, καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς λεγομένης συζύγου του. Ἐπεβίβασθη λοιπὸν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πλοῖον μετὰ τῆς Ῥεβέκκας, ἀλλ' ἀνευ ὑπηρετῶν, ἢ ἄλλης συνοδίας. Ἐν δὲ τῷ πλοίῳ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου ἐέκλεισε τὴν Ῥεβέκκαν διὰ τῆς βίας εἰς ἐπι τοῦτῳ προητοιμασμένον κιβώτιον, ἀρκετὰ εὐρύχωρον ὥστε νὰ χωρέσῃ ἄνθρωπον, ἐπιτηδείως κατασκευασμένον ὥστε νὰ πλέῃ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ μὲ ὀπάς ἐπὶ τῆς ἀνω εὐρισκομένης θυρίδος· ἐν δὲ τῷ κιβώτιῳ ἐβρίσκοντο ἄγγεῖον πλήρες ὕδατος καὶ ἄρτος. Μετὰ ταῦτα ἀναβίβασαντες τὸ κιβώτιον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὸ ἐβρίψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Τούτου γενομένου τὸ πλοῖον ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν πρὸς τὸ Ἀλγερίον, τὸ δὲ πλήρωμα ἢ οὐδόλως παρετήρησεν ὅτι ἐπραξάν ὁ Ἀβραάμης καὶ ὁ πλοίαρχος, ἢ ὅπερ πιθανώτερον, ἐπληρώθησαν διὰ νὰ σιωπήσωσι. Τότον δὲ ἐξάγεται ὡς βεβαίον ὅτι οἱ ναῦται οὐδόλως ἐκινήθησαν εἰς τὰ γεγόμενα.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν παρετήρησαν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ πλέοντος ἐξ Ἀλγερίου εἰς Τύννητα ὅτι ἐπὶ τῶν ὕδατων πλέει τι ὁμοιον μὲ μικρὸν ἀκάτιον· ἄμα τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐπλητίασε πρὸς τὸ πλοῖον, τὸ ἀνέσυρον καὶ μετ' ἐπιπλήξεως ἤκουσαν ἐξ αὐτοῦ γοερούς μουρμουρισμοὺς ἐξερχομένους. Ἀμέσως λοιπὸν ἤνοιξαν τὸ κιβώτιον, καὶ εὐρον τὴν δυστυχῆ Ῥεβέκκαν ἡμιθανῆ ἀπὸ ἀγωνίαν καὶ ἀδυναμίαν. Ἀφοῦ δὲ συνῆλθεν ἡ νέα τόσον ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ὀμιλήσῃ, διηγήθη εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ ἀτμοκι-

νήτου, πῶς εὐρέθη εἰς τὴν τρομερὰν αὐτὴν θέσιν, καὶ εὐτος ἐπέστρεψε τὸν πλοῦν τοῦ εἰς Τύννητα. Ἐκεῖθεν δὲ ἀπέστειλεν ὁ Γάλλος πρόξενος ἀμέσως τὴν Ῥεβέκκαν μετὰ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν τῆς διὰ τὰ χυπλοῦ ἀτμοκινήτου εἰς Ἀλγερίον, καὶ τοῖς ἔδωκεν γράμματα πρὸς τὸν διοικητὴν διαλαμβάνοντα ἐν συντόμῳ περὶ τῶν διατρεφάντων. Τὸ σταλὲν ἀτμοκίνητον ἐφθασε πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ πλοίου εἰς Ἀλγερίον· ἄμα δὲ τοῦτο ἐλλιμενίσθη ἀμέσως συνέλαβεν ὁ ἀξίωματικὸς τῆς φυλακῆς τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν Ἀβραάμην. Ἀμφότεροι δὲ μεταφέρθησαν ἐνώπιον τοῦ διοικητοῦ ὅπου ὁ Ἀβραάμης εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ θύματός του. Διὰ νὰ γείνη δὲ μεγαλητέρα ἡ περιπλοκὴ ἐπαρουσιάσθη μετ' ὀλίγον καὶ ἡ Γαλλίς συζυγὸς του ἦτις μαθούσα τὴν ἐλεύσιν ἀτμοκινήτου ἐκ Τύννητος μετέβη εἰς τοῦ διοικητοῦ διὰ νὰ πληροφωρηθῆ περὶ τοῦ ἀνδρός τῆς. Εἰς τὴν πῶτην στιγμήν τῆς συνεντεύξεως ταύτης ἐφανῆ ἐμβρότητος ὁ Ἀβραάμης, ἀλλὰ ταχέως ἐπεκράτησεν εἰς τὸν νοῦν του ἡ σταθερὰ ἰδέα ἥτις τὸν εἶχε καταλάβει, καὶ ἀνευ δισταγμοῦ ὡμολόγησε τὸ ἐγκλημά του. Μετὰ δὲ ταῦτα στρεφθεὶς πρὸς τὴν Ῥεβέκκαν· Σὲ παρέδωκα «εἶπε» εἰς τὴν θάλασσαν ἐπειδὴ ἐπίστευα ὅτι πιθανὸν ἢ θεῖα πρόνοια νὰ ἤθελε τὴν σωτηρίαν σου· Ἐὰν ἀπεθῆκα, ἤθελεν εἶναι τοιαυτῆ ἡ εἰμαρμένη καὶ ὁ προορισμὸς σου. Ἀλλὰ σὺ ἐτώθησ· καὶ ἐγὼ χάνομαι.»

Ἀμφότεροι αἱ γυναῖκες ἔχυσαν ἄρθρα δάκρυα, καὶ ἡ φυσικὴ των πρὸς ἀλλήλας ζηλοτυπία κατεβλήθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ σώσωσι τὸν ἐρώμενον ἀπὸ τῆς ἀναποφεύκτου συνεπειᾶς τῆς ἀπονενοημένης πράξεώς του. Καὶ ἡ μὲν Ῥεβέκκα ἐδοκίμασε ν' ἀναίρεσθ πρὸς τοῦτο τὴν προτέρα καταθέσιν τῆς, καὶ ἱκέτευσεν τοὺς γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῆς νὰ μὴ ἐπιμεινωσιν εἰς τὴν ἐκδίωξιν. Ἡ δὲ Γαλλίς ἐπροσπάθει νὰ κινήσῃ τὸν διοικητὴν εἰς εἶκτον πρὸς χορήγησιν χάριτος εἰς τὸν Ἀβραάμην· Ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην· διότι οἱ ἀδιαλλακτοὶ συγγενεῖς τῆς Ῥεβέκκας ἐζήτουν ἐπιμύτως τὴν τιμωρίαν του. Οὕτω λοιπὸν κατεδικάτη ὁ Ἀβραάμης εἰς ἐκτελεστέον δεσμὸν εἰς τὸ κάτεργον ἐν Τουλωνί, ὅπου κολάζεται ὁμοίως καὶ ὁ Ἑλλην πλοίαρχος. Μόνος δὲ ὁ μάγος τοῦ Τύννητος ἐξάσκει ἴσως εἰσέτι ἀνενόηλος τὸ ἀποτρόπαιον καὶ ἐπικίνδυνον ἐπαγγελμά του.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Γράφουσιν ἐκ Λονδίνου εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ Havre.

Ὁ Κύριος Βενιαμίν Βωῦδ (Boyd), εἰς τῶν συνήθων συναλλακτῶν τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Λονδίνου, μακροθυεὶς πρὸ τινος καιροῦ ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, κατεσκευάσεν ὀλκαδὰ, τὴν ὀποιᾶν ὀπλίσας μὲ πέντε ἐξ τηλεβόλα καὶ προσλαβὼν ἄλλους τόσους ναύτας, ἀνεχώρησεν εἰς περίπλου τοῦ κόσμου. Ἡ ὀλκάς αὕτη, καλουμένη Wanderer (Περιπλανητής), περιέπλεεν ἐσχάτως εἰς τὸν Ἀγ. Φραγκίσκον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ὅθεν ἐπειτα ἀπῆλθεν εἰς Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας· ἀλλὰ διαβαίνων ἀπὸ τὰς νήσου Σαλομῶ-

νος εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὀκεανόν, ὁ Βωῦδ συνέλαβε τὴν θλιβεράν ἰδέαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν νήσον Gandaleanar, κειμένην κατὰ τὴν 90' 40' μοῖραν μεσημβρινοῦ πλατους καὶ 1170, 50, 15' ἀνατολικοῦ μήκους, διὰ νὰ κινήσῃ πτηνά.

Τὴν 14 Ὀβρίου τελευταίου, περὶ τὴν τρίτην ὥραν μ. μ. τὸ Wanderer ἢ (Περιπλανητής) ἠγκυροβόλησεν εἰς τινὰ παραλίαν νοτιοδυτικὴν τῆς νήσου ταύτης· καθ' ὅλην δ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν πλήθος λέμβων ἤλθον περὶ αὐτῆς καὶ πάλιν ἀπῆλθον. Ἡ νύξ, γράφει τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου, διήλθεν ἀταράχως· ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν τὸ πρωί, αἱ λέμβοι ἐπέστρεψαν ἄμα ἔφεβε, μὴ φέρουσαι πρᾶγμα τι πρὸς ἀνταλλαγὴν, οὐδὲ ὄπλα εἰς τὸ φανερόν.

Περὶ τὴν ἑκτην ὁμως καὶ ἡμίτεραν ὥραν ὁ Κ. Βωῦδ ἀπεβίβασθη εἰς τὴν ξηρὰν διὰ τῆς λέμβου, συνοδευόμενος μόνον ὑπ' ἑνὸς Ἰνδοῦ, τὸν ὀποῖον ἔλαβεν ἐπιβάντην εἰς τὴν Ὀκεανίαν· τὸ δὲ πλήρωμα τῆς ὀλκάδος εἶδε τὴν λέμβον αὐτὴν εἰσελθούσαν εἰς τὴν στόμιον μικρὸν καὶ ἐξαφανισθεῖσαν ὀπισθὲν τινος ῥαχίας, ὅπου ἴσταιτο πλήθος Ἰνδῶν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Κ. Βωῦδ ἐπροσκορήθη διὰ τοῦ πυροβόλου του περὶ δὲ τὴν ἐδόσμην ὥραν ἠκούσθη πάλιν νὰ ἐκπυροκροήσῃ· ἀλλὰ τὸ πλήρωμα δὲν ὑπόπτευσεν ἕως τότε κανὲν κακόν. Μετὰ τὸ ἀπόγευμα ὁμως οἱ ἄγγροι, ἀνασείοντες τὰ δόματα καὶ τὰ ῥοπαλάτων, καὶ ἐχθρικῶς ἀλαλάζοντες, ὤρμησαν μὲ πολλὰς λέμβους νὰ κυριεύσωσι προκρίετατα τὴν ὀλκάδα, φέρουσαι μόνον τέτταρας ἀνθρώπους· ἀλλ' οὐδ' αὖ καὶ ὀλίγοι παρεσκευάσθησαν ἀμέσως εἰς ἀμυννὰ καὶ τηλεβόλα των ἦσαν ἑτοιμα, πολλὰ δὲ ἐκπυροκροήσεις καὶ μικροτέων πυροβόλων προσηγήθησαν ἀνωρελῶς· ἐπειδὴ οἱ ἄγγροι ἐξήκολούθουν πλησιάζοντες, καίτοι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφρονέοντο· οἱ ἄγγροι ναῦται τότε ἐσπαιροβόλησαν. Μολις δὲ οἱ ἄγγροι, ἀφοῦ ἐδέχθησαν πολλὰς ἀλλεπαλλήλους βολὰς καὶ ἀπώλεσαν πολλοὺς ἐκ τῶν συντρόφων των, καθίως καὶ τινὰς ἐκ τῶν λέμβων των καταβυθισθεῖσας, ἀπεφάσιζαν νὰ παλινδρομήσωσιν εἰς τὴν ξηρὰν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν δύο ἐκ τῶν ναυτῶν τῆς ὀλκάδος ἐμβῆκαν εἰς τὴν λέμβον καὶ ὑπῆγον πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Κ. Βωῦδ, ἐπ' ἐλπίδι ἴσως τὸν ἐπιτύχωσι ζῶντα· δὲν εὗρον ὁμως ἄλλα ἰχνη αὐτοῦ, εἰμὴ ἀδιαφινοεῖκητὰ τινὰ σημεῖα ὅτι ἐπάλατε γενναίως σῶμα πρὸς σῶμα πρὸς τοὺς ἀγγροὺς· ἄμα ἐπάτησεν εἰς τὴν γῆν αὐτὸν δὲ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἀνιχνεύσωσι, καθὼς οὐδὲ τὸν συνοδίτην του, οὐδὲ ἄλλο τι ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἔφερον· ὑπέθεσαν λοιπὸν εὐλόγως ὅτι οἱ δύο οὗτοι δυστυχεῖς ἐγένοντο βορὰ τῶν ἀγγριῶν.

ΤΡΟΜΕΡΑ ΣΦΑΓΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΡΘΟΜΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΕΛΛΑΝΟΥ.

Ἀναγινώσκωμεν μετὰ τῶν εἰδήσεων τοῦ Βαλπαραισοῦ (Valparaiso) διαφόρους πράξεις πειρατικὰς κτετετεύτου θρασυτήτος καὶ ἀπονοίας, συμβασος εἰς τὸν Μαγελλανικὸν πορθμόν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ χώρα Χιλή ἔκτειτε ἀποικιακὸν σφρονιστήριον, ἥτοι φυλακὴν τῶν γακούργων

εις τον πορθμόν του Μαγγελάνου κατά τὸ μέρος τὸ καλούμενον φρούριον Βούλνερ (Bulmer) ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀποικίας αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένων ὁμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν τοῦ φρουρίου, συνεποῦτο κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις εἰς 638 άτομα.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου ὑπολογαγὸς τις ἐκίνησε στάσιν κατὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς ἀποικίας, τοῦ Κ. Munog Gamero, ἀθροῦ παρα πάντων τιμωμένου. Ἄλλ' οὗτος κατώρθωσε μετὰ τῆς συζύγου του νὰ περαιωθῇ εἰς τὴν ἀντίπεραν τοῦ πορθμοῦ ξηρὰν, ἐλπίζων ὅτι ἠδύνατο αὐτόθι νὰ εὕρῃ πλοῖον τι διαβαῖνον ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ παράλια ἀποτυχῶν ὁμῶς τούτου καὶ ὑποφέρων τὰς ἐπιρρίας τοῦ χειμῶνος, αἵτινες συμβαίνουσι συνήθως εἰς τὰ περίχωρα τοῦ ἀρωατηρίου Horn, ὑπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν ἀποικίαν.

Γόττε ὑπέστη τὰς ἀπανθρωποτάτας κακώσεως διότι οἱ πειραταὶ ἐνήσαν καὶ πυρὰν, διὰ νὰ τὸν καύσωσι ζῶντα. Προβλέπων δὲ τὸτον φρικώδη τύχην ἡ ἄλλιος διοικητῆς ἰκέτευε γονυκλιτῶς, οὐχὶ νὰ τὸν ἀπολύσωσι, τὸ ὅποιον δὲν ἠλίπεν ἀπὸ τοιοῦτους ἀλάστορας, ἀλλὰ νὰ τὸν φονεύσωσι διὰ μιᾶς καὶ μόνης πληγῆς, χωρὶς ἀνωφελῶς νὰ τὸν βασανίζωσιν. Εἰς τοῦτο δὲ ἐκείνοι συγκατένευσαν. Ἄλλ' ἀφοῦ τὸν ἐσφαζαν, δὲν ἠθέλησαν ν' ἀποθῇ εἰς μάτην ἡ προητοιμασμένη πυρὰ ὅθεν ἐρρίψαν ἐπ' αὐτῆς τὸ ἡρωητικῶς ἐκτεθειμένον ἔθρον πτώμα τοῦ Κ. Gamero· ἐπὶ δὲ τὸ ἀπετέφρουν ἐχόμενον κύκλῳ αὐτοῦ, καταχθονίως ὡδὰς ψάλλοντες, τούτων οὕτως ἐχόντων, πλοῖον Ἀμερικανικόν, ἡ Φλωρίς, ἐφθασεν εἰς τὸ φρούριον Βόλνερ, φέρον καὶ τὸν Κ. Βραχὺν ἰδιοκτήτην τοῦ πλοίου εἰς τὴν Νέαν Αὐρηλίαν ἅμα ὁ ἐράνη, οἱ στασιῶται τὸ ἐκυρίευσαν, καὶ, χωρὶς τινος αἰτίας, ἐσφαζαν μὲν τὸν Κ. Βραχὺν, ἐπρόστιξαν δὲ ἐπειτὰ τὸν πλοίαρχον καὶ τοὺς ναύτας νὰ διευθύνωσι τὸ πλοῖον κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγῶ των, ὥστε τοιοῦτοτρόπως οὗτοι ὑπακούσαντες, κατώρθωσαν νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τύχην ὁμοίαν μετὰ τὴν τοῦ Κ. Βραχίου.

Ἐτερον Ἀγγλικὸν πλοῖον ἡ Ἐλίς, διαπλέων ἀπὸ Βαλπαράϊσον εἰς Λιβέρπολιν μετὰ πλούσιον φορτίον, ἅμα προσωρμίσθη εἰς τὴν ἀκτὴν, προσελθὴν παρομοίως ἀπὸ τὴν πειρατικὴν συμμορίαν, καὶ κατασχεθὲν διηρπάγη· τὸ δὲ πλήρωμά του ἀνηλεῶς ἐφονεύθη· ἐπειτὰ δὲ 908,000 ταίηρων πρῶτης, τὴν ὅποιαν ἔφερε, διενεμήθη παραχρῆμα, καὶ οἱ κακοῦργοι ἀναγκάσαντες τὸν πλοίαρχον τῆς Φλωρίδος νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ ἀφέντες τὴν ἀποικίαν ἀπηλπισμένην, διευθύνθησαν εἰς τινὰ λιμένα τῆς Χιλῆς.

Τοιοῦτο τραγικὸν δράμα ἐμόλυνε δι' αἱμάτων ἐσχάτως τὸν Μαγγελανικὸν πορθμόν.

Ἀφοῦ ἐφθασαν αἱ περὶ τούτων εἰδήσεις εἰς Βαλπαράϊσον ὁ πρόξενος τῆς Α. Βρετανικῆς Μεγαλειότητος ἀπέστειλε πρὸς καταδίωξιν τῶν κακοῦργων δύο ἀτόμολοια τὴν Βιραγὼ καὶ τὴν Θετίν. Τὰ πλοῖα ταῦτα εὐτύχησαν νὰ ἀνιχνεύσωσι τοὺς ἐνόχους καὶ συνέλαβον αὐτοὺς ἐπὶ Ἀμερικανικοῦ πλοίου, ἐνθα δυναστικῶς ἐπέβησαν. Κατὰ δὲ τὰς τελευταίας ἀγγελίας οἱ κακοῦργοι οὗτοι ἦσαν ἤδη εἰς χεῖρας τοῦ Ἀγγλοῦ Προξένου καὶ τῶν Δικαστηρίων τῆς Χιλῆς.

(Ἐκ τοῦ Ταχυδρόμου τοῦ Havre)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΣ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Τὰ σπουδαιότατα ἐκ τῶν συμβεβηκότων τῆς περιόδου ταύτης εἰς ἓνα σχεδὸν μόνον τόπον περιλαμβάνονται· ὅθεν εἰς τοῦτον μάλιστα καὶ ἡμεῖς, ὡς κέντρον ἐκτεταμένου κύκλου, κρίνομεν καλὸν νὰ ἐπιστήσωμεν τοῦ ἀναγνώστου τὴν προσοχήν.

Γαλλία. Νέοι νόμοι, νέα βραυλαί, νέα στρατευμάτων σημαῖαι, νέα στολῆ, νέα νομίσματα, νέοι ὄρκοι, νέοι ἄνθρωποι εἰς τὰ πράγματα, δηλ. νέον σύστημα, καὶ μετ' ὀλίγον ὡς λέγεται, νέος αὐτοκράτωρ· ἀλλ' ἀρκεῖ ἄρα γε τοῦτο εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς Γαλλίας;

**Her safety sits not on a throne
with Capet or Napoléon;
But in equal rights and laws,
Hearts and hands in one great cause (1)**

Εἰς τοιαύτας μεταβολὰς φέρουσι καὶ ἐφίρον ἐκπαλαί οἱ σοφισταὶ τὰς πολιτείας, ἐνθεν μὲν θρησκύντες παντοῦ τὰ κατὰ μέρος συμφέροντα, ἐνθεν δὲ δημοκοποῦντες καὶ μεταβαλλόντες τὸν τόπον τῶν πολιτικῶν πράξεων εἰς παλαιστραν ῥητορικῶν γυμνασμάτων καὶ διαλεκτικῆς ἐρεσχελίας. Ἄλλ' εἴτε ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων, εἴτε (εἴτι μᾶλλον) ἀόρατος θεία τις Νέμεσις, ἀνεγείρει ἐκ διαλειμμάτων τινὰς ἀνθρώπους μεγαλεπιδόλους διὰ νὰ ἀναγκαιώσῃ τὸν ῥοῦν τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς καὶ νὰ συγκεντρώσωσιν εἰς ὀλίγας χεῖρας τὴν ἀτάκτως εἰς πολλὰς διεσκορπισμένην δύναμιν. Οἱ δὲ τοιοῦτοι, εἴτε μονάρχαι λέγονται, εἴτε δικτάτορες, εἴτε πρόεδροι, εἴτε ἄλλο ὄνομα ὁποιοῦνδήποτε λαμβάνουσιν, ἔχουσι πάντοτε ἀνώτερον προορισμὸν διὰ τὰς ἀνοητίας τῶν ἄλλων, καὶ γίνονται τοῦλάχιστον πρὸς καιρὸν σωτῆρες τῆς κοινωνίας.

Ὡς τοιοῦτος λοιπὸν ὁ Ναπολέων ἐξακολουθεῖ ἐκ θεμελιῶν τὰς μεταρρυθμίσεις του. Διὰ τοῦτο μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐσχάτως ἀνεχώρησε τὰ τῆς δημοσίου παιδείας καὶ προετοίμασε καὶ τῆς ἀνισταμένης γενεᾶς τὴν παιδαγωγίαν ὡς οὐσιωδέστατον μέρος, ἡ βραχὺ τῆς νέας τάξεως περιττέλλων κατὰ τὸ δυνατὸν τὰ πτερὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς διανοίας, περιορίζων τὰς ἱστορικὰς καὶ φιλοσοφικὰς μελέτας, καὶ παρατείνων τὸν χρόνον τῆς ἀναγκαιότητος σπουδῆς. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐτάραξε πολὺ τὸν φιλολογικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν κόσμον, ὡς λέγει ὁ Σημαιοφόρος τῆς Μασσαλίας.

Προσεκλήθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατιωτικῶν σημμάτων πανταχόθεν νὰ ἔλθωσι νὰ λάβωσι κατὰ τὴν δεκάτην Μαΐου παρ' αὐτοῦ τοῦ προέδρου ἀετοφόρους σημαίας.

Ἐπρωκοδοτήθησαν μέχρι 40 γερουσιαστῶν, λαβόντες ἀνὰ 30 ἢ 20 ἕως 15 χιλ. φράγκων.

Οἱ ἐξοστράκιστοι μεταναστεύονται ἀγγελιδὸν εἰς μακρυνὴν γῆν καὶ εἰς οὐρανὸν ἄλλον. Ἐκεῖ ἀπὸ βιβράρους περιτοχοῦμενοι οἱ ἀπόκληροι οὗτοι υἱοὶ τῆς Γαλλίας,

(1) Ἡ σωτηρία τῆς δὲν ὑφίσταται εἰς τὸν θρόνον, ὑπὸ Καπέτου, ἢ Ναπολέοντος κατεγόμενον, ἀλλ' εἰς τὴν ἰσότητά μὲν τῶν νόμων καὶ τῶν δικαιωμάτων, τὴν ἐνώσιν δὲ πασῶν τῶν χειρῶν καὶ τῶν καρδιῶν ὑπὲρ τοῦ κοιτῆ συμφέροντος. (Byron).

στρεφόμενοι δὲ πάντοτε εἰς τὰ ὀπίσω. θέλουσι κλαίει νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὴν πατρίδα των, ὡς οἱ Ἑβραῖοι ποτε τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τοῦ Εὐφράτου τὰς ὄχθας Μόνον ὅστις καὶ ἐκουσίως ἐχωρίσθη ἀπὸ τοῦ συγγενεῖς καὶ φίλους του εἰς πολὺν καιρὸν, αὐτὸς δύναται νὰ συλλάβῃ ἰδέαν τινὰ τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν συνεπειῶν τῆς πολιτικῆς ταύτης συμφορᾶς! Πόσοι ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς γυναικὸς των, πόσων τὰ τέκνα ἐτρέχον κατόπιν ὀλολύζοντα! Ὅποια κτημάτων ἐρήμωσις, καὶ ὑποθέσεων ἐγκατάλειψις καὶ ἐλπίδων καταστροφή!

Ἄν δὲ καὶ τὰ ἄψυχα δένδρα μαραινόμενα ἀποθηήσκωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅταν μεταφυτεύωνται, τί πρέπει νὰ φαντασθῶμεν περὶ τῶν αἰσθητικῶν καὶ λογικῶν ὄντων; Ἄλλ' οἱ Γάλλοι πρὸ πάντων τῶν ἄλλων ἀγαπῶσι τὴν πατρίδα των, καθὼς καὶ οἱ Ἴταλοί. Διὰ τοῦτο σπανίως μακρύνονται ἀπὸ αὐτῆν· ἐνῶ δὲ οἱ Γερμανοὶ κλίνουσι τόσον εἰς τοὺς ἀποικισμοὺς ἐκ φύσεως, οἱ δὲ Ἀγγελοὶ διεσπάρησαν εὐχαρίστως εἰς ὅλα τὰ παράλια τοῦ παλαιοῦ κόσμου, καθὼς καὶ εἰς ὄλον τὸν νέον, οἱ Γάλλοι παρήκμασαν παντοῦ καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν μακρὰν τῆς Γαλλίας διατρίβοντες.

Ἐκτὸς τῶν ἐξοριστῶν τούτων πλήθος ἄλλοι περιπλανῶνται ὡς ἀπλοὶ φυγάδες εἰς διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη, μάλιστα δὲ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ἀμερικὴν.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Ἡ Βουλὴ ἐξακολουθεῖ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐξελεγχομένου τοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ἐτῆως, ἐγένετο λόγος περὶ καταργήσεως τῶν πρεσβειῶν, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτελέσματος. Ὑπολείπονται δὲ ἐτι τρεῖς, ὁ τῶν ἐσωτερικῶν, ὁ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ὁ τῶν ἐκκλησιαστικῶν· ὁ τελευταῖος θέλει προηγηθῆ τῶν δύο ἄλλων, οἱ ὅποιοι ἴσως ἐνασχολήσωσι περισσότερο τὸς ἀγροεύοντας Βουλευτάς.

— Ἡ Γερουσία ἀργεῖ πρὸς τὸ παρόν.

— Διεδοθὴ λόγος διὰ τὸν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν προεῖδεν ἕλλησιν χρημάτων κατὰ τοὺς ἐπομένους τέσσαρας μῆνας· ὅθεν καὶ ἐπρότεινε ἀναβολὴν πάσης περιετῆς, ἢ μὴ κατεπιγεύουσης δαπάνης, καθὼς τῆς πρὸς ὁδοποιίαν εἰς Πελοπόννησον, πρὸς ναυπηγίαν ἐνὸς ἀτμοκινήτου, πρὸς σύστασιν νέων κακοῦργοδικεῖων, συμβουλευῶν καὶ καταργητῶν τῶν ὑγειονομείων κτλ. Τὰ περὶ ἐλατιώσεως μισθῶν κανονίως ἴσως, ἢ ἐξ ἀπειρισκεψίας σπερμολογηθέντα νομίζομεν ψευδῆ καὶ ἀνυπόστατα.

— Ἡ ἐφημερίς τοῦ Λαοῦ, ὡς ἡ Ἀθηναῖα, κακίζει κατὰ πάντα τὴν διαγωγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν· τὸ πλεῖστον δὲ βᾶρος τῆς ἐνεστῶτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων (τὴν ὅποιαν ὡς ἐλεεινὴν μυρολογεῖ πάντοτε ἡ Ἀντιπολίτευσις) ἐπιρροεῖται εἰς τὸν ὑπουργὸν τοῦτον ἀπὸ τοῦς εἰρημένους εἰσαγγελεῖς τοῦ δικαστηρίου τῆς κοινῆς γνώμης.

— Ἐρωτηθεὶς ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης περὶ τῶν ἀποδιδόμενων εἰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς κακώσεων ἐν Μεγάρους, ἀπήνησεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι περιμένει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τακτικῶν ἀνακρίσεων.

— Ἡ αὐτὴ ἐφημερίς καταγγέλλει ἐπανειλημμένως τὸν Αἰῶνα ὡς ὑπουργικόν, ἢ μισθοδοτούμενον ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

— Γνωμοδοτεῖ νὰ χειροτονηθῶσιν ἐπίσκοποι κατὰ τοὺς καθεστῶτας ἤδη νόμους, ὡς κυρίου.

— Νομίζει ὅτι ἡ κατὰ τοῦ Κίγκ ἀπόφασις δὲν ἐξετελέσθη εἰσέτι, ὡς ἀπεχούσης τῆς Κυβερνήσεως τοῦ νὰ προσβάλῃ τὸν χαρακτῆρα Πράκτορος προξενικοῦ, ἢ προξένου τῶν Ὀμοσπόνδων ἐπαρχιῶν, ὅποιος ἐπιστῶθη εἰς αὐτὴν ὁ Κίγκ πρὸ ἐτῶν ἤδη.

— Ἀναγγέλλει ὅτι ὁ ἐν Γερμανίᾳ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος Κ. Κ. Σχινᾶς παρηγγέλη νὰ μεταβῇ εἰς τε τὸ Λονδίνον καὶ τοὺς Παρισίους, διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν ἐκεῖ Κυβερνήσεων περὶ τῆς λύσεως τοῦ περὶ διαδοχῆς ζητήματος.

— Ὁ Αἰὼν λέγει ὅτι ὁ Κ. Σίνγς τραπεζίτης ἐν Βιέννῃ ἀπερρίσσει νὰ δανείσῃ τὴν ὀθωμ. Κυβέρνησιν 150 ἑκτομμύρια γροσίων.

— Κατὰ τὸν Αἰῶνα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπερρίσσει νὰ πέμψῃ τὸν μητροπολίτην Σουλῆβρίας Μακάριον Σουτσοῦν εἰς Μῆλον, διὰ νὰ ἐγκαινιάσῃ νέας ἐκκλησίας· ἐκεῖθεν δὲ θέλει μεταβῆ ὁ ἐξάρχος οὗτος διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἰς Κῦβριον, ἐπειτὰ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀκολούθως δὲ τὴν Ἀργολίδα καὶ καθεξῆς εἰς τὰς λοιπὰς αὐτῆς ἐπαρχίας.

— Ἡ Ἑλπίς ἐπιπλήττει τὸν Αἰῶνα ὡς ὑπερσπιζόμενον κατὰ πάσαν περίστασιν τὸ πολιτικὸν τοῦ κόμμα, ἀνταλαβόντα δὲ ἐκ περισσοῦ καὶ ἐσχάτως τὴν πανοπλίαν διὰ ν' ἀποκρούσῃ δῆθεν τὰς κατ' αὐτοῦ ἐπιβόλους προσβολὰς τῶν ἐτεροδόξων καὶ νὰ τὸ ἀποπλύνῃ ἀπὸ παντὸς ῥύπου τῶν διαδομένων κατὰ δυστυχίαν ἀνοήτων καὶ ἀπαισιῶν συνωμοσιῶν. Θεωρεῖ δὲ ὡς ῥαδιουργίαν κατ' αὐτοῦ τοῦ κόμματος τὴν κατὰ μῆνυσιν τῶν Κ. Βαριαδάκη καὶ Πανᾶ, μάλιστα ἀφοῦ ἡ Ἀθηναῖα ἐδημοσίευσεν ἐπιστολὴν τοῦ τελευταίου τούτου παριστάνοντος ὡς διευθυντῆν δῆθεν τῆς συνωμοσίας τὸν ἐν Πετροπόλει Κ. Ζωγράφον κτλ. ἀποδίδει δὲ τὰ γινόμενα εἰς τὸν ὑπερβάλλοντα ζῆλον τοῦ εἰρημένου ἀνδρός· τέλος παρομοιάζουσα ἐλευθέρως τὴν ἐφημερίδα, εἰς τὴν ὅποιαν ἀπαντᾷ ὁ Αἰὼν, μετὰ περιφερόμενα κατὰ τὰς ὁδοὺς, διὰ νὰ συνάξωσι τὰς ἀκαθαρσίας των, κόρρα (!) τῷ συμβουλευεῖ νὰ μὴ καταναλίσκη τὴν πυροβολικὴν τοῦ ἀποσκευῆν εἰς κενοσπούδους ἀψιμαχίας καὶ κομματικούς πολέμους.

Κατόπιν διηγηθεῖσα ὅτι ὁ Μακρυγιάννης συναπαντήσας τὸν δικηγόρον Στεφανίδην τῆ 24 Μαρτίου τῷ ἐνεπιστευθῆ δῆθεν τὰ περὶ ἐπιβουλῆς κατὰ τοῦ Βασιλεως εἰς τὴν ἐπαύριον μελετώμενα, καὶ ὅτι κατὰ προηγηθεῖσαν συμφωνίαν ἐδηλώθη ἐπειτὰ τὸ σκευώρημα ἐν καιρῷ εἰς τὸν ἀρμόδιον ὑπουργόν, διαβαίει πάλιν ὅτι δὲν ὑπάρχει μὲν πολιτικὴ συνωμοσία, ἴσως δὲ μόνον συμμορία κακοῦργων πρὸς διαρπαγὴν συνεταιριζομένων.

— Ὁ Χριστόφορος Παπουλάκης, μοναχὸς μαινοῦμενος, ἀνεφάνη πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον σκανδαλίζων διὰ δημοσίου διδασχῆς τοὺς λαοὺς καὶ παρεξηγῶν ἀπὸ ἀμάθειαν, ἢ κακόνειαν τὰς ἱερὰς γραφὰς, ὥστε κινεῖ εἰς θρησκευτικὴν τινὰ στάσιν τοὺς ἀπειροκάκους

χριστιανούς. Ο συνετὸς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑ-
πουργός δὲν θέλει ἴσως βραδύνει (τὸ ἐπ' αὐτῷ) νὰ κα-
ταστείλῃ τὴν προπέτειαν τοῦ αὐτοχειρονήτου τούτου
ψευδαποστόλου.

— Ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας ὁ Κ. Τάσης Καρατά-
σος ὡς ὑπασιπότης τοῦ Βασιλέως, διορισθεὶς νομοπι-
θεωρητὴς Ἀρκαδίας· διότι παρὰ τοῦ ταγματάρχου Γιάν-
νη Κώστα καὶ τοῦ μοιράρχου Παῖα ἀκούσας τὰ περὶ
συνωμοσιῶν δὲν τὰ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Βασιλέα.

Τὸ ὄνειρον τοῦ φίλου Δ Βαλαβάνη καταχωροῦμεν
μετὰ χαρᾶς, διότι καὶ γλῶσσαν ἔχει καθαρῶς δημο-
κῆν καὶ φαντασίαν, ἥτις, ὡς χρυσσαλλίς ἐλαφρά καὶ
χαρίεσσα, πλανᾶται περὶ τοὺς εὐόσμους ἀθῶνας τῆς
Κασταλίας.

Ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, ἀδίμας ἄξιος νὰ στολίση τὴν
χρυστὴν κόμην τῶν Πιερίδων, κόρη προτόκοκς τῆς ἀρ-
χαιᾶς ἐλληνικῆς, ἀλλ' ἠδυπαθῶς ἰδιότροπος κατὰ τὴν
φράσιν καὶ τὴν μορφήν, διεσθῆνη σήμερον εἰς τὰς πόλεις,
ἀλλ' ἀγνή καὶ παρθένος διατηρεῖται ὅπου ἤχει ὁ αὐλὸς
τοῦ ποιμένου ὅπου σχίζει τὴν γῆν τὸ ἄροτρον, ὅπου ὁ
φούται ἢ καλύθη ἢ φιλέρημος. Ἀλλ' ὁ πολιτισμὸς εἰπέ-
δωκεν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Ἑλλάδος, παρακολουθούμε-
νος ἀπὸ τὴν πολυτελείαν, ἥτις ἐκθλήνη τὴν ζωὴν μας,
ἀπὸ τὸν συρμόν, ὅστις ἀπορρίζονε τὰ ἔθιμά μας καὶ ἰδοὺ
ὁ λαὸς τῶν πόλεων λητμονεῖ τὴν πατρίαν γλῶσσαν
καὶ τὴν διαστρέφει θαρρῶν, ὅτι ἐλληνίζει.

Δὲν φρονοῦμεν ὅτι ἡ δημοτικὴ πρέπει νὰ ᾖναι ἡ
γλῶσσα τῆς ποιήσεως ἐν γένει, διότι στερεῖται πολ-
λῶν ὄρων καὶ ἀδυνατεῖ νὰ περιγραφῇ ναυμαχίαν, λ.
χ. ἐκτός ἐάν λάβῃ τοὺς ὄρους ἐκ τῆς ἀρχαίας γλῶσ-
σης, ἀλλὰ τότε ἀποβάλλει τὴν προτότυπον χροιάν,
καὶ καθίσταται μιζοβάρβαρος. Διατεινόμεθα ὅμως, ὅτι
πρέπει νὰ τὴν μεταχειρισθῶσιν οἱ ποιηταὶ μᾶς εἰς
μικρὰς μόνον ποιήσεις, διότι ἄλλως οἱ πολὺ ἐπιγε-
νέστεροί μας δὲν θέλουσιν εὖρει οὐδ' ἔχνος αὐτῆς.
Ἐκτός τούτου ἐνῶ ᾖναι ἐπιδεικτικὴ ὕψους ἔχει ἀδια-
φυλονεῖκτον προτέρημα τὴν συγχώνευσιν τῶν φωνηέν-
των, διότι ὁ λαὸς τὰ συγχώνεует ὁμιλῶν. Τοῦτο προ-
στίθει πολλὴν χάριν, πολλὴν ἀρμονίαν εἰς τὸν ἔμμε-
τρον λόγον.

Γ. Χ. Ζ.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥ.

1.

Γελοῦσαν τὰ τριατάφυλλα, οἱ ἀνθοὶ μοσχοβολοῦσαν
Καὶ σὲ πουλιοῦ πορπούλισμα μόνον ἔσειωντο οἱ
(κλάδοι)
Καὶ ἡ ἀντιλιάδες στῆς δροσιᾶς τῆς στάλας ἐγλυ-
(στρέψαν)
Κὶ ἀπὸ διαμάντη ὀλόσπαρτο μου ἐφάρη ἕνα λειβάδι.
Τρεμουλιαχταῖς στὰ μάτια μου ἐπαίλαγε ἡ ἀρχίδααι
Παρέκει ἐμουρμουρόκλαιγε μιὰ βρύσι σὸ πλευρόμον,
Ἐδῶ πῶς σὲ εἶδα μοναγῆ, πᾶς μοναχὸν μὲ εἶδες
Μου ἐφάρη εἰς τὸ ὄνειρό μου.

2.

Λὲς καὶ ἀγγελούδας εὐμορφτὰν σοῦ ἔδινε ἠχλωμάδα
Τὰ μάτια σου ἀνεγάλιαζαν στὴ λάμψη καὶ στὴ χάρι

Σὰ στὸ νερὸ τὸ καθαρὸ τοῦ ἡλίου ἢ ἀντιλιάδα
Καὶ ἀπτάμαλλιά σου ἐπέτραγε τὸ βάλσαμο νὰ πάρῃ
Χαροῦμενο, ἀνεμπόδιστο τῆς μοναξιάς τ' ἀέρῃ
Καὶ σὰ γὰ μὴ μ' ἐγνώριζες καὶ σὰ στὸ λογιισμό μου
Ποτὲ γὰ μὴν ἐπέρασες, ποτὲ δὲν σὲ εἶχα φέρει

Μου ἐφάρη εἰς τ' ὄνειρό μου.

3.

Τιλὸ ἔπεφτε σοῦς κόρφους σου τὸ φόρεμα σὰν πάχη
Μου ἔβλεπε καὶ δὲν ἔβλεπε τὰ στήθια σου τὸ μάτι
Σὰ στὸν καθρέπτη τῆ θωριά ὅπου σκεπάζει ἡ ἀχρη
Μὲ ἀγγέλου ἀέρα τὸ κορμὶ τὸ ὀλόλαμπρό σου ἐπάτει
Καὶ σὰν γὰ σὲ ξεγέλαγε μὲ χίλια δύο ἢ μοῖρα
Ἐλόχαρι ξεπέταχτη σὲ εἶδα στὸ λογιισμό μου.
Κόρη ἄς μὴν ᾖναι πλάρη μου αὐτ' ἢ χαρὰ ποῦ ἐπήρα.

Γιὰ σέρα στ' ὄνειρό μου.

4.

Καὶ γύρω σὰν γὰ ἐγύρευες ἀρθὸ τῆς ἀρεσιᾶς σου
Στὰ χαμολοῦλοῦδα ἔσκυφτες καὶ ἡ πεταλούδαίς
(φύγαν)

Καὶ ἐγὼ μὲ κλόνο τῆς μυρτιάς ἐσίμωσα κορτά σου
Μ' εἶδες γλαρὰ δὲν λάλησες, ἀλλὰ ἡ ματιαίς σου
(ἐλέγαν)

Πῶς ἤθελε τὸ χέρη σου τὸν κλόνο μου γὰ πάρῃ
Μου ἔδωκες τὸ χαμόγελο, οὐδ' ἔδωκα τὸν ἀρθο μου
Τὸν πῆρες μὲ κυπαρισσιοῦ τὸν ἐσμιξες κλονάρι
Μου ἐφάρη εἰς τ' ὄνειρό μου.

5.

Ἐξύπνησα καὶ στ' ὄνειρο πλαιτέε ὁ λογιισμὸς μου
Τὸν κόσμο, κόρη, θὰ δηλοῖ τὴ στολιστὸ λειβάδι
Τὸ θαυποβόλημα ἐξηγεῖ τὴν πλάρη αὐτῆ τοῦ κόσμου
Κὶ ἀγνώριστος ποῦ οὐδ' ἔδωκα ἐγὼ τὸ μυροκλάδι,
Σημαίνει γιὰ τὸν ἔρωτα πῶς μιὰ ζωὴ δὲν θβάνει.
Μὲ τὸ κυπαρισκόλογο ποῦ ἐσμιξες τὸν ἀρθὸ μου
Δηλοῖ πῶς θὰ ἀγαπᾷ ἡ ψυχὴ καὶ ὅταν καρεῖς πεθάνῃ
— Αὐτὸ εἶναι τ' ὄνειρό μου.

Δημοσθένης Δ. Βαλαβάνης.

Πῶς δυνατὰ τις οὖρων τέσσαρας μόνον γραμμῶς,
νὰ μεταβάλῃ τοὺς δύο τούτους κύνας, ἔχοντας ἑστραμ-
μένην τὴν βᾶχην πρὸς ἀλλήλους, εἰς κύνας τρέχοντας
πρὸς σημεῖα ἀντίθετα.

Vivini dyásoni.
Επιτάφιος τοῦ Καραϊσκάκη.